Guy de Maupassant

Yvette

og andre fortællinger

Maupassants 11 fortællinger

Bibliotek 1800

Guy de Maupassant

Yvette

og andre fortællinger

eBibliotek 1800

2026

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Guy de Maupassant: *Yvette og andre fortællinger* er baseret på originaler, som (på udgivelsestidspunktet) er public domain i lande hvor ophavsret er baseret på ophavsmandens død+70 år samt i USA.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Opholder du dig i et land uden for EU, bør du dog tjekke de lokale ophavsretsbestemmelser, før du videredistribuerer værket.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Guy de Maupassant: *Yvette og andre fortællinger* is based upon sources in the public domain in countries where copyright is based upon Life+70 years, and in the USA (at the time of publishing).

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

If you are outside the EU, you are advised to check the local copyright laws before copying and/or redistributing this ebook.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

Yvette

I

De kom ud fra Café Riche og Jean de Servigny sagde til Léon Saval:

"Hvis du ikke har noget imod det, skal vi så ikke gå. Vejret er alt for godt til at tage en droske."

Hans ven svarede:

"Nej, hellere end gerne."

Jean fortsatte:

"Klokken er knapt elleve, vi kommer derhen længe inden tolv, lad os derfor tage det med ro."

En tæt menneskestimmel myldrede på boulevarden, hele den stimmel, som hører natten til, og som gestikulerer, drikker, sludrer og flyder afsted som en flod, opfyldt af lystighed og velvære. Med korte mellemrum faldt det stærke skær fra en café ud over den store mængde gæster, der sad på fortovet foran små borde, som var dækket med glas og flasker og spærrede for den travle stime af forbigående. Ude på kørebanen kørte droskerne forbi med deres røde, blå eller grønne øjne og aftegnede et sekund i det skarpe lys fra butiksvinduerne og cafeerne hestens magre, luntende silhuet, kuskens ophøjet tronende profil og vognens mørke kasse. De drosker, der hørte til kompagniet Urbaine, dannede, når lyset faldt på de gule vognsider, hurtigt forbiglidende klare pletter.

De to venner slentrede langsomt afsted med cigaren i munden. De var i kjole med overfrakken over armen, en blomst

i knaphullet og hatten lidt på skrå, således som man undertiden lidt skødesløst sætter den, når man har spist godt og vinden er lun.

De havde været kammerater lige fra skoletiden, og det var et varmt, hengivent og solidt venskab, der knyttede dem til hinanden.

Jean de Servigny var lille og slank, en lille smule skaldet, en lille smule spinkel, men meget elegant med krøllet overskæg, lyse øjne og en fint tegnet mund. Han hørte til den slags mænd, som mest lever om natten, og som synes at være fødte og opvoksede på boulevarden; skønt han var bleg, var han meget kraftig, og skønt han altid så udmattet ud, var han alligevel utrættelig, kort sagt, han hørte til den race tilsyneladende skrøbelige parisere, der ved hjælp af gymnastik, fægtning, doucher og bade opøver en egen, nervøs styrke. Han var lige så kendt for sine udsvævelser som for sit vid, sin formue, sine forbindelser, sin omgængelighed, sin elskværdighed og den mondæne ridderlighed, der er særegen for visse mænd.

I øvrigt var han en ægte pariser, overfladisk, skeptisk, skiftende, let til at rive med, energisk og ubeslutsom, i stand til alt og til intet, principmæssigt egenkærlig og ufrivilligt storsindet, han brugte sin formue med mådehold og morede sig med det nødvendige hensyn til hygiejnen. Han var ligegyldig og lidenskabelig, lod sig drive med og tog sig atter i det som et stadigt bytte for kæmpende og modstridende instinkter; han gav efter for alle for, når det kom til stykket, at følge sin lidt sløve levemandsfornuft, hvis vejrhanelogik bestod i at dreje med vinden og uddrage den bedst mulige fordel af

omstændighederne uden at gøre sig det besvær selv at fremkalde dem.

Hans ven, Léon Saval, der også var rig, var en af de pragtfulde kolosser, som får kvinderne til at vende sig efter dem på gaden. Han gjorde indtryk af at være en statue, som var blevet menneske, en type for en race som en af den slags mønsterfrembringelser, der sendes til udstillingerne. Han var alt for smuk, alt for høj, alt for bred, alt for kraftig, alt hos ham, alle hans egenskaber var ligesom noget overdrevne. Han havde opvakt talløse lidenskaber.

Da de var kommet ud for Vaudevilleteatret, spurgte han:

"Har du forberedt damen på, at du ville forestille mig for hende?"

Servigny gav sig til at le:

"Forberedt marquise Obardi! Plejer du at forberede en omnibuskusk på, at du agter at stige op i hans vogn på hjørnet af boulevarden?"

Saval blev lidt forbløffet og spurgte:

"Ja, men hvad er det da egentlig for en dame?"

Hans ven svarede:

"Ja, hvad er hun? Noget for sig selv, en parvenu, en indtagende eventyrerske, som stammer, ingen ved hvorfra, som en skøn dag, ingen ved hvorledes, er dukket op i en vis kreds af den parisiske verden, og som forstår at holde sin plads i den. Hvad vedkommer det i øvrigt os? Der siges, at hendes rette navn, hendes pigenavn, for hun er blevet ved med at være "pige" i ordets forskellige betydninger undtagen i uskyldighedens, er Octavie Bardin, deraf er der blevet lavet "Obardi" ved at beholde fornavnets første bogstav og slette det sidste i efternavnet.

Hun er forresten en yderst elskværdig dame, hvis elsker du med dit ydre uundgåeligt vil blive. Man indfører ikke Herkules hos Messalina, uden at der kommer noget ud af det. Jeg må dog tilføje, at selv om der i hendes hus ligesom i visse basarer er gratis entré, så er man på ingen måde tvunget til at købe noget af det, der er til salg. Til varerne hører kærlighed og kortspil, men det står én frit for at holde sig fra begge dele. Man slipper også gratis ud. Hun slog sig ned i Étoile-kvarteret, der de sidste tre år er blevet noget mistænkeligt, og åbnede sine saloner for den verden, som består af kontinentets overfladeskum, og som samler sig i Paris for dér at udøve sine forskellige, uhyggelige og mere eller mindre forbryderiske talenter.

Hvorledes jeg egentlig er blevet indført hos hende, ved jeg ikke en gang længere. Jeg begyndte at komme der, således som vi alle kommer der, fordi der bliver spillet, fordi kvinderne, man træffer dér, ikke er snerpede og mændene er plettede. Jeg kan ganske godt lide denne samling blandingsgods, som alle har forskellige dekorationer, alle er udlændinge, alle adelige, alle betitlede og alle ukendte i deres gesandtskaber, når undtages af spionerne. De griber alle den mindste lejlighed til at slå på deres ære, de praler med deres forfædre og er altid parate til at fortælle deres livs historie; de er alle pralende, løgnagtige, kæltringeagtige, farlige som deres kort, bedrageriske som deres navn, modige, fordi det er nødvendigt, på samme måde som en snigmorder, der kun kan plyndre folk på den betingelse, at han sætter sit eget liv i fare. Det er med andre ord galejernes aristokrati.

Jeg elsker dem. De er højst interessante at være sammen med og trænge ind i, og så er de morsomme at høre på, ofte vittige

og aldrig banale således som vore hæderlige hjemmefødninger. Deres kvinder er altid kønne med en lille tilsætning af udenlandsk mislighed, med en lokkende, hemmelighedsfuld fortid, hvoraf halvdelen måske har været tilbragt i et eller andet forbedringshus. De har i almindelighed glimrende øjne og et uforligneligt hår, det ydre, deres håndtering forudsætter, en berusende ynde, en forførelseskunst, der kan drive én til vanvid, et usundt, men uimodståeligt trylleri! De drager ud på deres plyndringstogter ligesom fortidens landevejsrøvere, og de er griske, sande hun-rovfugle. Dem elsker jeg også.

Marquise Obardi er en type på den art elegante eventyrersker. Hun er nu i en modnere alder, men hun er stadig lige smuk, fortryllende og katteagtig besnærende, man mærker, at hun er fordærvet lige til marven. Man morer sig udmærket hos hende, man spiller, danser, souperer … kort sagt, man gør alt det, der tilsammen udgør det mondæne livs forlystelser."

Léon Saval spurgte:

"Har du været eller er du hendes elsker?"

Servigny svarede:

"Jeg har ikke været det, jeg er det ikke og jeg bliver det heller ikke. Hvad mig angår, så er det især for datterens skyld, at jeg kommer der i huset."

"Så? Har hun en datter?"

"Om hun har en datter! Et vidunder, kære! Det er hovedattraktionen i hele bulen! Hun er høj og pragtfuld, tilpas udviklet, lige så lys som moderen er mørk, altid glad, altid oplagt til lystighed, altid parat til at le af fuld hals og til at danse med liv og sjæl. Hvem kommer til at eje hende, eller hvem har

haft hende? Ingen ved det. Vi er ikke mindre end ti, der venter og håber.

En datter som hun betyder i hænderne på en moder som marquisen en formue. Men de spiller deres kort godt, de to. Deres spil er ikke så lige til at gennemskue. De venter måske på en lejlighed der … der er bedre … end jeg. Men jeg svarer dig for, at hvis jeg snubler over den – lejligheden mener jeg … så skal jeg nok vide at gribe den.

Dette pigebarn, Yvette hedder hun, forvirrer mig ganske. Hun er et mysterium. Hvis hun ikke er et uhyre af falskhed og den mest fuldkomne perversitet, jeg nogensinde har truffet på, så er hun ubestrideligt det mest vidunderlige uskylds-fænomen, man kan tænke sig. Hun lever og optræder i disse hæslige omgivelser med en rolig og triumferende utvungenhed, der enten er naiv eller tegn på en beundringsværdig ryggesløshed.

Det er umuligt at finde ud af hverken, hvad hun er, eller hvad hun tænker, dette mærkelige pigebarn, der er skudt frem på denne mødding som en pragtfuld plante, gødet med råddenskab, en eventyrerskes aflægger, der måske er datter af en eller anden mand af race, en stor kunstner eller en fornem herre, en eller anden fyrste eller en eller anden konge, som en aften er havnet i moderens seng. Men nu får du hende selv at se."

Saval gav sig til at le og sagde:

"Du er forelsket i hende!"

"Nej. Jeg står på listen, men det er ikke det samme. Jeg skal for øvrigt forestille de mest alvorlige blandt mine medbejlere

for dig. Men jeg har tydelige chancer. Jeg har et forspring, der bliver vist mig særlig elskværdighed."

Saval gentog:

"Du er forelsket!"

"Nej. Hun forvirrer mig, besnærer mig, ængster mig, drager mig til sig og skræmmer mig. Jeg tager mig i agt for hende som for en snare, og jeg har lyst til hende, som man har lyst til en isafkølet drik, når man er tørstig. Jeg ligger under for det trylleri, hun udøver på mig, men jeg nærmer mig hende med samme frygt, som den man har for en mand, om hvem man nærer den mistanke, at han er en udspekuleret tyveknægt. Når jeg er sammen med hende, føler jeg mig ubevidst tiltrukket af hendes mulige oprigtighed, men på samme tid nærer jeg en bevidst mistillid til hendes ikke mindre sandsynlige drevenhed. Jeg har en fornemmelse af, at jeg befinder mig overfor en skabning, der falder uden for det normale, der står udenfor de sædvanlige, naturlige, heldige eller uheldige regler. Jeg ved slet ikke, hvad jeg skal tro."

Saval erklærede for tredje gang:

"Jeg siger dig, at du er forelsket. Du omtaler hende med en digters svulstighed og en trubadurs lyrik. Gå i dig selv, træng til bunds i dit hjerte og tilstå."

Servigny gjorde et par skridt uden at svare, så sagde han:

"Det er muligt, når alt kommer til alt. I hvert fald er jeg stærkt optaget af hende. Ja, jeg er måske forelsket. Hun er alt for meget i mine tanker. Jeg tænker på hende, idet jeg sover ind, og jeg tænker også på hende, idet jeg vågner … det er ret graverende. Hendes billede følger mig, forfølger mig, dukker bestandig frem foran mig; jeg ser hende foran mig, omkring

mig, inde i mig. Er en sådan rent legemlig overhængen kærlighed? Hendes ansigt er trængt så dybt ned i mit blik, at jeg ser hende, i samme øjeblik jeg lukker øjnene. Og hver gang jeg får øje på hende, begynder mit hjerte at banke, det nægter jeg ikke. Lad os altså sige, at jeg elsker, men det er på en løjerlig måde. Jeg attrår hende heftigt, men den tanke at gøre hende til min hustru ville forekomme mig at være en galskab, en kolossal dumhed, en naturstridighed. – Jeg er også lidt bange for hende, bange som en fugl, over hvis hoved der svæver en høg. Og så er jeg tilmed skinsyg på hende, skinsyg på alt det, jeg ikke kender i hendes uforståelige hjerte. Jeg spørger bestandig mig selv: "Er hun en henrivende backfisch eller er hun et afskyeligt, udspekuleret fruentimmer?" Hun siger ting, der kan få et regiment til at skælve, men hun siger også ting, der kunne henrykke en papegøje. Hun er til tider til den grad uforsigtig eller ublufærdig, at det får mig til at tro, at hendes uskyld må være uden plet, og til tider så naiv, så ganske utrolig naiv, at det får mig til at tvivle om, hvorvidt hun overhovedet nogensinde har været uberørt. Hun udfordrer mig og ægger mig som en kurtisane og på samme tid passer hun på sig selv som en jomfru. Hun ser ud til at holde af mig og hun gør nar ad mig; hun optræder overfor alverden, som om hun var min elskerinde, og i fortrolighed behandler hun mig, som om jeg var hendes broder eller hendes kammertjener.

Undertiden indbilder jeg mig, at hun har lige så mange elskere som moderen, og til andre tider forestiller jeg mig, at hun intet, forstå mig ret, absolut *intet* kender til livet.

Hun er i øvrigt rent gal efter at læse romaner. Foreløbig, mens jeg venter på at blive noget andet, er jeg hendes bog-

leverandør. Hun kalder mig sin "bibliotekar".

Hver uge lader jeg min boghandler sende hende alt, hvad der er udkommet, og jeg tror, at hun læser det alt sammen mellem hinanden.

Det må blive til en underlig salat i hendes hoved.

Dette sammensurium af læsning er måske for en del årsagen til hendes besynderlige væsen. Når man betragter tilværelsen gennem femten tusinde romaner, må man se den i et underligt lys og gøre sig nogle mærkelige tanker om dens fænomener.

Hvad mig angår, så venter jeg. På én side er det ganske sikkert, at jeg aldrig har været så optaget af nogen kvinde som af hende.

Men det er lige så sikkert, at jeg ikke agter at gifte mig med hende.

Hvis hun derfor allerede har haft elskere, så vil jeg komme til at forøge deres tal. Har hun ikke haft nogen, så bliver jeg altså nummer ét ligesom i en sporvogn.

Sagen er ganske ligefrem. Gift bliver hun ikke, det kan der ikke være tale om. Hvem, tror du, ville gifte sig med datteren af marquise Obardi, af Octavie Bardin? Ingen, og det af tusinde grunde.

Hvor skulle der kunne findes en mand til hende? I det gode selskab? Aldrig. Hendes moders hus er et offentligt hus, hvor datteren trækker kunderne til. Man gifter sig ikke under sådanne forhold.

I bourgeoisiet? Endnu mindre. Desuden er marquisen ikke den kvinde, der indlader sig på en dårlig forretning. Skulle hun give Yvette bort, så ville hun kun give hende til en mand i en høj stilling, en mand, som hun bare ikke finder.

En mand af folket da? Endnu mindre. Der er altså ingen udvej. En ung pige som Yvette hører hverken til i den fornemme verden, i bourgeoisiet eller i den lavere befolkning, og hun kan ikke gennem et giftermål slippe ind i nogen af disse samfundsklasser.

Gennem sin moder, sin fødsel, sin opdragelse, sit nedarvede slægtsmærke, sit væsen og sine vaner tilhører hun den forgyldte prostitution.

Hun slipper ikke ud af den, med mindre hun går i kloster, og det er ikke meget sandsynligt i betragtning af hendes manerer og hendes tilbøjeligheder. Der er altså kun en eneste profession, der står hende åben: kærligheden, og der ender hun uundgåeligt, med mindre hun allerede udøver den. Hun kan ikke flygte fra sin skæbne. Fra at være ung pige bliver hun ganske simpelt "pige". Og jeg har ikke det fjerneste imod at være tappen til denne forvandling.

Jeg venter. Men som jeg sagde, der er ikke så få på listen. Du træffer således nok en franskmand, hr. de Belvigne, en russer, der kaldes fyrst Kravalow, og en italiener, chevalier Valreali, som alle tre tydeligt har fremsat deres kandidatur, og som manøvrerer i overensstemmelse dermed. Desforuden er der omkring hende en sværm af andre lysthavende, men de er af mindre betydning.

Marquisen passer på. Jeg tror dog, at hun særlig har kig på mig. Hun ved, at jeg er meget rig, og hun er mindre sikker på de andre.

Hendes salon er forresten den mest overraskende, jeg kender blandt den slags udstillinger. Der træffes oven i købet herrer af det gode selskab, eftersom vi går der, og vi er ikke de eneste.

Hvad kvinderne angår, så har hun fundet eller rettere udplukket det bedste af, hvad der findes blandt disse portemonnæ-plyndrerskes repræsentanter. Hvor har hun opdaget dem? Ingen ved det. Det er en verden ved siden af den rigtige demimonde, ved siden af bohêmen, ved siden af alt. Hun har forresten haft en genial indskydelse, og det er: især at vælge de eventyrersker, som er i besiddelse af børn, hovedsagelig døtre. På den måde ville en dumrian kunne tro sig omgivet af lutter hæderlige kvinder!"

De var nået til Avenue des Champs-Élysées. En let brise gled blidt gennem bladene og strejfede af og til deres ansigter som et mildt pust fra en kæmpemæssig vifte, der var sat i bevægelse et eller andet sted ude i himmelrummet. Tavse skygger flakkede om mellem træerne, andre dannede mørke pletter rundt på bænkene. Og disse skygger talte meget sagte sammen, som om de havde meget vigtige eller meget skamfulde hemmeligheder at betro hinanden.

Servigny fortsatte:

"Du gør dig intet begreb om den samling fantastiske titler, som man træffer på dette sted.

Det er sandt, at du ved det, jeg forestiller dig under navn af grev Saval. Saval ganske kort ville være ilde set, meget ilde set."

Vennen udbrød:

"Nej, det må du ikke, ikke på nogen måde! Jeg vil ikke have, at man, selv ikke for en aftens skyld, selv ikke blandt den slags mennesker, skal tiltro mig den latterlighed at ville pynte mig med en titel, det manglede bare!"

Servigny gav sig til at le:

"Du er forrykt. Jeg har selv en titel dér, jeg er blevet døbt hertugen af Servigny. Jeg ved ikke af hvem, hvorledes eller hvorfor. Så meget er imidlertid vist, at jeg er og bliver hertugen af Servigny, uden at det falder mig ind at beklage mig eller protestere. Det generer mig ikke. Uden det ville jeg blive gyseligt ugleset."

Men Saval lod sig ikke overbevise:

"Ja, men du er i forvejen adelig, så kan det til nød gå. Jeg derimod foretrækker at være den eneste borgerlige blandt selskabet. Så meget desto værre eller så meget desto bedre. Det kan være min ejendommelighed … min overlegenhed."

Servigny holdt imidlertid stadig fast ved sit:

"Jeg forsikrer dig, at det ikke kan lade sig gøre, det *kan* ikke lade sig gøre, forstår du? Det ville næsten være stik imod naturens orden. Du ville tage dig ud som en kludesamler i en forsamling af kejsere. Lad bare mig gøre, som jeg vil, jeg kunne forestille dig som vicekongen af Øvre-Mississippi, uden at nogen ville forundre sig over det. Når man griber efter storhed, kan man ikke gribe efter for meget."

"Nej, endnu en gang. Jeg vil ikke have det."

"Lad gå da. Men det er forresten dumt af mig at gøre forsøg på at overbevise dig. Du kan være rolig for, at du ikke slipper indenfor, uden at du først bliver smykket med en titel, der skænkes dig, ligesom man i døren til visse forretninger giver damerne en violbuket."

De drejede til højre ned ad Rue de Berri, gik op på første sal i en flot og moderne ejendom og gav deres overfrakker og spadserestokke til fire tjenere i knæbenklæder. En hed duft af fest, blomster, parfumer og kvinder gjorde luften tung, og en

forvirret og vedholdende summen trængte ud fra værelserne indenfor, som man følte var fulde af mennesker.

En slags ceremonimester, en høj, rank, bemavet og alvorsfuld mand med ansigtet indrammet af hvide bakkenbarter, kom hen til de nyankomne og spurgte med et kort og afmålt buk:

"Hvem tør jeg melde?"

Servigny svarede:

"Hr. Saval."

Manden smækkede døren op og med en rungende stemme råbte han ind mellem gæsternes vrimmel:

"Hertugen af Servigny! Hr. baron de Saval!"

Den forreste stue var fyldt med damer. Det første, de fik øje på, var en udstilling af nøgne skuldre over en flod af blændende stoffer.

Husets frue, der stod og talte med tre veninder, vendte sig og gik dem i møde med majestætiske skridt, yndefulde bevægelser og et smil om læberne.

Hendes smalle og meget lave pande var dækket med en masse sort, blankt hår, der faldt forover som en tyngende manke og endog skjulte noget af tindingerne.

Hun var høj, en lille smule for svær, en lille smule for yppig, lidt moden, men meget smuk, af en tung, hed og bydende skønhed. Under den fyldige hårhjelm, som fik én til at drømme, som fik én til at smile og som gjorde hende hemmelighedsfuldt attråværdig, åbnede sig et par lige så sorte øjne. Næsen var lidt tynd, munden stor og uendelig besnærende, skabt til at tale og til at erobre. Hendes største trylleri lå imidlertid i hendes stemme. Den vældede ud fra hendes mund som vandet fra en kilde, så naturlig, så let, så velklingende og så klar, at det

næsten voldte én en fysisk nydelse at lytte til den. Det var en glæde for øret at høre de smidige ord risle frem med en piblende bæks ynde, og det var en fryd for øjet at se de skønne, lidt for røde læber åbne sig for at give dem frit løb.

Hun rakte den ene af sine hænder til Servigny, der kyssede den, lod sin vifte, som var fastgjort til enden af en lang, gennembrudt guldkæde, falde, og gav Saval den anden hånd, idet hun sagde til ham:

"Velkommen, hr. baron. Alle hertugens venner kan betragte mit hjem som deres eget."

Så fæstede hun sit funklende blik på kolossen, der blev forestillet for hende. På overlæben havde hun en lille smule sort dun, en anelse af en moustache, der blev mørkere, når hun talte. En stærk berusende duft, en eller anden eksotisk parfume fra Amerika eller Indien, bølgede omkring hende.

Andre gæster blev meldt, marquis'er, grever eller prinser.

Med moderlig elskværdighed sagde hun til Servigny:

"De finder min datter inde i den næste stue. Mor Dem endelig, mine herrer, og lad, som om De var hjemme."

Og hun forlod dem for at gå hen til de sidst ankomne, idet hun tilkastede Saval et af de flygtige og smilende øjekast, hvormed en kvinde tilkendegiver, at hun synes godt om én.

Servigny greb sin vens arm.

"Kom lad mig lodse dig," sagde han, "her i denne stue, hvor vi nu er, er kvinderne, det er kødets, det mere eller mindre friske køds tempel. Lutter tilfældighedsvarer, der er lige så gode som nye og endog bedre; de er dyrt beregnede, men kan godt fås til leje. Til venstre er spillet. Det er pengenes tempel. Det kender du. Inderst inde bliver der danset, det er uskyldighedens

tempel, helligdommen, de unge pigers marked. Der udstilles for alle synspunkter disse damers produkter. Selv legitime forbindelser er de i stand til at indlade sig på! Der er fremtiden, vore … nætters forhåbninger. Disse unge piger, hvis sjæle er lige så leddeløse som lemmerne på et gøglerbarn, er det mest kuriøse i dette museum for moralske sygdomme. Lad os gå ind og se på dem."

Galant og med en kompliment på læberne hilste han til højre og venstre, mens hans øjne med et hastigt kenderblik slog ned over damernes nedringethed.

I baggrunden af den inderste salon spillede et orkester en vals; de blev stående i døren for at se til. En femten par drejede rundt, herrerne alvorsfulde, de unge piger med et stivnet smil om munden. Ligesom deres mødre var de stærkt nedringede, hos nogle af dem blev livet kun holdt oppe af et smalt bånd over skulderen, og af og til troede man at skimte en mørk plet under armene.

Pludselig kom en høj ung pige farende ovre fra den anden ende af salen og banede sig vej tværs igennem de dansende, som hun skubbede til side. Med den venstre hånd løftede hun sin kjoles uforholdsmæssigt lange slæb og hun løb med små, hurtige skridt, således som kvinder løber, når de er i trængsel. Da hun kom i nærheden af dem, råbte hun:

"Å, dér har vi jo Spidsmusen. Goddag, Spidsmus!"

Over hendes træk lå en svulmende livsfylde, et skær af lykke. Hendes hvide hud, en rødhårets gyldne teint, syntes at stråle. Den ildglødende, flammende hårmasse, der var snoet op på hovedet, vældede frem over panden og tyngede den bøjelige, endnu lidt magre hals.

Ligesom moderen syntes skabt til at tale, således syntes hun skabt til at bevæge sig, til den grad var hendes bevægelser naturlige, ædle og enkle. At se hende gå, bevæge sig, bøje hovedet eller løfte armen fik én til at føle både åndelig nydelse og legemligt velvære.

Hun gentog:

"Å, Spidsmus! Goddag, Spidsmus!"

Servigny rystede kraftigt hendes hånd, som om det var en mands, og skyndte sig at forestille:

"Frøken Yvette, må jeg præsentere Dem min ven, baron Saval."

Hun hilste og så den fremmede lige ind i ansigtet:

"Det glæder mig at se Dem. Er De altid lige så stor?"

Servigny svarede i den spottende tone, han anslog overfor hende for at dække over sin mistroiskhed og sin uvished:

"Nej, han har taget sin største højde på for at tækkes Deres moder, som holder af de store masser."

Den unge pige sagde med komisk alvor:

"Det er meget fornuftigt! Men når De kommer for min skyld, så må De værs'go se at blive lidt mindre, jeg foretrækker en mellemting. Se på Spidsmusen, han er af mere passende dimensioner."

Og hun rakte ham sin lille åbne hånd.

Så spurgte hun:

"Vil De danse, Spidsmus? Skal vi valse?"

Uden at svare slyngede Servigny med en hastig og ivrig bevægelse sine arme om hendes liv og de forsvandt i en rasende hvirvel.

De dansede hurtigere end alle de andre, i vanvittig fart snurrede de rundt, så tæt sammen, at de kun syntes at være ét, med lige krop og næsten ubevægelige ben, som om en usynlig mekanisme, der var skjult under deres fødder, således fik dem til at fare drejende afsted.

De lod til at være utrættelige. De andre dansende var lidt efter lidt holdt op, men de to blev ved at valse, uden ophør i det uendelige. De så ud, som om de ikke længere vidste, hvor de var, eller hvad de gjorde, som om de i deres ekstase var langt, langt borte fra balsalen. Og musikerne spillede stadig videre med øjnene stift hæftede på det rasende par, som var målet for alles blikke. Da de endelig standsede, bragede en bifaldssalve gennem salen.

Hun var nu blevet lidt rød, og hendes øjne var underlige, et par glødende og forskræmte øjne, mindre udfordrende end for lidt siden, et par forvirrede, tågede øjne, så blå og med en pupil så sort, at de ikke syntes naturlige.

Servigny gjorde indtryk af at være beruset. Han måtte støtte sig til en dør for at få sin ligevægt tilbage.

Hun sagde til ham:

"Det kniber med hovedet, stakkels Spidsmus, jeg er solidere end De."

Han lo med en nervøs latter og slugte hende med blikket, der lå et dyrisk begær i hans øjne og i folderne omkring munden.

Hun stod foran ham og bød frit sin blottede og heftigt bølgende barm frem for hans blik.

Hun fortsatte:

"Der er øjeblikke, hvor De ligner en kat, der vil springe på folk! Værs'go', giv mig pænt Deres arm og lad os gå over til

Deres ven."

Uden at sige et ord bød han hende armen, og de gik tværs over salen.

Saval var ikke længere alene. Marquise Obardi var kommet hen til ham. Med sin besnærende og berusende stemme talte hun om ganske banale og almindelige ting, men samtidig så hun ham dybt ind i øjnene og syntes at sige ham andre ord end dem, hendes mund udtalte. Da hun fik øje på Servigny, fik hendes ansigt straks et smilende udtryk, og hun vendte sig om imod ham:

"Ved De, kære hertug, at jeg har lejet en villa i Bougival? Jeg har tænkt at blive der et par måneder. Jeg stoler på, at De kommer ud for at besøge mig. Tag Deres ven med Dem. Lad mig se, vi flytter ud på mandag, vil De komme begge to til middag på lørdag? Men så beholder jeg Dem hele næste dag."

Servigny drejede hovedet og så hurtigt på Yvette. Hun smilte roligt og ligevægtigt og sagde med en sikkerhed, der ikke tålte nogen indvending:

"Ja, naturligvis kommer Spidsmusen til middag på lørdag. Det er ikke umagen værd at spørge ham om det. Vi vil gøre en masse dumheder, når vi først er på landet."

Han troede at se et løfte skinne igennem hendes smil og opfange en hensigt i hendes stemme.

Marquisen så med sine store øjne op på Saval:

"Og De også, baron?"

Hendes smil tillod ingen tvivl. Han bukkede:

"Det skal være mig en stor fornøjelse, frue."

Med et naivt eller tilsigtet drilleri mumlede Yvette:

"Vi vil forarge dem alle sammen derude, ikke sandt, Spidsmus? Og vi vil gøre hele mit regiment rasende."

Med et lille kast med hovedet pegede hun på nogle herrer, der iagttog dem på afstand.

Servigny svarede:

"Lige så meget De har lyst til, frøken Yvette."

Saval spurgte:

"Hvorfor kalder frøken Yvette hele tiden min ven Servigny for "Spidsmus"?"

Den unge pige svarede i en åbenhjertig tone:

"Fordi han hele tiden slipper ud af hånden på én. Man tror, at man har ham, og så har man ham alligevel aldrig."

Marquisen indskød i en ligegyldig tone, der røbede, at hendes tanker var andre steder, og uden at tage øjnene fra Saval:

"Hvor børn dog er løjerlige!"

Yvette blev vred:

"Jeg er ikke løjerlig, jeg er oprigtig! Jeg kan godt lide Spidsmus, men han svigter mig altid, og det er kedeligt."

Servigny bukkede dybt:

"Jeg skal aldrig mere forlade Dem, frøken, hverken dag eller nat."

Hun gjorde en forfærdet bevægelse:

"Nej, ved De hvad, det manglede bare! Om dagen, det har jeg ikke noget imod, men om natten ville De virkelig genere mig."

Han spurgte uforskammet:

"Hvorfor det?"

Hun svarede med rolig dristighed:

"Fordi De ikke må tage Dem godt ud uden klæder på."

Marquisen udbrød uden dog at blive særlig forarget:

"Men de siger jo de skrækkeligste ting! Man har ikke lov til at være til den grad uskyldig."

Servigny tilføjede i en spottende tone:

"Nej, det er også min mening, marquise."

Yvette så lige på ham og sagde i en hovmodig og krænket tone:

"Dér sagde De en plumphed, det hænder Dem lidt for ofte i den sidste tid."

Hun vendte sig om og kaldte:

"Chevalier, kom og forsvar mig, jeg bliver fornærmet."

En mørk, mager mand, der var temmelig langsom i sine bevægelser, kom hen til dem.

"Hvem er den skyldige?" spurgte han med et tvungent smil.

Hun pegede på Servigny:

"Det er ham dér, men jeg kan alligevel bedre lide ham end jer andre, fordi han er mindre kedelig."

Chevalier Valreali bukkede:

"Man gør, hvad man kan. Vore evner er måske mindre, men ikke vor hengivenhed."

En høj mand med mave, grå bakkenbarter og rungende stemme hilste på Yvette:

"Frøken Yvette, jeg er Deres ydmyge tjener."

Hun udbrød:

"Å, hr. de Belvigne."

Så vendte hun sig om imod Saval og forestillede:

"Min officielle tilbeder. Han er stor, tyk, rig og dum. Således kan jeg bedst lide dem. Han burde være ceremonimester … på et hotel. Ih nej, De er jo endnu større end han! Hvad skal jeg døbe

Dem? … Nu har jeg det! Jeg vil kalde Dem hr. v. Rhodos junior på grund af kolossen, der sikkert må have været Deres fader. Men I må bestemt have noget meget interessant at sige hinanden oppe over hovedet på alle os andre. Godnat."

Og hun gik hurtigt over til orkestret for at bede musikerne om at spille en kvadrille.

Fru Obardi gjorde indtryk af at være adspredt. I en slæbende tone, for at sige noget, sagde hun til Servigny:

"De driller hende altid, De har en dårlig indflydelse på hendes karakter og giver hende en masse grimme fejl."

Han svarede:

"Jeg troede, De havde fuldendt hendes opdragelse?"

Hun så ud, som om hun ikke forstod ham, og blev ved at smile lige velvilligt.

En højtidelig, ordensbesat herre nærmede sig, og næppe havde hun fået øje på ham, førend hun brød af og løb hen til ham:

"Nej, er det Dem, fyrste! Hvilken glæde!"

Servigny tog Savals arm og trak ham med sig:

"Det er den sidste alvorlige tilbeder, fyrst Kravalow … Nå, er hun ikke pragtfuld?"

Saval svarede:

"Jeg finder dem pragtfulde begge to, men jeg har fuldkommen nok i moderen."

Servigny slog ud med hånden:

"Værs'go' og lykke til, kære."

De dansende skubbede dem til side for at få plads til at stille sig op til kvadrillen, parvis i to rækker lige overfor hinanden.

"Lad os gå lidt ind og se på spillet," sagde Servigny.

De gik ind i spillesalen.

Omkring hvert bord stod en kreds af herrer og så til. Der blev kun talt lidt; af og til blandede guldets klingren, når det blev kastet hen ad tæppet eller hastigt samlet op, en let metalraslen ind i spillernes hvisken, som om pengenes stemme også havde sit ord at sige blandt menneskenes.

Alle de tilstedeværende herrer var dekoreret med forskellige ordner og havde den samme strenge holdning, kun ansigterne varierede. Man kunne især skelne dem fra hinanden på skægget.

Den stive amerikaner kendtes på sit hesteskoformede skæg, den hovmodige englænder på den hårvifte, der åbnede sig ned over brystet, spanieren på den sorte hårfylde, der gik lige op til øjnene, italieneren på det vældige overskæg, som Victor-Emmanuel har begavet Italien med, østrigeren på bakkenbarterne og den glatragede hage, en russisk general på de to lansespidser af tæt snoet hår, der væbnede hans læbe, og nogle franskmænd på den galant opadbøjede moustache; alverdens barberfantasi var repræsenteret.

"Spiller du ikke?" spurgte Servigny.

"Nej, og du?"

"Aldrig her. Skal vi gå? Vi kan komme en anden aften, når her er roligere. Her er alt for mange mennesker i dag, det kan ikke blive til noget."

"Ja, lad os gå."

De forsvandt gennem en portiere, der førte ud til entréen.

Så snart de var kommet ud på gaden, spurgte Servigny:

"Nå, hvad synes du så?"

"Der er virkelig højst interessant. Men jeg foretrækker kvindesiden frem for mandssiden."

"Ja, det tror jeg. Den slags kvinder er for vort vedkommende det bedste af racen. Kan du ikke mærke, at der lugter af elskov hos dem, ligesom der hos en frisør lugter af parfume? Når alt kommer til alt, er det de eneste huse, hvor man virkelig morer sig, og hvor man får noget for sine penge. Og hvor de er drevne, kære! Rene kunstnerinder! Har du nogensinde spist bagerkager? De ser gode ud, men de duer ikke. Manden, der har ældtet dem, forstår sig kun på at lave brød. Ligesådan går det med en almindelig kvindes elskov, den minder mig altid om lækkerierne i en bagerbutik; den elskov, man finder hos kvinder som marquise Obardi derimod – det er noget ekstra, ser du! Det er ægte konditorkager! Man betaler bare fem sous hos dem for det, som andre steder koster to sous, det er det hele!"

Saval spurgte:

"Hvem er husets skytsånd for øjeblikket?"

Servigny trak på skuldrene for at tilkendegive sin uvidenhed:

"Det ved jeg ikke. Den sidste var en engelsk lord, som rejste for tre måneder siden. For øjeblikket lever hun vist lidt på bedste beskub, måske af spillet og spillerne, for hun har luner. Men sig mig, det er vel afgjort, at vi tager ud for at spise til middag hos hende i Bougival på søndag? På landet er man mere fri, og dér skal jeg nok ende med at få at vide, hvorledes der ser ud i Yvettes hoved!"

Saval svarede:

"Ja, jeg vil hellere end gerne! Jeg har ikke noget andet for den dag."

Idet de gik ned ad Champs-Élysées under stjernernes ildmark, kom de til at forstyrre et par, som lå på en bænk, og Servigny mumlede:

"Hvor elskoven i grunden er dum og hvad den på samme tid spiller for en betydelig rolle! Hvor er den banal og alligevel morsom, altid éns og dog forskellig! Bøllen, som har betalt pigebarnet dér tyve sous, forlanger jo ikke andet af hende end det, som jeg ville give én eller anden marquise Obardi ti tusinde francs for, og så ville marquisen måske hverken være mindre ung eller mindre dum end denne skøge! Er det ikke tossestreger?"

Han tav i nogle minutter, så talte han igen:

"Det er lige meget, det ville være et knusende held at blive Yvettes første elsker. Hvis det kunne lade sig gøre, så ville jeg give ... så ville jeg give ..."

Han kunne ikke finde ud af, hvad han ville give, og da de i det samme nåede hjørnet af Rue Royale, sagde Saval godnat til ham.

II

Der var dækket på verandaen, hvorfra der var udsigt ud over floden. Villa "Foråret", som marquise Obardi havde lejet, lå oppe på bakken lige ved det sted, hvor Seinen danner en bøjning; lige foran havemuren skiftede den retning og drejede ned imod Marly.

Lige overfor villaen lukkede øen Croissys høje træer horisonten med deres grønne masse, og man så ned ad et langt stykke af floden, helt ned til den flydende beværtning "La Grenouillère", der lå skjult under løvet.

Det begyndte at blive aften, en af de stille, farverige og milde aftener, som man kun oplever ved bredden af vand, og hvis fredelige ro giver én en fornemmelse af lykke. Ikke et vindstød fik grenene til at bevæge sig, ikke et pust krusede Seinens glatte og blanke overflade. Alligevel var det ikke for varmt, det var lunt, det var behageligt. Den velgørende kølighed fra Seinebredderne steg op imod den klare himmel.

Solen forsvandt bag træerne for at drage til andre egne, og man havde indtrykket af, at man indåndede den allerede slumrende jords velvære, at livet blev let at leve i rummets dybe fred.

Da de kom ud fra dagligstuen for at sætte sig til bords, blev de alle begejstrede. En mild, munter stemning fik magt over dem; de følte, at middagen herude på landet, foran den store flod i den rene og gennemsigtige luft og med den døende dag som baggrundsdekoration, ville blive en nydelse.

Marquisen havde taget Savals arm, Yvette Servignys.

De var kun de fire.

De to damer tog sig helt anderledes ud end i Paris, især Yvette.

Hun talte ikke meget, men lod til at være smægtende og højtidelig.

Saval, der ikke kunne kende hende igen, spurgte:

"Hvad er der i vejen med Dem, frøken? Jeg synes, at De er forandret fra da jeg sidst så Dem. De er jo blevet en helt fornuftig person."

Hun svarede:

"Det er landet, som har den indvirkning på mig. Jeg er ikke mere den samme. Jeg føler mig helt løjerlig. Forresten ligner jeg aldrig mig selv to dage i træk. I dag kan jeg opføre mig som en vanvittig, i morgen er det måske den rene elegi. Jeg skifter ligesom vejret, jeg ved ikke hvorfor. Jeg er i stand til alt, ser De, det kommer an på øjeblikket. Der er dage, hvor jeg kunne slå mennesker ihjel, ikke dyr, nej, jeg kunne aldrig gøre dyr fortræd, men mennesker, det kunne jeg godt, og så er der andre dage, hvor jeg græder for slet ingen ting. Der farer en masse forskellige tanker gennem hovedet på mig. Det afhænger også af, hvorledes man kommer ud af sengen. Hver morgen, når jeg vågner, kan jeg godt sige, hvorledes jeg vil være hele dagen igennem. Det er måske éns drømme, der på den måde sætter én i stemning; det kommer også noget an på den bog, jeg sidst har læst."

Hun var i en hvid flonelskjole, og det bløde stof faldt fint og let ned omkring hendes legeme. Det løse bluseliv, som var syet med brede læg, antydede, uden brutalt at vise det og uden at stramme over det, hendes frie, faste og allerede fuldt udviklede bryst. Hendes fintbyggede hals hævede sig op fra et brus af

grove kniplinger og bøjede sig i blide afrundede bevægelser, lysere end hendes kjole, som en langstrakt perle, der bar hårets tunge, gyldne masse.

Servigny så længe på hende. Så sagde han:

"De er tilbedelsesværdig i aften. Jeg ville gerne se Dem altid således."

Med lidt af sit sædvanlige spydige skælmeri svarede hun:

"Kom ikke med kærlighedserklæringer, Spidsmus. I dag kunne jeg godt finde på at tage dem alvorligt, og det ville komme Dem dyrt til at stå."

Marquisen så ud til at være lykkelig, meget lykkelig. Hun var helt sortklædt, svøbt i en streng og alvorlig kjole, der aftegnede hendes kraftige og svulmende linjer; på livet var der lidt rødt, en guirlande af røde nelliker faldt som en kæde ned fra hendes bælte, slyngede sig atter opad og var fæstet på hoften, og i det mørke hår havde hun en rød rose. I hele hendes skikkelse, i denne enkle dragt, hvorpå blomsterne syntes at bløde, i hendes blik, der hvilede tungt på dem, hun så på, i hendes langsomme tonefald og i hendes sjældne gestus, var der noget indeklemt glødende.

Også Saval gjorde indtryk af at være alvorlig og optaget af noget bestemt. Fra tid til anden lod han med en vanemæssig bevægelse sin hånd glide ned om sit spidse, brune Henrik den Tredje skæg, og så ud, som om han grundede over dybe ting.

I nogle minutter var der ingen, som sagde noget.

Så, mens en laksørred blev budt om, erklærede Servigny:

"Stilheden har sommetider noget godt ved sig. Man er hinanden nærmere, når man tier, end når man taler, er det ikke sandt, marquise?"

Hun vendte sig lidt om imod ham og svarede:

"Jo, det er sandt. Det er så dejligt sammen at kunne tænke på noget behageligt."

Hun hævede sit varme blik op imod Saval og i nogle sekunder blev de siddende og stirrede hinanden dybt ind i øjnene.

Under bordet foregik en lille, næsten umærkelig bevægelse.

Servigny fortsatte:

"Ved De hvad, frøken Yvette, De ender med at få mig til at tro, at De er forelsket, hvis De bliver ved at være lige så fornuftig. Hvem er det, De kan have forelsket Dem i? Skal vi se at finde ud af det sammen? Jeg lader hele de håbløst sukkendes regiment ude af betragtning og holder mig kun til de vigtigste. Er det fyrst Kravalow?"

Ved dette navn vågnede Yvette:

"Stakkels Spidsmus, hvad tænker De dog på? Fyrsten er ikke andet end en russer, som er spadseret ud fra et vokskabinet for at hente sig en række medaljer på en frisørudstilling."

"Godt, så sletter vi fyrsten. Det er altså vicomte de Belvigne, som De har udmærket?"

Denne gang gav hun sig til at le og spurgte:

"Kan De se mig hænge om halsen på Malvoisir" (eftersom hovedet stod på hende, døbte hun ham med et eller andet vinnavn, for hun gav dem alle øgenavne) "og hviske op i næsen på ham: "Min egen lille Pierre, eller min guddommelige Pietro, min tilbedte Pietri, min yndige Pierrot, giv din søde lille kone dit store tykke hoved, at hun kan kysse det!""

Servigny gjorde en fejende bevægelse:

"Væk med nummer to. Der er så tilbage chevalier Valreali, som marquisen synes at begunstige."

Yvette havde nu fået hele sit humør igen:

"Tårepersen? Kære, han er jo bedemand ved Madeleinekirken. Han følger alle første klasses begravelser. Hver gang han ser på mig, tror jeg, at jeg er død."

"Det var nummer tre. Det må altså være her nærværende baron de Saval, der har sat Deres hjerte i brand?"

"Hr. v. Rhodos junior? Nej, han er alt for stor. Jeg ville have en følelse af, at jeg havde forelsket mig i Triumfbuen."

"Ja så, frøken Yvette, er det uden for al tvivl, at det må være mig, De er forelsket i, for jeg er den eneste af Deres tilbedere, som vi endnu ikke har talt om. Af beskedenhed og forsigtighed holdt jeg mig tilbage. Jeg må virkelig takke Dem."

Hun svarede med munter ynde:

"I Dem, Spidsmus? Nej, det passer heller ikke. Jeg holder nok meget af Dem … men jeg elsker Dem ikke … Ja, vent, jeg vil ikke tage modet fra Dem. Jeg elsker Dem ikke … endnu. De har chancer … måske … Hold bare ud, Spidsmus, vær hengiven, opofrende, galant, ydmyg, omhyggelig og betænksom, føj mig i alle mine luner og vær parat til alt for at behage mig, … så får vi at se … senere."

"Ja, men frøken, alt, hvad De dér forlanger, vil jeg hellere give Dem bagefter end forud, hvis det er Dem lige meget."

Hun spurgte med en uskyldig soubrettemine:

"Bagefter … hvad, Spidsmus?"

"Efter at De har vist mig, at De elsker mig, naturligvis."

"Godt, så lad, som om jeg elsker Dem, og tro det, hvis De har lyst …"

"Ja, det kan De nok sige, men …"

"Hys! Stille, Spidsmus, nu har vi talt nok om det."

Han rettede sig militærisk og tav.

Solen var nu sunket ned bagved øen, men hele himlen flammede som et bål, og flodens rolige vand syntes forvandlet til blod. Fra horisonten faldt der et rødt genskær over husene, tingene og menneskene. Den skarlagenrøde rose i marquisens hår lignede en purpurdråbe, der fra skyerne var faldet ned på hendes hoved.

Yvette sad og stirrede ud i det fjerne; som ved en fejltagelse lagde marquisen sin nøgne hånd ovenpå Savals, men da den unge pige i det samme gjorde en bevægelse, trak hendes moder hastigt hånden bort og gav sig til at rette noget ved folderne af sit kjoleliv.

Servigny, der havde iagttaget dem, sagde:

"Hvis De har lyst, frøken, skal vi så ikke spadsere en tur over på øen, når vi har spist?"

Hun blev henrykt over hans idé:

"Å ja, det ville være storartet; men det skulle være os to alene, ikke sandt, Spidsmus?"

"Ja, ganske alene."

Så tav de på ny.

Horisontens vide stilhed, aftenens slumrende hvile gjorde deres sind, deres legemer og deres stemmer døsige. Der er visse rolige og andagtsfulde timer, hvor det næsten bliver én umuligt at tale.

Tjeneren besørgede lydløst opvartningen. Firmamentets bål slukkedes, og natten bredte langsomt sine skygger ud over jorden.

Saval spurgte:

"Har De til hensigt at blive længe herude?"

Marquisen svarede med eftertryk på hvert af ordene:

"Ja, så længe jeg er lykkelig her."

Da de ikke mere kunne se, blev der bragt lamper. Under den store mørke himmel kastede de et underligt blegt lys over bordet og en regn af fluer faldt øjeblikkelig ned over dugen. Det var nogle ganske små bitte fluer, der i flugten brændte sig på lampeglassene og med brændte vinger og ben lagde sig som støv over dækketøjet, fadene og skålene, et slags gråt, myldrende støv.

De sank dem sammen med vinen, spiste dem i saucerne og så dem kravle på brødet. Uafbrudt blev de kildret på ansigt og hænder af disse småinsekters talløse, flyvende skarer.

De måtte stadig kaste deres vin bort, dække tallerkenerne til og med den største forsigtighed føre maden til munden.

Det morede i høj grad Yvette. Servigny sørgede for at dække med sin hånd over alt, hvad hun spiste, beskytte hendes glas og holde sin serviet bredt ud som et tag over hendes hoved. Men marquisen fik lede ved fluerne, hun blev nervøs, og den sidste halvdel af middagen blev kort.

Yvette, der ikke havde glemt Servignys forslag, sagde til ham:

"Skal vi så gå over på øen?"

Hendes moder påbød hende i en slæbende tone:

"Bliv blot ikke for længe borte. Vi andre kan forresten følge jer ned til færgemanden."

Og de gik, stadig parvis, den unge pige og hendes ven forrest. De fulgte vejen langs floden, bag ved sig hørte de marquisen og Saval tale sagte, meget sagte og hurtigt sammen. Alt var mørkt og sort, sort som blæk. Men oppe på himlen glimtede en masse ildfrø, som den med rund hånd syntes at

strø ud over floden, for det dunkle vand var helt oversået med stjerner.

Frøerne havde travlt, deres rullende og ensformige kvækken lød uafbrudt langs bredderne.

Og talrige nattergale sendte deres lette toner ud i den stille luft.

Pludselig sagde Yvette:

"Tys! Jeg synes ikke længere, at der går nogen bag ved os. Hvor kan de være blevet af?"

Og hun kaldte:

"Mo'r!"

Ingen svarede. Den unge pige fortsatte:

"De kan ikke være langt borte. Jeg hørte dem jo for et øjeblik siden."

Servigny mumlede:

"De er sikkert vendt om. Deres moder er måske kommet til at fryse."

Foran dem skinnede et lys. Det var kroen, som ejedes af Martinet, der både var restauratør, fisker og færgemand. På deres kalden kom en mand ud af huset og de steg ned i en stor båd, der lå for anker midt imellem græsset ved bredden.

Færgemanden tog årerne, og den tunge båd gled afsted, vækkede stjernerne, der var faldet i søvn på vandet, og fik dem til at danse en sindssvag dans, som først lidt efter lidt faldt til ro bag ved dem.

De lagde til ved den anden bred og steg ud under de store træer.

Køligheden fra den fugtige jord bredte sig under de højtsiddende tætte grene, der syntes at bære lige så mange

nattergale som blade.

Et klaver spillede i det fjerne en populær vals.

Servigny havde taget Yvettes arm og ganske blidt lod han sin hånd glide om bag hendes liv og trykkede hende forsigtigt ind imod sig.

"Hvad tænker De på?" spurgte han.

"Jeg? Ikke på noget. Jeg er meget lykkelig!"

"De elsker mig altså virkelig ikke?"

"Jo, vist så, Spidsmus, jeg holder af Dem, jeg holder endda meget af Dem, men lad det nu være nok. Her er alt for smukt til, at jeg vil høre på Deres dumheder."

Han trykkede hende fastere ind imod sig, skønt hun flere gange med nogle små ryk søgte at gøre sig fri, og gennem det bløde og løse flonel følte han varmen fra hendes legeme. Han stammede:

"Yvette!"

"Ja, hvad er der?"

"Der er, at jeg elsker Dem."

"De er ikke alvorlig, Spidsmus."

"Jo, vist er jeg så; jeg har allerede længe elsket Dem."

Hun forsøgte stadig at slippe løs fra ham og anstrengte sig for at trække sin arm, der blev klemt mellem deres skuldre, til sig.

Den tætte sammenslyngen hindrede deres bevægelser, og de gik i zigzag som et par fulde mennesker.

Han vidste ikke længere, hvad han skulle sige til hende, for han følte godt, at man ikke kan tale til en ung pige, som til en moden kvinde. Han var forvirret, han ledte efter, hvad han skulle gøre, idet han spurgte sig selv, om hun samtykkede, eller

om hun ikke forstod ham, og pinte sine tanker for at finde de rigtige, kærlige, ømme og afgørende ord, der skulle til.

Hvert sekund gentog han:

"Yvette, hør, Yvette!"

Så pludselig, efter en tilfældig indskydelse, trykkede han et kys på hendes kind. Hun gjorde en lille tilbagevigende bevægelse og sagde med en vred mine:

"Å, hvor De er latterlig! Herregud, kan De ikke lade mig være i fred."

Tonen i hendes stemme røbede ikke, hvad hun tænkte, eller hvad hun ville, og da han så, at hun ikke blev alt for harmfuld, pressede han sine læber mod halsens begyndelse, på hårets første gyldne dun, på det bedårende sted, han så længe havde attrået.

Hun slog om sig med store bevægelser for at komme løs. Men han holdt fast som i en skruestik, greb med sin anden hånd om hendes skulder, tvang hende til at vende hovedet om imod sig og fangede hendes mund i et vanvittigt, glødende kærtegn.

Med en hastig bølgende bevægelse af hele sit legeme gled hun lynsnart ud af hans arme, ned langs hans bryst, ud af hans favntag og forsvandt i natten med en raslen af sine skørter, der lød som en fugl, der fløj bort.

Han blev først stående ganske ubevægelig, overrasket over hendes smidighed og over hendes pludselige forsvinden, så, da han intet mere hørte, kaldte han med dæmpet stemme:

"Yvette!"

Hun svarede ikke. Han gav sig til at gå, spejdede ind i natten og søgte bag buskene efter hendes kjole, der måtte skinne som en hvid plet i mørket. Alt var sort. Han råbte på ny, højere:

"Frøken Yvette!"

Nattergalene tav.

Han fremskyndede sine skridt. Han fyldtes af en ubestemt ængstelse og kaldte, stadig højere og højere:

"Frøken Yvette! Frøken Yvette!"

Intet. Han stod stille og lyttede. Alt var tavst, der hørtes knapt en raslen i bladene over hans hoved. Kun frøerne fortsatte uanfægtet deres kvækken på flodbredderne.

Han flakkede fra krat til krat, balancerede på den stejle, plantebevoksede bred langs flodens rindende arm og vendte derefter tilbage til den nøgne og flade bred langs den døde flodarm. Han gik helt hen til det sted, hvortil de var kommet ovre fra Bougival, og tilbage til øen igen, indtil han stod ud for "La Grenouillère". Han gennemrodede hver eneste tykning og gentog uafbrudt:

"Frøken Yvette, hvor er De? Svar mig! Det var jo bare spøg! Svar mig nu, hører De! Lad mig ikke blive ved med at lede efter Dem på den måde."

Et ur gav sig til at slå langt borte. Han talte slagene. Klokken var tolv. I to timer havde han gennemstrejfet øen. Han tænkte, at hun måske var gået hjem, og meget ængstelig vendte han tilbage til villaen, idet han gik omvejen over broen.

En tjener, der sad og sov på en stol, ventede på ham i forstuen.

Servigny vækkede ham og spurgte:

"Er det længe siden, at frøken Yvette er kommet hjem? Jeg måtte forlade hende temmelig langt herfra, da jeg havde en visit at gøre."

Tjeneren svarede:

"Ih, ja, herre. Frøkenen kom hjem før klokken ti."

Servigny skyndte sig op på sit værelse og gik i seng.

Han blev liggende med åbne øjne uden at kunne sove. Det stjålne kys havde ophidset ham. Og han grundede. Hvad mente hun? Hvad tænkte hun? Hvad vidste hun? Hvor var hun smuk og berusende! Hans begær, som var blevet trættet ved det liv, han førte, ved alle de kvinder, han havde opnået, alle de kærlighedseventyr, han havde gennemlevet, vågnede overfor dette ejendommelige, så friske, irriterende og uforklarlige barn.

Han hørte klokken slå ét og derefter to.

Nej, det var ham ganske bestemt umuligt at sove. Han var varm, og han svedte. Det hamrede i hans tindinger, han stod ud af sengen og gik hen og lukkede vinduet op.

Et friskt pust strømmede ind i værelset, og han indåndede det i lange, dybe drag. Det tætte mørke var tavst, ganske sort og ubevægeligt. Men pludselig fik han lige foran sig nede i haven øje på et lille lysende punkt, der lignede et lille stykke glødende kul.

Han tænkte:

"Se, se, en cigar! Det kan ikke være andre end Saval."

Og han kaldte dæmpet:

"Leon!"

En stemme svarede:

"Er det dig, Jean?"

"Ja, vent på mig, jeg kommer ned til dig."

Han klædte sig på og gik ned til vennen, der sad overskrævs på en jernstol og røg.

"Hvad bestiller du her på denne tid?"

Saval svarede:

"Jeg? Jeg hviler mig!"

Og han gav sig til at le.

Servigny trykkede hans hånd:

"Må jeg ønske dig til lykke, kære! … Og jeg … jeg ærgrer mig."

"Vil det sige, at …"

"Det vil sige, at … Yvette og hendes moder ikke ligner hinanden."

"Hvad er der foregået? Fortæl mig det."

Servigny fortalte om sit forsøg og nederlag, så fortsatte han:

"Jeg forsikrer dig for, at den små gør mig ganske forvirret. Tænk dig, det var mig umuligt at falde i søvn. Hvad sådan et pigebarn er for en løjerlig skabning! Hun synes at være ligetil, og så ved man ikke en smule om hende. En kvinde, som har levet, som har elsket, og som kender livet, er ganske anderledes let at gennemtrænge. Men når det derimod drejer sig om en uskyldig ung pige, så kan man ikke længere gætte sig til noget som helst. Jeg begynder i grunden at tro, at hun gør nar ad mig."

Saval gyngede på sin stol. Meget langsomt sagde han:

"Tag dig i agt, kære, hun fører dig lige så stille ind i ægteskabet. Der er berømte eksempler nok at huske på. Det var akkurat ved samme fremgangsmåde, at frøken de Montijo, der dog var af god familie, blev kejserinde. Lad endelig være med at spille Napoleon."

Servigny mumlede:

"Å, hvad det angår, så behøver du ikke at være bange, jeg er hverken dumrian eller kejser, og man må være enten det ene

eller det andet for at begå den slags dårskaber … Men hør, sig mig, er du ikke søvnig?"

"Nej, ikke spor!"

"Skal vi gå en tur langs vandet?"

"Ja, gerne."

De lukkede lågen op og gav sig til at gå langs med floden, hen imod Marly.

Det var den kølige stund, der går umiddelbart foran dagens komme, den trygge søvns, den store hviles, den dybe stilheds stund. Selv nattens lette lyde var blevet stumme. Nattergalene sang ikke mere, og frøerne havde indstillet deres kvækken; kun et ubekendt dyr, måske en fugl, frembragte et eller andet sted en svag, ensformig, ligesom savende støj, der var regelmæssig som et mekanisk arbejde.

Servigny, der til tider kunne være både poetisk og filosofisk, sagde pludselig:

"Ja, således er det. Pigebarnet bringer mig fuldstændig i vildrede. I aritmetikken er én og én to. I kærligheden skulle én og én blive én, men det bliver alligevel to. Har du aldrig følt det? Har du aldrig mærket denne trang til helt at optage en kvinde i sig eller til at forsvinde i hende? Jeg taler ikke om den rent dyriske attrå efter favntaget, men om den moralske og åndelige længsel efter at blive ét med et andet væsen, efter at åbne hele sin sjæl og hele sit hjerte for hende og trænge helt ned til bunden af hendes tanker? Og dog får man aldrig noget rigtigt at vide om hende, aldrig kan man følge bølgerne i hendes vilje, hendes ønsker, hendes meninger. Aldrig gætter man, blot tilnærmelsesvis, alt det ukendte, hele mysteriet i en sjæl, der skjuler sig bag ved to øjne, som ser på én, klare som vand,

gennemsigtige, som om intet dulgte sig under dem, i en sjæl, som taler til én gennem en elsket mund, som synes at tilhøre én, så højt attrår man den, i en sjæl, som én for én gennem ord tilkaster én sine tanker, men som alligevel er lige så fjernt fra én, som stjernerne deroppe er fjernt fra hinanden, og som er endnu mere gådefuld end disse himmellegemer! Er det ikke underligt, alt sammen?"

Saval svarede:

"Jeg forlanger ikke så meget. Jeg kigger ikke ind bag ved øjnene. Jeg bryder mig ikke så meget om det indre, men jeg fordrer til gengæld desto mere af det ydre."

Servigny mumlede:

"Yvette er alligevel et mærkeligt lille menneske. Gud ved, hvorledes hun vil behandle mig nu i dag?"

De var næsten nået til Marly og opdagede, at himlen begyndte at blive lysere.

Hanerne begyndte at gale rundt i hønsegårdene, og deres galen lød lidt tilsløret gennem de stængede mure. En fugl pippede i parken til venstre og gentog bestandig den samme i sin simpelhed naive og komiske lille trille.

"Det er på tide at komme hjem," erklærede Saval.

De vendte om. Da Servigny trådte ind i sit sovekammer, så han gennem vinduet, der var blevet stående halvt åbent, at horisonten var helt rosenrød.

Han lukkede skodderne til, trak de tunge gardiner for, så at ingen lysstråle kunne trænge ind, gik i seng og faldt endelig i søvn.

En besynderlig støj vækkede ham. Han satte sig op i sin seng og lyttede, men hørte intet mere. Så lød der pludselig mod hans

skodder en underlig raslen som af en haglbyge.

Han sprang ud af sengen, løb hen til vinduet, lukkede det op og fik øje på Yvette, der stod nedenunder i havegangen og i håndfuldevis kastede grus op i ansigtet på ham.

Hun havde en rosenrød kjole på og på hovedet en bredskygget stråhat med en lang hvid strudsfjer. Hun lo skælmsk og fornøjet:

"Nå, det må jeg sige, Spidsmus, De sover rigtignok! Hvad har De dog foretaget Dem i nat, at De ikke er oppe endnu? Har De været på eventyr, stakkels Spidsmus?"

Han stod blændet af det stærke dagskær, der pludselig mødte hans øjne, endnu døsig af søvnen og overrasket over den unge piges spottende ro.

Han svarede:

"Nu kommer jeg, frøken. Lad mig få tid til at stikke næsen i lidt koldt vand, så skal jeg være der."

Hun råbte:

"Skynd Dem lidt, klokken er ti. Jeg har en stor plan, som jeg har udpønset, og som jeg vil tale med Dem om. Det er et komplot, som vi to skal lave. De ved nok, at vi spiser frokost klokken elleve."

Han fandt hende siddende på en bænk med en bog, en eller anden roman, i skødet. Fortroligt og venskabeligt, på en så munter og ligefrem måde, som om der aftenen forud ikke var passeret det ringeste, tog hun hans arm og trak ham med ned i den anden ende af haven:

"Nu skal De høre min plan. Vi vil være ulydige mod mo'r og De går senere på dagen med mig til "La Grenouillère". Jeg vil se det. Mo'r siger, at det er et sted, hvor ordentlige damer ikke kan

komme. Men jeg er ligeglad, enten man kan være bekendt at gå der eller ikke. De går nok med, ikke, Spidsmus, og så laver vi en vældig ballade sammen med roerne?"

Hun duftede godt, men det var ham dog ikke muligt at bestemme, hvad det var for en let og svag duft, der bølgede om hende. Det var ikke en af hendes moders tunge parfumer, men et diskret pust, hvori han troede at opfange en anelse af iris og måske også en lille smule verbena.

Hvorfra kom denne ugribelige duft, fra hendes kjole, fra hendes hår eller fra hendes hud? Han kunne ikke lade være med at spørge sig selv om det, og da hun gik tæt ved siden af ham, slog hendes friske ånde, som han også fandt herlig at indånde, ham ind i ansigtet, hver gang hun talte. Han tænkte til sidst, at denne flygtige parfume, som han forgæves søgte at få fat på, måske kun blev fremmanet af hans fortryllede øjne og blot var en slags skuffende udstrålen af hendes unge og forførende ynde.

Hun sagde:

"Det er altså en aftale, ikke sandt, Spidsmus? ... Det bliver nok meget varmt efter frokost, og så vil mo'r ikke gå ud. Hun er altid meget mageligt anlagt, når det er varmt. Så lader vi hende blive hjemme sammen med Deres ven, og så går vi to. Vi lader, som om vi vil op i skoven. Hvis De vidste, hvor jeg glæder mig til at se "La Grenouillère"!"

De var kommet ned til lågen lige udfor Seinen. Solen faldt tæt ned over den indsovede, blanke flod. En tynd varmedis steg op fra den, en dunst af fordampet vand, der bredte en let bævrende tåge ud over vandets overflade.

Fra tid til anden gled en båd forbi, en pilsnar jolle eller en tung færgebåd, og i nogen afstand lød kortere eller længere fløjtesignaler fra togene, der hver søndag læsser den parisiske befolkning af ude på landet i byens nærhed, og fra dampbådene, som forkynder deres ankomst, for at slusen ved Marly kan være parat til at lade dem slippe igennem.

Men en lille klokke ringede.

Frokosten ventede, og de gik tilbage op til villaen.

Måltidet var tavst. Juliheden lå nu i middagsstunden knugende over jorden og tyngede på alt levende. Varmen stod tæt og lammede både tanker og legemer. Ordene blev kraftløse og nåede ikke over læberne, og hver bevægelse forekom én besværlig, som om luften ydede modstand og var tyk at komme igennem.

Kun Yvette lod, skønt hun intet sagde, til at være oprømt og nervøs af utålmodighed.

Så snart de var færdige med desserten, spurgte hun:

"Skal vi ikke gå en tur op i skoven? Der må være dejligt inde under træerne?"

Marquisen, der så ganske udmattet ud, mumlede:

"Er du forrykt? Tror du, man kan gå nogen steder i sådan et vejr?"

Den unge pige svarede henrykt:

"Godt, så kan du jo beholde baronen til at holde dig med selskab, mens Spidsmusen og jeg går op i skoven og slår os til ro i græsset for at læse."

Hun vendte sig om imod Servigny:

"Hvad siger De? Har De lyst?"

Han svarede:

"Jeg er til Deres tjeneste, frøken."

Og hun løb ind efter sin hat.

Marquisen trak på skuldrene og sukkede:

"Hun må sandelig være forrykt."

Med lad træthed rakte hun med en smuk forelsket bevægelse sin skønne hvide hånd til baronen, der langsomt kyssede den.

Yvette og Servigny vandrede afsted. De gik først langs med floden og derefter over broen over på øen, hvor de satte sig på bredden under piletræerne ved den rindende flodarm, for det var endnu alt for tidligt til at gå ned til "La Grenouillère."

Den unge pige trak en bog op af lommen og sagde leende:

"Spidsmus, De skal læse højt for mig."

Og hun rakte ham bogen.

Han gjorde en bevægelse, som om han ville flygte.

"Jeg, frøken? Jeg kan ikke læse!"

Hun svarede alvorligt:

"Snak, ingen undskyldninger og ingen grunde. De er mig såmænd en net tilbeder, De! Alt for ingen ting, ikke sandt? Det er Deres valgsprog!"

Han tog bogen, lukkede den op og blev overrasket. Det var en entomologisk afhandling. En historie om myrerne af en engelsk forfatter. Da han blev siddende ubevægelig i den tro, at hun gjorde nar af ham, blev hun utålmodig.

"Nå, læs så," sagde hun.

Han spurgte:

"Er det et væddemål, eller er det bare et almindeligt lune?"

"Ingen af delene, kære. Jeg så bogen hos en boghandler, og der blev sagt mig, at det var det bedste, der var skrevet om myrerne. Så tænkte jeg, at det kunne være morsomt at få lidt at

vide om disse små dyrs liv, samtidig med at man så dem løbe om i græsset. Læs nu."

Hun lagde sig, lige så lang hun var, på maven med albuerne på jorden og hovedet mellem hænderne og stirrede ned i det grønne.

Han læste:

"Det er ubestrideligt, at aberne med hensyn til den anatomiske bygning er de dyr, der står menneskene nærmest, men når vi iagttager myrernes skikke, deres samfundsorganisationer, deres ordnede fællesliv, de boliger og de veje, som de opfører, deres husdyrhold og undertiden endog deres slavehold, tvinges vi til at indrømme, at de, hvad intelligensen angår, har ret til at kræve en plads, der er temmelig nær ved menneskene ..."

Og han fortsatte med en enstonig stemme, idet han af og til brød af for at spørge:

"Er det ikke nok?"

Hun rystede hver gang på hovedet. Hun havde plukket et græsstrå, hvorpå der sad en myre, og hun morede sig med at lade den løbe fra den ene ende af strået til den anden, idet hun, hver gang dyret nåede et af yderpunkterne, vendte op og ned på strået. Med tavs og sammentrængt opmærksomhed lyttede hun til de overraskende enkeltheder fra de små spinkle dyrs liv, deres underjordiske gange, den måde, hvorpå de opdrætter, indelukker og ernærer bladlus for at få den sødlige væske, de afsondrer, ligesom vi i vore stalde opdrætter køer, om deres vane til at oplære små blinde insekter, der som tyende gør tuerne rene, om deres krigstogter for at hjemføre slaver, der

opvarter deres sejrherrer med en sådan omhu, at disse ligefrem glemmer at spise alene.

Lidt efter lidt, som om der i Yvettes hjerte vågnede en moderlig ømhed for den lille intelligente skabning, lod hun den krybe over på sin finger og iagttog den med et ømt blik og en heftig lyst til at kærtegne den.

Og da Servigny læste om den måde, hvorpå de lever i fællesskab og indbyrdes udkæmper venskabelige styrke- og behændighedskampe, blev den unge pige så begejstret, at hun ville kysse det lille insekt, der imidlertid slap fra hende og gav sig til at løbe omkring i hendes ansigt. Hun udstødte et gennemtrængende skrig, som om hun blev truet af en skrækkelig fare, og med forfærdede bevægelser slog hun løs på sine kinder for at få dyret væk. Servigny brast i latter, fangede det oppe ved hendes hår og trykkede på det sted, hvor han havde taget det, et langt kys, uden at Yvette trak sin pande væk.

Så erklærede hun, idet hun rejste sig:

"Jeg foretrækker sådan en bog for en roman … Nu er det vist på tiden at gå til "La Grenouillère"."

De gik ned til den ende af øen, der er beplantet som en park og overskygget af vældige træer. En mængde par flakkede om under det høje løv langs med Seinen, hvor den ene båd gled forbi efter den anden. Der var skøger med ganske unge mennesker, arbejdersker med deres kærester, som gik i skjorteærmer med frakken over armen, den høje hat skudt tilbage i nakken og et svirende og træt udtryk i ansigtet, og skikkelige borgere med deres familie, konerne i søndagspudsen og børnene trippende som en flok kyllinger omkring deres forældre.

En fjern og vedvarende larm af menneskestemmer, en dump og brummende summen forkyndte, at de nærmede sig det berømte etablissement, som alle roerne er så glade for.

De fik snart øje på det. En uhyre båd, der var overdækket med et tag, lå fortøjet ved bredden og rummede et helt folk af mandfolk og fruentimmere, som sad omkring ved borde og drak eller også sprang og dansede, skreg og skrålede til støjen fra et skingrende falsk klaver, der hvæsede og stønnede som en blæsebælg.

Svære, rødhårede og allerede trekvart fulde tøse, der udfordrende stak barmen og hofterne frem, gik rundt med lokkende øjekast, røde læber og munden fuld af gemene opfordringer.

Andre dansede som vanvittige lige foran halvnøgne roere, der kun var iført et par korte lærredsbenklæder og en stramtsluttende trøje, på hovedet havde de en broget hue ligesom jockeyerne.

Over det hele svævede en stank af sved og pudder, dårlige parfumer og uddunstninger fra armhulerne.

De drikkende omkring ved bordene nedsvælgede røde, hvide, gule og grønne drikke, mens de råbte op og skreg uden spor af grund, blot for at give efter for en voldsom trang til at gøre støj, en rent dyrisk lyst til at få hjernen og ørene fyldt med spektakel.

Hvert øjeblik sprang en badende, der var kravlet op på taget, ned i vandet og oversprøjtede med et sandt styrtebad de nærmest siddende gæster, som udstødte vilde hyl.

På floden passerede en hel flåde af fartøjer forbi. De lange og tynde robåde fo'r pilsnart afsted, drevet frem af kraftige åretag, der fik musklerne til at spændes under den solbrændte hud på

roernes bare arme. I bagstavnen sad roernes "damer" i blå eller røde flonelskjoler under en rød eller blå parasol, der lyste langt bort i det stærke solskin, mageligt henslængte i en ubevægelig og døsig stilling og syntes at glide henover vandet.

Tungere både, helt overfyldte med mennesker, kom kun langsomt frem. En overgiven skoledreng, som ville tage sig ud, roede med nogle mærkelige armbevægelser, der mindede om en vindmølle; han stødte imod alle de både, han kom forbi, og blev skældt ud af alle roerne, indtil han, efter at have gjort forsøg på at drukne et par af de badende, forfjamsket forsvandt, fulgt af hånende tilråb fra gæsterne, der var klumpet sammen på den store flydende café.

Yvette var strålende, ved Servignys arm slentrede hun omkring imellem den støjende og blandede mængde, lykkelig ved at blive puffet og skubbet af de sminkede fruentimmere, som hun med et roligt og velvilligt blik så lige ind i ansigtet.

"Se på hende der, Spidsmus, er det ikke et dejligt hår, hun har! De ser ud, som om de morede sig storartet alle sammen."

Pianisten, en roer i en rød dragt og med en mægtig rund stråhat på hovedet, begyndte på en vals og med et ryk tog Yvette sin ledsager om skuldrene og rev ham med sig i det raseri, hun plejede at danse med. De dansede så længe og så fanatisk, at alle stirrede på dem. Nogle af gæsterne stod op på bordene og trampede takten med fødderne, andre slog på glassene. Pianisten syntes at blive grebet af et ubændigt raseri, som en vanvittig hamrede han løs på tangenterne, hoppede op og ned på stolen og vuggede uafbrudt med hovedet under den uhyre hovedbedækning.

Pludselig standsede han, lod sig glide ned ad stolen og falde om på gulvet, lige så lang han var, begravet under hatten, som om han var død af træthed. En lattersalve rungede over hele cafeen og alle klappede i hænderne.

Fire venner styrtede til, således som man gør, når der er sket et ulykkestilfælde, og samlede deres kammerat op. To af dem tog fat i armene og to i benene og bar ham afsted, efter at de først havde anbragt taget, som han brugte til hat, midt på hans mave.

En spøgefugl gav sig til at synge *De Profundis*, og en procession dannede sig bag ved den falske døde, den vandrede over på øen og trak gæsterne, de spadserende og alle, den mødte, med sig.

Yvette fulgte også med; hun var henrykt, lo af fuld hals og snakkede med alle, revet med af bevægelsen og støjen. Mandfolkene så hende lige ind i øjnene, trykkede sig meget ophidsede ind imod hende, syntes at indånde hendes skønhed og afklæde hende med deres blik. Servigny begyndte at blive bange for, at eventyret skulle ende galt.

Processionen vandrede stadig afsted, men den havde fremskyndet sit tempo, for de fire bærere var slået over i løb, fulgte af den skrålende mængde. Pludselig drejede de ned mod bredden, da de nåede kanten af vandet, gyngede de et øjeblik deres kammerat og slyngede ham derpå ud i floden, idet de alle gav slip på samme tid.

Et uhyre glædesskrig brød ud fra alles struber, mens pianisten, halvt bedøvet, slog om sig, bandede, hostede, spyttede vand ud og anstrengte sig, tilsølet af dynd, for at kravle op på bredden.

Hans hat, der var blevet revet med af strømmen, blev bragt tilbage af en båd.

Yvette dansede af fryd og klappede i hænderne, idet hun gentog:

"Åh! Spidsmus, hvor jeg morer mig! Hvor jeg morer mig!"

Servigny iagttog hende; han var atter blevet alvorlig og følte sig en smule forlegen, en smule såret ved at se hende så veltilpas i disse plumpe omgivelser. Et slags instinkt oprørtes i ham, instinktet for det passende, som enhver velopdragen mand altid beholder i sig, selv når han slipper sig løs, et instinkt, der bevarer ham fra alt for lave fortroligheder og alt for tilsmudsende berøringer.

Forbavset sagde han til sig selv:

"Det var som satan! Det stikker dig nok i blodet!"

Han havde virkelig lyst til at sige "Du" til hende, således som han gjorde det i sine tanker, på samme måde, som man, første gang man ser dem, siger "Du" til de kvinder, der er allemands gods. Han gjorde ikke længere synderlig forskel på hende og de rødhårede skabninger, som gned sig op imod ham og med deres hæse stemmer skrålede obskøne ord. Disse rå, korte og skingrende tvetydigheder svirrede omkring i mængden, summede igennem den, født i den ligesom fluerne på en mødding. De syntes hverken at støde eller at overraske nogen. Yvette lod til slet ikke at lægge mærke til dem.

"Spidsmus, jeg vil i vandet," sagde hun, "skal vi ikke tage os en svømmetur?"

Han svarede:

"Som De vil."

De gik hen til badeanstalten for at skaffe sig badedragter. Hun var først klædt af og stod smilende på bredden og ventede på ham uden at bryde sig om de mange blikke, der var rettet imod hende. Side om side gik de ud i det lunkne vand.

Hun svømmede lyksalig, betaget, kærtegnet af strømmen, dirrende af sanselig glæde. Ved hvert tag løftedes hun op af vandet, som om hun skulle flyve op fra floden. Det var kun med besvær, at han formåede at følge hende. Han var forpustet og misfornøjet over at føle sig så underlegen.

Men pludselig sagtnede hun sin fart, vendte sig om og lod sig drive på ryggen med armene ned langs siden og med øjnene stirrende op mod den blå himmel. Han så på hende, således som hun dér lå udstrakt i flodens overflade; hans blik fulgte hendes legemes bølgende linje, de faste bryster, der spændte mod det tynde stof, som viste deres runde form og deres fremspringende spidser, den blødt rundede mave, hoften, der var halvt overskyllet, den nøgne læg, som skinnede gennem vandet, og den lille fine fod, der stak op over overfladen.

Han så hele hendes legeme, som om hun med vilje viste sig for ham for at friste ham, for at byde sig frem eller for atter at lege med ham. Og hans længsel imod hende voksede til lidenskabelig attrå og dirrende nervøsitet. På én gang vendte hun sig om, så på ham og gav sig til at le.

"Nej, hvor De ser grinagtig ud," sagde hun.

Han blev stødt og ærgerlig over hendes spot, grebet af en forhånet tilbeders ondsindede vrede, og idet han gav efter for en dunkel lyst til at gøre gengæld, til at hævne sig, til at krænke hende, sagde han:

"Det liv ville nok være noget for Dem?"

Hun spurgte med sin mest troskyldige mine:

"Hvad mener De?"

"Å, snak, lad være med at gøre nar af mig, De ved jo meget godt, hvad jeg mener."

"Nej, på æresord."

"Hør, hold nu op med den komedie. Vil De eller vil De ikke?"

"Jeg forstår Dem slet ikke."

"Jo, De gør, De er ikke *så* dum. For øvrigt sagde jeg det til Dem i aftes."

"Hvad for noget? Det har jeg glemt."

"At jeg elsker Dem."

"De?"

"Ja, jeg."

"Det er noget vrøvl!"

"Nej, det sværger jeg Dem til."

"Godt, så bevis det."

"Det er mit højeste ønske."

"Hvilket?"

"At bevise det."

"Ja, men så gør det!"

"Det sagde De ikke i går aftes!"

"De foreslog mig jo ingenting."

"Å! Dumheder!"

"Forresten er det ikke mig, De må henvende Dem til."

"Det var som pokker! Til hvem da?"

"Til min moder, naturligvis."

Han brød ud i latter:

"Til Deres moder? Nej, nu bliver De for slem."

Hun var pludselig blevet meget alvorlig, og idet hun så ham lige ind i øjnene, sagde hun:

"Hør nu, Spidsmus, hvis De virkelig holder nok af mig til at gifte Dem med mig, må De først tale med mo'r, så skal jeg nok svare Dem bagefter."

Han troede, at hun på ny gjorde nar af ham, og blev aldeles rasende:

"Frøken Yvette, De antager mig vist for en anden."

Hun så stadig på ham med sit klare og blide blik.

Hun betænkte sig lidt, så sagde hun:

"Jeg forstår Dem stadig ikke!"

Han kunne ikke længere beherske sig og svarede med en barsk og ond klang i stemmen:

"Hør, Yvette, lad os nu holde op med denne latterlige komedie, der allerede har varet alt for længe. De spiller den uskyldige lille pige, men, tro mig, den rolle klæder Dem ikke. De ved meget godt, at der mellem os to ikke kan være tale om ægteskab, men kun om … kærlighed. Jeg har sagt Dem, at jeg elskede Dem – det er sandheden – og jeg gentager det, jeg elsker Dem. Hold op med at lade, som om De ikke forstår mig, og lad være med at behandle mig som en idiot."

De stod lige overfor hinanden i vandet og gjorde kun nogle små bevægelser for at holde sig oven vande. Hun forholdt sig endnu nogle sekunder ubevægelig, som om hun ikke kunne bestemme sig til at trænge ind i meningen af hans ord, så blev hun pludselig rød, ildrød, lige op til hårrødderne, hele hendes ansigt blev på én gang overtrukket med purpur, lige fra hendes hals og op til hendes øren, der næsten blev violette, og, uden at svare et ord, flygtede hun ind imod land, svømmende af alle

kræfter med store, hastige tag. Pustende af træthed svømmede han efter hende, men han kunne ikke indhente hende.

Han så hende gå op af vandet, kaste sin badekåbe om sig og løbe ind i sit badehus, uden at hun en eneste gang havde vendt sig om.

Han var længe om at klæde sig på. Han var meget forvirret og vidste ikke, hvad han skulle gøre; han søgte efter, hvad han skulle sige til hende, og spurgte sig selv, om han skulle komme med undskyldningen eller blive ved, som han var begyndt.

Da han var færdig, var hun gået, gået ganske alene. Langsomt, ængstelig og forlegen vendte han tilbage til villaen.

Marquisen spadserede ved Savals arm i den runde gang omkring græsplænen.

Da hun så Servigny, sagde hun med den skødesløse mine, hun havde haft fra den foregående dag:

"Var det ikke nok det, jeg sagde, der var ingen mening i at gå ud i sådan en varme. Yvette er kommet syg hjem. Hun er gået i seng. Hun var så rød som en valmue, det stakkels barn, og hun har en skrækkelig hovedpine. De har naturligvis spadseret midt i solen og har gjort dumheder, ja, hvad ved jeg? De er lige så ufornuftig som hun."

Den unge pige kom ikke ned til middag. Der blev bragt mad op til hende, men hun svarede igennem døren, for hun havde lukket sig inde, at hun ikke var sulten og bad om, at de ville lade hende være i fred.

De to herrer tog af sted med toget klokken ti med løfte om at komme igen den påfølgende torsdag, og marquisen satte sig hen ved det åbne vindue for at drømme, mens hun lyttede til

musikken fra roernes bal, der i det fjerne sendte sine dansende melodier ud i aftenens store højtidelige stilhed.

Trænet som hun var til elskov og gennem elskov, ligesom man træner sig til at ride eller ro, havde hun pludselige ømhedsanfald, der kom over hende som en sygdom. Disse lidenskaber greb hende uden varsel, gennemtrængte hende fuldstændig, gjorde hende halvt vanvittig, enerverede hende fuldstændig eller overvældede hende, alt efter som de havde en begejstret, voldsom, dramatisk eller smægtende karakter.

Hun var en af den slags kvinder, som er skabt til at elske og blive elsket. Hun var kommet langt nede fra i samfundet og var nået til vejrs gennem elskoven, som hun, næsten uden at vide det, af instinkt, af medfødt behændighed, havde gjort til en profession. Hun tog imod penge, som hun tog imod kys, uden at gøre nogen forskel, det faldt hende ganske naturligt, og hun benyttede sig ureflekteret og instinktmæssigt af den snedighed, der boede i hende, på samme måde som dyrene af tilværelsens nødvendigheder lærer at bruge list. Mange mænd havde hvilet i hendes arme, uden at hun havde følt nogen som helst ømhed for dem, men også uden at hun havde følt lede ved deres favntag.

Hun fandt sig i deres kærtegn med en rolig ligegyldighed, ligesom man, når man er på rejse, spiser al slags mad, fordi man skal have noget at leve af. Men fra tid til anden opflammedes hendes hjerte eller hendes sanser, og hun blev da betaget af en heftig lidenskab, der, alt efter hendes elskers legemlige eller moralske egenskaber, varede nogle uger eller nogle måneder.

Det var hendes livs bedste øjeblikke. Hun elskede af hele sin sjæl, af hele sit legeme med begejstring, med ekstase. Hun kastede sig ud i kærligheden, som man kaster sig ud i en flod for at drukne sig, og lod sig rive med, parat til at dø, hvis det skulle blive nødvendigt, beruset, betaget, uendelig lykkelig. Hver gang indbildte hun sig, at hun aldrig før havde følt noget lignende, og hun ville være blevet meget forbavset, hvis nogen havde mindet hende om, hvor mange mænd, der nætter igennem, mens hun stirrede op mod stjernerne, havde været genstand for hendes elskovsfyldte drømme.

Saval havde erobret hende, fængslet hendes legeme og hendes sjæl. I visheden om sin nuværende lykke, i den fuldkomne lykkes rolige salighed, tænkte hun på ham, lullet ind i hans billede og tanken om ham.

En støj bag ved hende fik hende til at vende sig om. Yvette var kommet ind; hun var endnu fuldstændig påklædt, men hun var bleg og hendes øjne var blanke som efter en legemlig træthed.

Hun lænede sig til karmen af det åbne vindue lige overfor sin moder.

"Jeg har noget at tale med dig om," sagde hun.

Marquisen så forbavset på hende. Hendes kærlighed til datteren var blandet med egenkærlighed, hun var stolt af hendes skønhed, som man er stolt af en formue; hun var endnu selv alt for smuk til at blive skinsyg og alt for ligegyldig til at smede de planer, som man tillagde hende, men alligevel alt for beregnende til ikke at have fuld bevidsthed om denne skønheds værd.

Hun svarede:

"Jeg hører, mit barn, hvad er der?"

Yvette så indtrængende på hende som for at læse i bunden af hendes sjæl, som for at gribe enhver af de følelser, hendes ord ville fremkalde.

Hun begyndte:

"Der er hændt mig noget usædvanligt."

"Hvad er det?"

"Hr. de Servigny har sagt mig, at han elskede mig."

Marquisen ventede spændt. Da Yvette tav, spurgte hun:

"Hvorledes sagde han det? Gå videre!"

Den unge pige satte sig ned ved sin moders fødder, indtog en tilvant kælen stilling, tog begge hendes hænder og fortsatte:

"Han friede til mig."

Fru Obardi gjorde en pludselig og forbløffet bevægelse og udbrød:

"Servigny? Er du forrykt!"

Yvette havde ikke taget øjnene fra sin moders ansigt, men prøvet på at udgranske hendes tanker og hendes overraskelse. Med en alvorlig stemme spurgte hun:

"Hvorfor skulle jeg være forrykt? Hvorfor skulle hr. de Servigny ikke kunne gifte sig med mig?"

Marquisen stammede forlegen:

"Du har taget fejl, det er ikke muligt. Du har hørt galt eller også har du misforstået ham; hr. de Servigny er alt for rig for dig. Og alt for … alt for meget pariser til at tænke på at gifte sig."

Yvette havde langsomt rejst sig. Hun tilføjede:

"Men hvis han nu holder så meget af mig, som han gør, mo'r?"

Moderen svarede lidt utålmodigt:

"Jeg troede, at du var gammel nok og kendte nok til livet til ikke at finde på den slags ting. Servigny er en levemand og en

egoist. Han gifter sig kun med en kvinde, som tilhører hans egen verden, og som har en formue, der svarer til hans. Hvis han har friet til dig, så … så er det, fordi han … fordi han …"

Marquisen, der var ude af stand til at fremsætte sine formodninger, tav et øjeblik, så fortsatte hun:

"Åh! lad mig være i fred og gå i seng!"

Som om den unge pige havde fået at vide, hvad hun ønskede, svarede hun i en lydig tone:

"Ja, mo'r."

Hun kyssede sin moder på panden og gik med rolige skridt hen imod døren.

Men ligesom hun ville lukke den efter sig, kaldte marquisen hende tilbage.

"Hvorledes går det med din hovedpine?" spurgte hun.

"Jeg fejlede ingenting, det var det, der havde taget således på mig."

Marquisen tilføjede:

"Vi kan tale om det en anden gang. Sørg bare for, at du i nogen tid ikke bliver alene med ham, og vær ganske sikker på, at han aldrig, aldrig hører du, gifter sig med dig, men at han kun vil … kompromittere dig."

Hun havde ikke kunnet finde en bedre måde at udtrykke sine tanker på.

Yvette gik op til sig selv, og fru Obardi satte sig til at tænke.

I årevis havde hun levet en elskovsfyldt og velhavende tilværelse; hun havde omhyggeligt sørget for at fjerne fra sine tanker enhver ting, der kunne forurolige hende, ængste hende eller bedrøve hende. Hun havde aldrig villet spørge sig selv om,

hvad der skulle blive af Yvette; det ville altid være tidsnok at tænke på det, når vanskelighederne indfandt sig.

Med sit kurtisane-instinkt følte hun godt, at hendes datter kun ved et ganske usandsynligt tilfælde, ved en af den slags kærlighedens overraskelser, der kan sætte en eventyrerske på en trone, kunne blive gift med en virkelig rig og fornem mand. Hun gjorde i øvrigt heller ikke regning på det, hun var foreløbig alt for optaget af sig selv til at lægge planer, der ikke direkte vedrørte hende.

Yvette ville uden tvivl blive det samme som sin moder. Elskoven ville blive hendes levevej. Hvorfor ikke? Men marquisen havde aldrig turdet spørge sig selv, hverken når eller hvordan det ville gå for sig.

Og nu kom på én gang hendes datter uden nogen som helst forberedelse og stillede hende et af den slags spørgsmål, som man ikke kan svare på, tvang hende til at tage stilling i en sag, der i alle retninger var så vanskelig, så delikat, så farlig og så forvirrende, for hendes samvittighed, for den samvittighed, som man bør lægge for dagen, når det drejer sig om den slags ting og om éns barn.

Hun besad alt for megen naturlig klogskab, slumrende, men aldrig helt indsovet klogskab, til blot så meget som et øjeblik at have taget fejl af Servignys hensigter, for hun kendte af erfaring mændene og især den race af mænd, som han tilhørte. Derfor havde hun også ved Yvettes første ord uvilkårligt udbrudt:

"Servigny, gifte sig med dig? Du må jo være forrykt!"

Hvor kunne det være, at han, denne drevne levemand, som kendte kvinderne ud og ind, havde brugt dette gamle middel? Hvad ville han nu gøre? Og hun, den små, hvorledes skulle hun

tydeligere advare hende, eller rettere forsvare hende, for hun kunne godt finde på at begå store dumheder.

Hvem skulle have troet, at dette store pigebarn endnu var så troskyldigt, så lidet klog på menneskene og så lidet beregnende?

Marquisen, der var ganske bestyrtet og allerede træt af at gruble, tænkte forgæves over, hvad hun skulle gøre, men uden at kunne finde noget, for situationen forekom hende virkelig generende.

Omsider blev hun ked af alle disse bekymringer og sagde til sig selv:

"Å pyt! Jeg passer godt på dem, så at jeg altid kan gribe ind, når omstændighederne kræver det. Hvis det skulle blive nødvendigt, kan jeg jo også tale med Servigny, han er klog nok til at kunne forstå en halvkvædet vise."

Hun spurgte ikke sig selv, hvad hun ville sige til ham, hvad han ville svare hende, eller hvilken slags aftale der kunne træffes mellem dem, hun var alt for lykkelig over foreløbig at være lettet for den bekymring at skulle tage en beslutning og hun gav sig atter til at tænke på den smukke Saval. Hun stirrede ud i natten, ud imod det tågeagtige lysskær, der svæver over Paris, og med begge hænder sendte hun, uden at tælle dem, håndkys på håndkys ud i mørket, ind imod den store by. Og ganske sagte, som om hun endnu talte med ham selv, hviskede hun:

"Jeg elsker dig! Jeg elsker dig!"

III

Heller ikke Yvette lagde sig til at sove. Ligesom moderen stod hun lænet til det åbne vindue og hendes øjne fyldtes af tårer, hendes første bedrøvede tårer.

Indtil nu havde hun levet og var vokset op i en lykkelig ungdoms ubekymrede og rolige tillid. Hvorfor skulle hun have givet sig til at tænke, gruble og søge? Hvorfor skulle hun ikke have været en ung pige ligesom andre unge piger? Hvorfor skulle hun have tvivlet, hvorfor skulle hun have frygtet, hvorfra skulle hun have fået nogen som helst pinefuld mistanke?

Hun gjorde indtryk af at vide besked med alt, fordi hun tilsyneladende talte med om alt, fordi hun havde anlagt den samme tone, den samme holdning, de samme vovede udtryk som de mennesker, der levede omkring hende. Men i virkeligheden vidste hun ikke stort mere end en ung pige, som er opdraget i et kloster; dristigheden i hendes ord stammede fra hendes hukommelse, fra den ubevidste efterlignelsesevne, der er særegen for alle kvinder, og ikke fra tanker, der gennem deres viden var blevet frække.

Hun talte om kærlighed, således som en malers eller en musikers søn i ti eller tolv års alderen taler om malerkunst eller musik. Hun vidste, eller rettere, hun havde nok en anelse om, hvilket slags mysterium, der skjuler sig bag dette ord – alt for mange hviskede tvetydigheder havde nået hendes øren, til at hendes uskyldighed ikke skulle være blevet en lille smule oplyst – men hvorledes skulle hun deraf have draget den slutning, at alle andre hjem ikke lignede hendes eget?

Hendes moder blev med tilsyneladende ærbødighed kysset på hånden, alle deres venner var betitlede, alle var de rige eller lod til at være rige, alle omtalte de fyrster af kongeligt blod på samme fortrolige måde. To sønner af regerende konger havde endog flere gange om aftenen indfundet sig hos marquisen! Hvorledes skulle hun have vidst noget?

Desuden var hun af naturen troskyldig. Hun gav sig ikke af med at søge, hun havde ikke som sin moder en medfødt evne til at vejre menneskene. Hun levede ubekymret og var alt for lykkelig ved livet til at blive urolig over noget, der måske for en mere besindig, mere grublende, mere indesluttet, mindre overstrømmende og mindre overmodig skabning ville have syntes mistænkeligt. Men nu havde på én gang Servigny ved nogle ord, hvis brutalitet hun havde følt uden at forstå den, vækket i hende en pludselig uro, som til at begynde med var ubevidst, men som hurtigt voksede til en hårdnakket frygt.

Hun var løbet hjem, hun var flygtet som et såret dyr, og hun havde også følt sig dybt såret ved disse ord, som hun uden ophør gentog for sig selv for rigtigt at trænge ind i deres betydning, for at gætte hele deres rækkevidde:

"De ved godt, at der ikke kan være tale om ægteskab mellem os, men kun … om kærlighed!"

Hvad havde han ment med det? Og hvorfor havde han tilføjet hende denne krænkelse? Der var altså noget, som hun ikke vidste, en hemmelighed, en skam? Noget, som hun formodentlig var den eneste, der ikke vidste. Men hvad kunne det være? Hun var forfærdet og lamslået, som når man opdager en skjult skændsel, et elsket væsens forræderi, eller hjertet rammes af en ulykke, der bringer én til vanviddets rand.

Og hun havde tænkt, grublet, søgt og grædt, pint af frygt og anelser. Så var hendes unge og frejdige sjæl blevet roligere, og hun havde givet sig til at lave et eventyr, til at opdigte en dramatisk og usædvanlig situation, der var sammensat af brokker fra alle de romaner, som hun havde læst. Hun mindedes spændende begivenheder, dystre og rystende skildringer, som hun blandede sammen og lavede til en historie, hvormed hun forskønnede det mysterium, som omgav hendes liv, og som hun lige havde skimtet.

Hun var allerede ikke længere så fortvivlet, hun drømte, hun kiggede ind under sløret, hun forestillede sig de mest usandsynlige muligheder, tusinde besynderlige og forfærdelige ting, der alligevel ved deres mærkelighed var yderst tillokkende.

Skulle hun tilfældigvis være et uægte barn af en eller anden fyrste? Var det ikke tænkeligt, at hendes stakkels moder var blevet forført og ladt i stikken af en konge, som havde gjort hende til marquise, kong Victor Emmanuel måske, og at hun bagefter havde måttet flygte for sin families vrede?

Eller var hun måske ikke snarere et barn, som var blevet forladt af sine forældre – nogle meget adelige og meget højtstående forældre – fordi hun var frugten af en brødefuld kærlighed, og som var blevet adopteret af marquisen, der havde taget hende til sig og opdraget hende?

Endnu en mængde andre formodninger dukkede frem i hendes tanker. Hun antog dem eller forkastede dem, efter som hvad der passede hende bedst. Hun blev rørt over sig selv; hun var på samme tid både lykkelig og bedrøvet, men inderst inde meget tilfreds over at blive en roman-heltinde, der ville blive nødt til at handle, til at optræde, til at indtage en ædel og værdig

holdning. Og hun drømte om den rolle, som hun efter de begivenheder, hun tænkte sig til, ville komme til at spille. Hun så i tankerne denne rolle for sig, noget i retning af en af Scribes eller George Sands figurer. Den ville blive sammensat af opofrelse, stolthed, selvfornægtelse, sjælsstorhed, ømhed og skøntklingende ord. Hendes bevægelige natur glædede sig næsten til denne nye optræden.

Lige til aften var hun blevet ved med at grunde over, hvad hun skulle gøre. I særdeleshed tænkte hun på, hvorledes hun skulle bære sig ad med at fravriste marquisen sandheden.

Da mørket, der bedst egner sig til tragiske situationer, var faldet på, havde hun endelig udpønset en simpel, men snedig list til at opnå, hvad hun ville; den bestod i pludselig og uden nogen som helst forberedelse at sige til sin moder, at Servigny havde friet til hende.

Ved denne nyhed ville fru Obardi blive overrasket og ganske sikkert lade undslippe et ord eller et skrig, som kunne kaste et lys ind i hendes datters sjæl.

Og Yvette havde straks udført sin plan.

Hun ventede sig en eksplosion af forbavselse, et overstrømmende kærlighedsudbrud, en fortrolighed, fuld af gråd og tragiske gestus.

Men i stedet for at blive bestyrtet eller fortvivlet, havde hendes moder kun syntes at blive ærgerlig, og af den forlegne, misfornøjede og forvirrede tone, hvori hun havde svaret hende, havde den unge pige, hos hvem den kvindelige snedighed, skarphed og listighed pludselig vågnede, forstået, at det ikke kunne nytte at trænge nærmere ind på marquisen, at mysteriet var af en anden art, at hun ganske alene måtte gætte sig til det,

og at det ville være hende meget mere pinefuldt at få det oplyst, end hun havde tænkt sig. Ude af sig selv af fortvivlelse, med sammensnøret hjerte og knuget under forudfølelsen af en sand ulykke, uden rigtig at vide, hvorfra eller hvorfor denne angst kom over hende, var hun atter gået op på sit værelse. Og nu stod hun og græd, lænet til vinduet.

Hun græd længe, uden at tænke på noget, uden at søge at opdage noget mere. Lidt efter lidt overvældede trætheden hende og hun lukkede øjnene. I nogle minutter faldt hun hen og sov, således som man sover, når man er dødtræt og ikke har energi nok til at klæde sig af for at gå i seng, en tung og trættende søvn, afbrudt af en pludselig opvågnen, hver gang hovedet faldt ned på brystet.

Hun gik først i seng, da dagen begyndte at bryde frem, og morgenkulden, der gennemisnede hende, tvang hende til at forlade vinduet.

Dagen efter og den påfølgende dag bevarede hun en melankolsk og tilbagetrukken holdning. Hendes tanker arbejdede hastigt og uden standsning i hende; hun lærte at udspejde, at gætte og at drage sine slutninger. Hun begyndte at se menneskene og tingene omkring sig i et nyt, endnu utydeligt og ubestemmeligt skær. Uvilkårligt nærede hun mistanke imod alle, imod alt, hvad hun havde troet, imod sin moder. I disse to dage opstillede hun alle mulige formodninger. Hun imødeså alle muligheder og kastede sig nu med sin skiftende og ubeherskede naturs pludselighed ud i de mest yderligtgående beslutninger. Om onsdagen lagde hun en plan, foresatte sig en bestemt opførsel og udpønsede et helt udspionerings-system.

Torsdag morgen stod hun op med den faste beslutning at være snedigere end en opdager og på sin post over for hele verden.

Hun bestemte sig endog til at tage disse to ord: "Jeg alene" til sit valgsprog, og i over en time grundede hun over, på hvilken måde hun kunne anbringe dem omkring sine forbogstaver på sit brevpapir, således at de gjorde mest virkning.

Saval og Servigny kom klokken ti. Den unge pige rakte tilbageholdent Servigny hånden og sagde, uden forlegenhed, i en fortrolig og alvorlig tone:

"Goddag, Spidsmus, hvorledes går det?"

"Tak, godt, frøken Yvette. Og De?"

Han iagttog hende opmærksomt.

"Hvilken komedie vil hun nu spille for mig?" spurgte han sig selv.

Marquisen havde taget Savals arm, han tog Yvettes, og de gav sig til at gå rundt omkring plænen, hvor de hvert øjeblik forsvandt og atter kom til syne bag ved træerne og buskadserne.

Yvette gik med en fornuftig og eftertænksom mine, hun så ned i græsset og lod knapt til at høre efter, hvad hendes ledsager sagde. Hun gav kun korte og adspredte svar.

Pludselig spurgte hun:

"Er De virkelig min ven, Spidsmus?"

"Kan De tvivle om det, frøken?"

"Ja, men virkelig, sådan rigtig, for alvor?"

"Jeg er Deres ven helt og holdent, med legeme og sjæl."

"Er De min ven således, at De kan lade være med at lyve for mig, blot én gang, blot én eneste gang?"

"Ja, selv to gange, hvis det behøves."

"Således, at De vil sige mig sandheden, hele sandheden i al sin grimhed?"

"Ja, frøken Yvette."

"Godt, hvad mener De så, inderst inde, om fyrst Kravalow?"

"Ja ... hvad fanden?"

"Dér ser De, De forbereder Dem allerede på at lyve!"

"Nej, det gør jeg ikke, men jeg leder efter ordene, de rigtige ord. Ja, herregud, fyrst Kravalow er russer ... en ægte russer, som taler russisk, som er født i Rusland, som måske har et pas til at rejse i Frankrig, og som ikke har andet falsk ved sig end sin titel og sit navn."

Hun så ham lige ind i øjnene:

"Vil De dermed sige, at han er ...?"

Han betænkte sig lidt, så bestemte han sig:

"En eventyrer, ja, frøken Yvette."

"Tak. Og chevalier Valreali er ikke et hår bedre, vel?"

"Nej, når De selv siger det."

"Og hr. de Belvigne?"

"Med ham er det noget andet. Han er en mand af det gode selskab ... fra provinsen ... han er hæderlig ... til en vis grad ... kun en lille smule sveden i kanterne ... han har nemlig et par gange været så uheldig at brænde sig ..."

"Og De selv?"

Han svarede uden at tøve:

"Jeg ... jeg er det, som man kalder en levemand, en fyr, som er af god familie, som var begavet, men som har ødslet sin begavelse bort med at sige vittigheder, som havde et godt helbred, men som har ødelagt det ved at svire, og som måske havde et vist værd, men som har spredt det for alle vinde med

intet at udrette. Alt, hvad jeg nu har tilbage, er min formue, et vist kendskab til livet, en temmelig fuldkommen mangel på fordomme, en omfattende foragt for menneskene, kvinderne medindbefattet, en inderlig følelse af mine handlingers overflødighed og en yderliggående overbærenhed for den almene råddenskab. Alligevel er der øjeblikke, hvor jeg er i stand til at være oprigtig, som De ser, og jeg er endda i stand til at nære varmere følelser, hvilket De også kunne få at se. Med disse mine fejl og mine egenskaber stiller jeg mig fuldstændig til Deres tjeneste, både legemligt og åndeligt. De kan råde over mig, som De vil."

Hun lo ikke. Hun hørte efter, vejede hans ord og søgte at trænge ind til den hensigt, der lå bag ved. Hun fortsatte sin spørgen:

"Hvad mener De om grevinde de Lammy?"

Han svarede hastigt:

"De må tillade mig ikke at fremsætte min mening om damerne."

"Om ingen af dem?"

"Om ingen af dem!"

"Så må Deres mening være meget dårlig … om dem alle sammen. Tænk en gang rigtigt efter! Er der slet ingen undtagelse?"

Han lo hånligt med den uforskammede mine, han næsten altid bar til skue, og med den brutale dristighed, han havde gjort sig til en magt, et våben, sagde han:

"De tilstedeværende er altid undtagne."

Hun blev lidt rød, men spurgte yderst roligt:

"Nå, hvad mener De da om mig?"

"Vil De gerne vide det? Lad gå. Jeg mener, at De er en person, som både er fornuftig og praktisk, eller, om De hellere vil, som er i besiddelse af en hel del praktisk fornuft, og som forstår at spille sit spil, at more sig over andre, at skjule sine hensigter, lægge sine garn ud og, uden at forhaste sig, afvente … begivenheden."

Hun spurgte:

"Er det det hele?"

"Ja, det er det hele."

Højtideligt og alvorligt svarede hun:

"Den mening skal jeg få Dem til at forandre, Spidsmus."

Hun gik hen til sin moder, som spadserede med ganske små skridt og bøjet hoved i den lidt smægtende stilling, som man indtager, når man går og passiarer sagte om meget behagelige og fortrolige ting. Medens hun gik, tegnede hun med spidsen af sin parasol figurer i gruset, og uden at se på Saval talte hun længe og langsomt, støttet til hans arm, tæt trykket ind til ham. Yvette så pludselig stift på hende, og en mistanke så ubestemmelig, at hun ikke en gang formulerede den, at det snarere var en fornemmelse end en tvivl, fløj igennem hendes sind som skyggen af en sky, der jages afsted af vinden, flyver hen over jorden.

Frokostklokken ringede.

Frokosten var tavs, næsten trist.

Der var, som man siger, torden i luften.

Store ubevægelige skyer bunkede sig sammen i horisonten, tavse og tunge, men ladede med uvejr.

Da de var færdige med kaffen, som de havde drukket på verandaen, spurgte marquisen:

"Nå, min pige, skal du ikke have dig en lille spadseretur i dag med din ven Servigny? Det er rigtig et vejr, som passer til at søge kølighed under træerne."

Yvette tilkastede hende et hastigt blik, men lod med det samme sine øjne glide til side og svarede:

"Nej, mo'r, i dag har jeg ikke lyst til at gå ud."

Marquisen så ud til at blive ærgerlig, og hun trængte ind på datteren:

"Jo, vist så, gå du dig bare en tur, mit barn, det har du godt af."

I en kort, afsnuppet tone erklærede Yvette:

"Nej, mo'r, i dag bliver jeg hjemme, og du ved godt hvorfor, jeg sagde dig det forleden aften."

Fru Obardi havde slet ikke skænket det en tanke, hun var alt for optaget af sit ønske om at blive alene med Saval. Hun rødmede, blev forvirret og ærgerlig for sin egen skyld, da hun ikke vidste, hvorledes hun skulle bære sig ad med at blive fri en time eller to. Hun stammede:

"Det er sandt, det huskede jeg ikke på, du har ret. Gud ved, hvor jeg havde mine tanker."

Yvette tog et broderi, som hun kaldte "sin redningsplanke", og som hun tyede til fem eller seks gange om året på særlig døde dage; hun satte sig på en lav stol ved siden af sin moder, mens de to herrer satte sig overskrævs på et par feltstole og tændte deres cigarer.

Timerne gled hen med en lad og bestandig ebbende passiar. Marquisen, der blev mere og mere nervøs, kastede fortvivlede blikke hen på Saval og ledte efter et middel, et påskud til at få datteren bort. Omsider gik det op for hende, at det ikke lod sig

gøre, og da hun ikke vidste hvilken list, hun skulle bruge, sagde hun til Servigny:

"Jeg vil forberede Dem på, kære hertug, at jeg beholder Dem begge to i aften, så tager vi i morgen til Chatou og spiser frokost i "Restaurant Fournaise"."

Han forstod hende, smilede og sagde:

"Jeg retter mig fuldstændig efter Deres ønsker, marquise."

Og dagen randt, langsomt og besværligt, under det truende uvejr.

Langt om længe blev det middagstid. Den knugende himmel fyldtes med tunge og langsomme skyer. Ikke et eneste vindpust bragte huden kølighed.

Også dette måltid blev tavst. En vis forlegenhed, en skyhed, en slags ubestemmelig frygt gjorde de to mænd og de to kvinder stumme.

Da der var blevet taget af bordet, blev de siddende ude på verandaen. De talte kun med lange mellemrum. Mørket faldt på, et kvælende mørke. Pludselig flængedes horisonten af en zigzag-linje af ild, der kastede et blændende, hvidgult skær over de fire ansigter, som allerede var begravet i natten. Umiddelbart derefter gik en svag og dump larm, som en vogns rullen over en bro, hen over jorden. Det var, som om den trykkende hede tog til, som om luften med ét blev endnu mere overvældende og aftenens stilhed endnu dybere.

Yvette rejste sig.

"Jeg vil gå til ro," sagde hun, "tordenen gør mig syg."

Hun rakte marquisen sin pande, gav de to herrer hånden og trak sig tilbage.

Da hun havde sit værelse lige over verandaen, blev løvet på et stort kastanjetræ, der stod neden for trappen, snart belyst af et grønligt lys. Servigny blev siddende med øjnene fæstede på dette blege skær, som han af og til syntes at se formørket af en forbiglidende skygge. Men på én gang blev lyset slukket. Fru Obardi udstødte et dybt suk.

"Nu er min datter i seng," sagde hun.

Servigny rejste sig:

"Jeg tror, at jeg vil følge hendes eksempel, hvis De tillader det, frue?"

Han kyssede den hånd, som hun rakte ud imod ham, og forsvandt.

Hun og Saval blev alene tilbage i mørket.

I samme øjeblik var hun i hans favn, slyngede begge sine arme om ham og trykkede sig tæt ind til ham. Og skønt han søgte at forhindre det, lod hun sig glide ned på knæ foran ham og hviskede:

"Jeg vil se dig i skæret fra lynene!"

Men da Yvette havde slukket sit lys, havde hun på nøgne fødder, så stille som en skygge, listet sig ud på sin balkon for at lytte, pint af en tåget og smertelig mistanke.

Hun kunne intet se, da hun stod lige over dem på selve verandaens tag.

Hun kunne heller ikke høre andet end en svag hvisken, og hendes hjerte bankede så stærkt, at blodet suste for hendes øren. Et vindue blev lukket til oven over hende. Det måtte være Servigny, der var kommet op på sit værelse. Hendes moder var altså alene med den anden.

Et nyt lyn kløvede himlen i to dele og fik i et sekund det velkendte landskab til at dukke frem for hende i en uhyggelig, brutal klarhed, den brede, blyfarvede flod lå i et glimt for hende, således som man tænker sig floderne i et fantastisk drømmeland.

I samme øjeblik hørte hun neden under sig en stemme sige:

"Jeg elsker dig!"

Hun hørte intet mere. En besynderlig gysen var faret gennem hende, og hendes tanker flød ud i forvirret tåge.

En tyngende, uendelig stilhed, der syntes at være den evige stilhed, lå over verden. Hun kunne næsten ikke mere ånde, noget ukendt, noget forfærdeligt knugede hendes bryst. Atter flammede et lyn gennem rummet og oplyste i et kort nu horisonten, et andet fulgte næsten øjeblikkeligt efter, og derefter endnu andre, flere og flere.

Stemmen, som hun allerede havde hørt, hævede sig højere og gentog:

"Åh, hvor jeg elsker dig! Hvor jeg elsker dig!"

Yvette genkendte kun alt for godt denne stemme; det var hendes moders.

En stor dråbe lunkent vand faldt ned på hendes pande, og en næsten umærkelig bevægelse gik gennem løvet, en skælven før regnens begyndelse.

Derefter fulgte en underlig støj, en støj, der syntes at komme langt borte fra og lød som vindens raslen mellem grene; det var tordenbygen, der som en tung dug bredte sig ud over jorden, floden og træerne.

Der var knapt forløbet et par sekunder, førend vandet rislede omkring hende, indhyllede hende, overstænkede hende og

gennemblødte hende som et bad. Hun rørte sig ikke, hun tænkte udelukkende på det, der gik for sig på verandaen nedenunder hende.

Hun hørte dem rejse sig og gå op på deres værelser. Døre blev lukket op og i inde i huset. Den unge pige adlød den uimodståelige trang til at vide fuld besked, det pinte hende og gjorde hende halvt vanvittig, hun listede sig ud på trappen, løb hastigt ned, åbnede sagte døren ud til haven, gik midt under den rasende byge tværs over plænen og skjulte sig i et buskads, hvorfra hun kunne se vinduerne.

Kun ét af dem var oplyst, hendes moders. Og pludselig kom to skygger, to skygger side om side, til syne i den lysende firkant. De nærmede sig hinanden, smeltede sammen til én, og i et nyt lyn, der gød et hastigt og blændende lys over facaden, så hun dem kysse hinanden i en tæt og øm omfavnelse.

Ude af sig selv, uden at tænke over det, uden at vide, hvad hun gjorde, skreg hun af hele sin kraft med en skarp, hvinende røst, således som man skriger for at advare folk, der er i dødsfare:

"Mo'r!"

Hendes fortvivlede råb druknede i regnens plasken, men det sammenslyngede par fo'r ængsteligt fra hinanden. Og den ene af skyggerne forsvandt, mens den anden bøjede sig frem og anstrengte sig for at skelne noget gennem havens mørke.

Af skræk for at blive overrasket og for i dette øjeblik at møde sin moder ilede Yvette ind i huset og fo'r op ad trappen, efterladende en stribe vand, der langsomt sivede ned fra trin til trin. Så snart hun var i sikkerhed på sit værelse, drejede hun nøglen om, fast besluttet på ikke at lukke op for nogen.

Uden at tage den drivvåde kjole, der klæbede fast til hendes legeme, af, faldt hun på knæ, foldede hænderne og anråbte i sin nød om en eller anden overmenneskelig beskyttelse, om en hjælp fra Himlen, om den hemmelighedsfulde støtte, som man påkalder i tårernes og fortvivlelsens timer.

De store lyn kastede med korte mellemrum deres gustne skin ind i værelset, i et glimt så hun sig i skabsdørens spejl, og hun syntes, at hun så så underlig ud med sit tjavsede og pjaskvåde hår, at hun næsten ikke kunne kende sig selv igen.

Længe blev hun liggende, så længe, at uvejret fjernede sig, uden at hun lagde mærke til det. Regnen hørte op, et lysskær bredte sig over himlen, der endnu var formørket af skyer, og en mild, svulmende, velgørende kølighed trængte ind i værelset, blandet med en frisk duft af græs og våde blade.

Yvette rejste sig, afførte sig mekanisk sine våde klæder og gik i seng. Uden at røre sig blev hun liggende og stirrede ud mod den gryende dag. Så gav hun sig til at græde og begyndte at tænke.

Hendes moder havde en elsker! Hvilken skam! Men hun havde læst så mange bøger, hvori kvinder, og selv mødre, således giver sig hen for i slutningen, når opløsningen nærmer sig, at vende tilbage til ærens vej, at hun ikke blev overdrevet forbavset ved at se sig indviklet i et drama, der lignede alle de dramaer, hun havde læst om. Voldsomheden i hendes første sorg, den pinlige bestyrtelse, overraskelsen fremkaldte, mildnedes allerede lidt gennem forvirrede erindringer om tilsvarende situationer. Hendes tanker havde syslet med så mange tragiske, af romanforfatterne poetisk udviklede begivenheder, at den frygtelige opdagelse lidt efter lidt kom til

at vise sig for hende som en naturlig fortsættelse af en eller anden føljeton, der var blevet påbegyndt den foregående dag.

Hun sagde til sig selv:

"Jeg vil redde min moder."

Og næsten fuldstændig beroliget ved denne heltemæssige beslutning følte hun sig stærk og sikker, med det samme rede til kamp og opofrelser. Hun gav sig til at grunde over de midler, hun burde bruge. Kun et eneste, der faldt sammen med hendes romantiske karakter, forekom hende godt. Og ligesom en skuespiller forud gennemgår den scene, han skal spille, således forberedte hun den samtale, hun ville have med sin moder.

Solen var stået op. Tjenestefolkene begyndte at røre på sig rundt om i huset. Kammerpigen kom med chokoladen. Yvette lod hende sætte bakken på bordet og sagde:

"Vil De sige til min moder, at jeg er dårlig, og at jeg bliver liggende, indtil de fremmede er taget afsted. Jeg har ikke kunnet sove hele natten, og jeg vil helst ikke forstyrres, for jeg vil prøve på nu at falde i søvn."

Pigen så overrasket på den våde kjole, der lå som en klud på gulvtæppet.

"Har frøkenen været ude?" spurgte hun.

"Ja, jeg gik en tur i regnen for at blive af med min hovedpine."

Pigen samlede nederdelen, skørterne, strømperne og de snavsede støvler op og bar dem ud med en mine, som om det var hende i høj grad imod at røre ved alt dette våde tøj, der så ud, som om det var blevet trukket af én, som var druknet.

Yvette gav sig til at vente. Hun var sikker på, at moderen ville komme.

Det varede heller ikke længe; ved kammerpigens første ord var marquisen sprunget ud af sengen, for hun var endnu ikke blevet af med sin tvivl efter dette skrig: "Mo'r!", som hun havde hørt i mørket.

"Hvad er der i vejen med dig?" spurgte hun.

Yvette så på hende og stammede:

"Det er ... det er ..."

Betaget af en pludselig og forfærdelig bevægelse måtte hun snappe efter vejret.

Marquisen så forbavset på hende og spurgte igen: "Hvad er det for noget med dig?"

Den unge pige glemte alle sine planer og omhyggeligt forberedte sætninger, hun skjulte ansigtet i sine hænder og mumlede:

"Å, mo'r! mo'r!"

Fru Obardi var blevet stående ved siden af sengen, hun var alt for bevæget til rigtig at forstå datteren, men med det skarpe instinkt, der udgjorde hendes styrke, gættede hun det næsten alt sammen.

Da Yvette, som var lige ved at kvæles af gråd, stadig ikke kunne få et ord frem, blev hendes moder, som følte, at der forestod en ubehagelig forklaring, til sidst utålmodig og spurgte hårdt:

"Må jeg spørge, om du agter at sige mig, hvad der går af dig?"

Yvette fik med stort besvær hakket frem:

"Å! ... jeg så noget ... i nat ... i dit vindue."

Marquisen, der var blevet meget bleg, fremstødte:

"Hvad for noget? Hvad så du?"

Datteren gentog, stadig hulkende:

"Å, mo'r! mo'r!"

Fru Obardis frygt og forlegenhed gik over til vrede; hun trak på skuldrene og vendte sig om for at gå sin vej:

"Jeg tror virkelig ikke, at du er rigtig klog. Når du er færdig med at skabe dig, kan du lade mig det vide."

Den unge pige tog pludselig hænderne fra ansigtet, der var helt vådt af hendes tårer:

"Nej! ... Du må høre på mig ... jeg må tale med dig, hører du ... Der er en ting, du må love mig ... vi må rejse begge to, langt bort, ud på landet og leve som et par bønderkoner. Og ingen skal få at vide, hvad der er blevet af os! Vil du, mo'r? Sig ja, hører du, jeg beder dig, jeg bønfalder dig, sig ja!"

Marquisen var målløs blevet stående midt i værelset. I hendes årer flød pøbelens iltre blod, en følelse af skam, af blufærdighed overfor datteren, blandede sig med en ubestemt angstfornemmelse og en lidenskabelig kvindes dumpe raseri over at se sin elskov truet, og hun skælvede, lige parat til at bede om tilgivelse og til at blive heftig.

"Jeg forstår dig ikke," sagde hun.

Yvette fortsatte:

"Jeg så dig ... mo'r ... i nat ... det må ikke ske mere ... hvis du vidste ... vi må rejse begge to ... jeg skal holde så meget af dig, at du vil glemme alt andet."

Fru Obardi sagde med rystende stemme:

"Hør, min pige, der er ting, som du endnu ikke forstår. Derfor ... så glem ikke ... glem ikke ... at jeg forbyder dig nogensinde at ... at tale til mig om ... om den slags ting."

Men den unge pige kastede sig pludselig ind i den frelsende rolle, som hun havde tildelt sig selv, og svarede:

"Nej, mo'r, jeg er ikke længere noget barn og jeg har ret til at vide besked. Jeg ved godt, at vi modtager berygtede folk, eventyrere, og jeg ved også, at vi af den grund ikke er respekteret. Og jeg ved meget mere endnu. Men det, hører du, det må ikke mere ske. Jeg vil ikke have det! Vi skal rejse. Du kan sælge dine juveler, og hvis det bliver nødvendigt, må vi arbejde. Vi vil leve som et par hæderlige kvinder et eller andet sted, langt borte. Og hvis jeg så finder nogen, der vil gifte sig med mig, så meget desto bedre!"

Hendes moder sendte hende et harmfuldt blik fra sine mørke øjne og svarede:

"Du er jo gal! Jeg antager, at du vil gøre mig den fornøjelse hurtigst muligt at stå op, så at du kan være færdig til at spise frokost med os andre."

"Nej, mo'r! Der er én, som jeg ikke oftere vil være sammen med, det må du kunne forstå. Enten må han eller jeg forlade huset. Du kan vælge imellem ham og mig."

Hun havde sat sig op i sengen og hun hævede stemmen og talte, som man taler på scenen. Endelig var hun kommet ind i det drama, hun havde drømt om, og hun glemte næsten sin sorg for kun at tænke på sin mission.

Marquisen var bestyrtet over datterens heftighed; hun gentog endnu en gang: "Men du er jo gal! ..." uden at kunne finde andet at sige.

Yvette fortsatte med teatralsk energi:

"Nej, mo'r, den mand *skal* forlade huset eller også går jeg min vej. Jeg går ikke på akkord."

"Og hvor vil du gå hen? ... Hvad vil du gøre? ..."

"Det ved jeg ikke, det er også lige meget … Jeg vil blot have, at vi skal være hæderlige kvinder."

Dette udtryk: "hæderlige kvinder", som stadig kom igen, kaldte skøgens hidsighed frem i marquisen og hun skreg:

"Ti stille! Jeg tåler ikke, at du taler til mig på den måde. Jeg er lige så god som enhver anden, forstår du! Jeg er en såkaldet kurtisane, det er sandt, men det er jeg stolt af. De hæderlige kvinder er ikke nær så meget værd."

Yvette stirrede lamslået på hende og stammede:

"Å! Mo'r!"

Men marquisen havde mistet al selvbeherskelse og gav sin indeklemte forbitrelse frit løb:

"Ja, jeg er kurtisane. Og hvad så? Hvis jeg ikke var det, så ville du nu være kokkepige, ligesom jeg en gang har været det. Du ville få en løn af tredive sous om dagen, du måtte vaske op, din frue ville sende dig i byen, forstår du, og hvis du drev, ville hun jage dig bort, mens du nu derimod driver hele dagen igennem, blot fordi jeg er kurtisane. Dér har du forskellen! Når man ikke er andet end en stakkels tjenestepige, der højt regnet kan spare halvtreds francs sammen, så må man klare sig, som man kan, hvis man ikke vil krepere i elendighed. Og der er kun én udvej, kun én eneste udvej, hører du, når man ikke er andet end tjenestepige! Vi kan ikke samle os en formue, hverken med vor løn eller med at spekulere på Børsen. Vi har ikke andet end vor krop, intet uden vor krop."

Hun slog sig for brystet som en angrende synder, der skrifter sin brøde, og rød og ophidset gik hun nærmere hen til sengen:

"Ja, herregud, hvad er der at sige til det? Ser man lidt godt ud, så lever man af det eller også forsmægter man i fattigdom …

hele livet igennem … hele livet … der er ikke noget valg."

Uden overgang vendte hun tilbage til sin første tanke:

"Som om de såkaldte "hæderlige kvinder" nægtede sig noget i den retning! Det er *dem*, der er tøjter, når det endelig skal være, for de er ikke nødt til det. De har penge nok til at leve og til at more sig for, og det er af ren og skær lastefuldhed, at de lægger an på mændene. Det er dem, der er tøjter."

Hun stod lige ved siden af Yvettes seng. Den unge pige var fuldstændig rådvild, hun havde lyst til at råbe om hjælp, til at løbe sin vej, og hun græd højt som et barn, der får bank.

Marquisen tav; hun betragtede sin datter, og da hun så, at hun var ude af sig selv af fortvivlelse, følte hun sig pludselig gennemtrængt af sorg, samvittighedsnag, rørelse og medlidenhed. Hun gav sig til at hulke, åbnede armene og lod sig falde ned over sengen, idet hun stammede:

"Min stakkels lille pige, min stakkels lille pige, hvis du vidste, hvor ond du er ved mig!"

Og de græd længe, meget længe sammen.

Omsider rejste marquisen sig – hendes sorg varede aldrig ud over en vis tid – og sagte og blidt sagde hun:

"Ja, min skat, således er det! Hvad vil du have, at jeg skal gøre! Nu kan der ikke forandres noget ved det. Man må tage livet, som det former sig."

Yvette blev ved med at hulke. Slaget havde været alt for hårdt og alt for uventet, til at hun så hurtigt kunne komme sig og tænke over det.

Hendes moder fortsatte:

"Så, stå nu op og kom ned til frokost, at ingen skal opdage noget."

Den unge pige rystede på hovedet uden at kunne tale. Endelig fik hun med en utydelig og grådkvalt stemme sagt:

"Nej, mo'r, du ved, hvad jeg har sagt dig, og jeg skifter ikke mening. Jeg går ikke ud af mit værelse, førend de er taget bort. Jeg vil aldrig oftere se nogen af dem, aldrig, aldrig. Hvis de kommer igen, så ... så ... så ser du mig aldrig mere."

Marquisen havde tørret sine øjne, hun var blevet træt af at gennemgå så mange sindsbevægelser og hun mumlede:

"Herregud, tænk over, hvad du gør, vær fornuftig."

Efter et minuts tavshed tilføjede hun:

"Forresten – det er måske bedre, at du hviler ud i formiddag. Senere på dagen ser jeg op til dig."

Hun kyssede sin datter på panden og gik, allerede fuldstændig beroliget.

Så snart moderen var forsvundet, sprang Yvette ud af sengen og løb hen og drejede nøglen om for at være alene, ganske alene og tænke efter.

Hen imod klokken elleve bankede kammerpigen på døren og spurgte:

"Marquisen har givet mig besked på at spørge, om der ikke er noget, frøkenen trænger til, og om hvad frøkenen vil have til frokost?"

Yvette svarede:

"Jeg er ikke sulten. Jeg ønsker blot at være i ro."

Og hun blev liggende i sin seng, som om hun var rigtig syg.

Klokken tre bankede det igen. Hun spurgte:

"Hvem er det?"

Det var hendes moders stemme, der svarede:

"Det er mig, min pige. Jeg kommer for at se, hvorledes du har det."

Hun betænkte sig. Hvad skulle hun gøre? Hun stod op og lukkede op, så gik hun atter i seng.

Marquisen gik hen til hendes seng og spurgte med dæmpet stemme, således som man taler til en rekonvalescent:

"Nå, går det nu bedre? Vil du ikke have et æg?"

"Nej, tak, jeg bryder mig ikke om noget som helst."

Fru Obardi havde sat sig ved siden af sengen. De sagde intet. Endelig, da den unge pige blev liggende uden at røre sig og med hænderne ubevægelige på tæppet, spurgte moderen:

"Vil du slet ikke stå op i dag?"

Yvette svarede:

"Jo, om lidt."

Hun skiftede tone og tilføjede langsomt og alvorligt:

"Jeg har tænkt meget over det, mo'r, og ... taget min beslutning. Fortiden er fortiden, lad os ikke tale mere om den. Men fremtiden må blive anderledes ... eller også ... eller også ved jeg, hvad jeg har at gøre. Og nu berører vi ikke længere den ting."

Marquisen, der troede, at al forklaring var overstået, begyndte at blive utålmodig. Det blev snart for meget af det gode. Det store, snerpede pigebarn burde virkelig have vidst besked for længe siden. Hun svarede imidlertid ikke, men nøjedes med at gentage:

"Står du så op?"

"Ja," svarede Yvette, "jeg er parat."

Hendes moder påtog sig en kammerpiges rolle og bragte hende hendes strømper, hendes korset og hendes skørter. Så

kyssede hun hende:

"Skal vi spadsere lidt inden middag?"

"Ja, mo'r."

Og de gik en tur langs med floden uden at tale om andet end ganske almindelige ting.

IV

Den næste dag gik Yvette allerede tidligt om morgenen ud til det sted, hvor Servigny havde læst historien om myrerne for hende. Hun satte sig ned og sagde til sig selv:

"Jeg går ikke herfra, førend jeg har taget en beslutning."

Foran hende, neden for hendes fødder, løb vandet, den levende flodarms snare vand, som var fuldt af hvirvler og store bobler, der i tavs flugt fløj forbi med den rivende strøm.

Hun havde allerede set situationen fra alle sider og gennemgået alle de midler, der fandtes til at komme ud af den.

Hvad skulle hun gøre, hvis hendes moder ikke samvittighedsfuldt overholdt den betingelse, som hun havde fremsat, og ikke gav afkald på det liv, hun hidtil havde ført, på sin kreds, på alt, for sammen med datteren at skjule sig, langt borte, ude på landet?

Hun kunne tage bort alene … flygte. Men hvorhen? Hvorledes? Hvad skulle hun leve af?

Hun kunne arbejde! Men med hvad? Hvem skulle hun henvende sig til for at få noget at bestille? Og desuden forekom en arbejderskes triste og tarvelige tilværelse havde en lille smule vanærende og uværdig for hende. Hun tænkte på at blive lærerinde ligesom de unge kvinder, som hun havde læst om i sine romaner, og som opvækker en ædel kærlighed hos sønnen i huset og bliver gift med ham. Men for at det skulle ske, måtte hun tilhøre en fornem slægt, for at hun, når den rasende fader bebrejdede hende, at hun havde stjålet sønnens kærlighed, med stolt stemme kunne sige:

"Jeg hedder Yvette Obardi."

Men det kunne hun ikke. Desuden ville også det være et banalt og forslidt middel.

At gå i kloster var ikke stort bedre. Hun følte i øvrigt heller ikke noget som helst kald for et sådant liv, for hendes religiøsitet bestod kun af kortvarige og forbigående stemninger. Et ægteskab kunne heller ikke frelse hende, for hvem ville vel gifte sig med en ung pige i hendes stilling! Hun kunne ikke fra nogen mands side vente en hjælp, hun kunne tage imod; der var ingen udvej mulig, ingen tilflugt, intet håb!

Forresten ville hun også finde på noget mere energisk, noget virkelig storslået, noget virkelig afgørende, der kunne tjene til eksempel; og hun besluttede sig til at vælge døden.

Hun bestemte sig til det lige på én gang, ganske roligt, som om det drejede sig om en rejse, uden at tænke nærmere over det, uden at se døden for sig, uden at forstå, at den er enden på alt uden mulighed for atter at kunne begynde, en afrejse uden tilbagekomst, et evigt farvel til jorden og livet.

Med en ung og overspændt sjæls letsind var hun øjeblikkelig parat til denne yderliggående beslutning.

Og hun gav sig til at overveje, på hvilken måde, hun skulle udføre den. Alle de dødsmåder, hun kunne tænke sig, forekom hende pinlige og usikre; de krævede også alle en handling, der ved sin voldsomhed frastødte hende.

Hun opgav straks at benytte sig af en dolk eller en revolver, for man kan risikere kun at blive såret, lemlæstet eller vansiret, og begge disse våben fordrer en sikker og øvet hånd. Ligeledes veg hun tilbage for at hænge sig, fordi det er simpelt, latterligt og grimt – fattige folk hænger sig – og for at drukne sig, fordi hun kunne svømme. Så var der altså kun tilbage at tage gift,

men hvilken gift? Næsten alle slags gifte fremkalder smerter og opkastninger og hun ville hverken lide eller kaste op. Pludselig kom hun i tanker om, at hun en gang havde læst om en ung kvinde, der havde taget livet af sig ved at indånde kloroform.

Hendes beslutning var slået fast og den fyldte hende med en vis glæde, en hemmelig stolthed, en følelse af overlegenhed. Nu skulle de få at se, hvad hun var, og hvor meget hun var værd.

Hun gik tilbage til Bougival og gik ind på apoteket for at bede om lidt kloroform til at dulme nogle smerter med i en hul tand. Apotekeren, der kendte hende, gav hende en ganske lille flaske af den bedøvende gift.

Derfra spadserede hun videre til Croissy, hvor hun ligeledes skaffede sig en lille smule af giften. En tredje lille flaske med kloroform fik hun i Chatou og en fjerde i Rueil.

Hun kom for sent hjem til frokost, og da hun var blevet sulten oven på turen, spiste hun meget og nød maden, som man gør, når man har fået appetit efter en anstrengende motion.

Hendes moder var henrykt over at se hende så sulten. Hun følte sig endelig beroliget, og da de rejste sig fra bordet, sagde hun til hende:

"Alle vore venner kommer herud på søndag. Jeg har indbudt fyrsten, chevalier'en og hr. de Belvigne."

Yvette blev lidt bleg, men svarede ikke.

Næsten straks efter frokosten tog hun atter sin hat på, gik ned til stationen og løste en billet til Paris.

Hele formiddagen tilbragte hun med at gå fra apotek til apotek og hvert sted købe nogle dråber kloroform.

Da hun kom hjem, havde hun lommerne fulde af små flasker.

Den følgende dag begyndte hun forfra, og da hun tilfældigvis kom ind hos en materialist, opnåede hun på én gang at få en kvart liter.

Om lørdagen gik hun ikke udenfor en dør. Det var en skyet og lummer dag, som hun tilbragte på verandaen, liggende på en lang kurvestol.

Hun tænkte næsten slet ikke, hun var meget besluttet og meget rolig.

Søndag morgen iførte hun sig en blå kjole, der klædte hende særlig godt, for hun ville være smuk.

Da hun så sig i spejlet, sagde hun pludselig til sig selv:

"I morgen er jeg død!"

En underlig gysen fo'r igennem hende og hun fortsatte:

"Død! Så taler jeg ikke mere og tænker ikke mere. Ingen vil mere få mig at se og jeg selv ser heller intet af det alt sammen mere!"

Hun betragtede opmærksomt sit ansigt, som om hun aldrig før havde lagt rigtigt mærke til det; især undersøgte hun sine øjne og opdagede i sine træk nye ting, udtryk, som hun slet ikke kendte. Hun var lige så forbavset over at se sig selv, som om hun foran sig havde en fremmed ung pige, en ny veninde.

Hun sagde til sig selv:

"Det er mig, det er mig derinde i spejlet. Hvor det er underligt at se sig selv. Uden spejlet ville vi jo aldrig kende os selv. Alle andre ville vide, hvorledes vi så ud, men vi selv ville ingen anelse have om det."

Hun løste sit hår ned og slog det frem over brystet, idet hun iagttog hver af sine gestus, hver af sine stillinger, hver af sine bevægelser.

"Hvor er jeg smuk!" tænkte hun. "Og i morgen ligger jeg død derhenne på sengen!"

Hun så på sin seng og det forekom hende, at hun så sig selv liggende udstrakt på den, lige så hvid som lagenerne.

"Død! Og om otte dage er mit ansigt, mine øjne mine kinder, kun stinkende råddenskab, der ligger gemt i en kasse under jorden!"

En skrækkelig dødsangst snørede hendes hjerte sammen.

Solen sendte sine klare stråler ned over træerne udenfor og den milde morgenluft strømmede ind igennem vinduet.

Hun satte sig ned og tænkte atter på det samme: "Død!"

Det var, som om hele verden skulle forsvinde med hende. Men det passede jo ikke, intet som helst ville være forandret i verden, ikke en gang hendes værelse. Hendes værelse ville være ganske som før med den samme seng, de samme stole, det samme toiletbord, kun hun ville være borte for bestandig, og ingen ville være bedrøvede over det, uden måske lige netop hendes moder.

Der ville blive sagt: "Hun var forresten så køn, den lille Yvette!" – det var det hele.

Hendes blik faldt på hendes hånd, der lå på armen af lænestolen, og hun tænkte på ny på den stinkende og uformelige råddenskab, hendes legeme skulle forvandles til. Atter gik der et rædselsgys igennem hende, og hun forstod ikke, hvorledes hun skulle kunne forsvinde, uden at hele jorden ville gå under, til den grad forekom det hende, at hun udgjorde en del af det alt sammen, af landskabet, af luften, af solen, af livet.

Der lød latter nede i haven, en stærk støj af stemmer, råb og den larmende munterhed, som folk altid begynder en landtur

med. Hun genkendte hr. de Belvignes kraftige røst. Han sang:

"Skønjomfru, luk dit vindue op!"

Uvilkårligt rejste hun sig og gik hen til vinduet. De gav sig alle sammen til at klappe i hænderne. De var der alle fem tillige med to andre herrer, som hun ikke kendte.

Hun veg hastigt tilbage, sønderrevet ved tanken om, at alle disse mænd var kommet ud for at more sig hos hendes moder, hos en kurtisane.

Klokken ringede til frokost.

"Jeg skal vise dem, hvorledes man dør," sagde hun til sig selv.

Med faste skridt og med en følelse som den, hvormed de kristne martyrer trådte ind i cirkus, hvor løverne ventede dem, gik hun nedenunder.

Elskværdigt smilende, men med en lidt hovmodig mine, trykkede hun herrernes hænder.

Servigny spurgte hende:

"Er De mindre gnaven i dag, frøken Yvette?"

Hun svarede i en underlig, streng tone:

"Nej, i dag vil jeg gøre dårskaber. Jeg er i mit pariserhumør. Pas på!"

Hun vendte sig om imod hr. de Belvigne:

"De skal være min opvartende kavaler, lille Malvoisir. Så snart vi har spist frokost, tager jeg jer alle sammen med til markedet i Marly."

De to nyankomne blev forestillet for hende, grev de Tamine og marquis de Briquetot.

Under måltidet talte hun ikke videre; hun sparede på sin viljekraft, for at hun kunne være så meget desto lystigere

bagefter, for at ingen skulle ane noget, for at de skulle blive rigtig forbavsede og sige:

"Hvem skulle have troet det? Hun gjorde indtryk af at være så lykkelig og tilfreds! Tænk, hvad der dog kan gå for sig i sådanne unge hoveder!"

Hun gjorde sig umage for ikke at tænke på aftenen, på det klokkeslæt, hun havde valgt, fordi hun havde regnet ud, at de andre på den tid ville være på verandaen.

Hun drak så meget vin som muligt for at komme i stemning og bagefter to glas cognac. Da de rejste sig fra bordet, var hun rød i hovedet og en lille smule svimmel; hun var hed og oprømt og følte sig dristigere og fast besluttet på alt.

"Afsted!" råbte hun.

Hun tog hr. de Belvignes arm og stillede sig i spidsen for de andre:

"Værs'go', vil I ordne jer som et regiment! Dem, Servigny, udnævner jeg til sergent, De skal holde Dem uden for rækkerne til højre og passe på, at fremmedgarden, den eksotiske deling, fyrsten og chevalier'en, marcherer forrest. De to rekrutter, der i dag for første gang er under våben, danner bagtroppen. Fremad! March! "

De drog afsted. Servigny holdt hånden for munden og truttede løs, som om han blæste på trompet, mens de to nyankomne lod, som om de slog på tromme.

Hr. de Belvigne, der blev lidt flov, sagde ganske sagte:

"Frøken Yvette, frøken Yvette, vær dog fornuftig. De kompromitterer Dem jo."

Hun svarede:

"Nej, det er Dem, som jeg kompromitterer, Malaga. Jeg er fuldstændig ligeglad. I morgen er det glemt. Så meget desto værre for Dem, De kunne lade være med at vise Dem med sådan én som jeg."

De marcherede gennem Bougival til forbløffelse for alle de spadserende. Alle vendte sig om efter dem og husenes beboere stak hovedet ud af vinduerne. Passagererne på den lille jernbane, der går fra Rueil til Marly, hujede efter dem. Nogle mænd, der stod ude på platformen, skreg:

"I vandet med dem! I vandet med dem!"

Yvette marcherede i takt som en soldat og holdt fast om Belvignes arm, som om det var en fange, hun drog af med. Hun lo ikke, en alvorlig bleghed lå over hendes ansigt og hendes udtryk var uhyggelig ubevægeligt. Servigny afbrød sin blæsen for at brøle et par kommandoord. Fyrsten og chevalier'en morede sig storartet; de fandt det yderst pudsigt og i høj grad parisisk. De to unge mennesker blev ved med at tromme løs.

Da de kom til markedspladsen, vakte de en vældig opsigt. Kvinderne klappede i hænderne og mandfolkene skoggerlo. En tyk herre, der havde sin kone ved armen, erklærede i en misundelig tone:

"Nå, de keder sig åbenbart ikke!"

Hun fik øje på en karrusel og tvang Belvigne til at sætte sig op ved siden af hende, mens hendes garde klatrede op på hestene bag ved hende. Da turen var endt, nægtede hun at stige af og tvang sin eskorte til at blive siddende på deres dyr fem ture i træk til stor fryd for det omgivende publikum, der råbte vittigheder op til dem. Da hr. De Belvigne steg af hesten, var han ligbleg og havde kvalme.

Derefter gav hun sig til at strejfe rundt mellem teltene. Hun tvang herrerne til at lade sig veje midt i en kreds af grinende tilskuere. Hun lod dem købe de latterligste stykker legetøj, som de måtte slæbe på. Fyrsten og chevalier'en begyndte at finde, at spøgen gik lidt for vidt. Kun Servigny og de to trommeslagere tabte ikke modet.

Endelig var de nået til den anden ende af markedspladsen. Hun tilkastede sine ledsagere et underligt, ondskabsfuldt og listigt blik; et besynderligt lune fløj hende gennem hovedet og hun lod dem stille sig i række på bredden langs floden.

"Vil den, som elsker mig højst, kaste sig i vandet!" sagde hun.

Ingen af dem rørte sig. Folk begyndte at stimle sammen bag ved dem. Nogle koner med hvidt forklæde stod og måbede. To soldater grinede fjollet.

Hun gentog:

"Der er altså virkelig ikke én af jer, der er i stand til at kaste sig i vandet, når jeg ønsker det?"

Servigny mumlede:

"Skidt, skal det endelig være ..."

Og med et spring var han ude i floden.

Vandet sprøjtede lige op til Yvettes fødder. En forbavset og lystig mumlen gik igennem mængden.

Den unge pige bukkede sig, tog en lille stump træ op og kastede det midt ud i strømmen.

"Apporte!" råbte hun.

Servigny svømmede ud til det, snappede det med tænderne ligesom en hund, kravlede op på bredden, knælede foran Yvette og præsenterede træstykket, som han stadig havde beholdt i munden.

Yvette tog det.

"Det var jo flinkt," sagde hun.

Og hun gav ham et venskabeligt dask over håret.

En svær dame udbrød forarget:

"Næ, nu har jeg aldrig kendt mage!"

En anden sagde:

"Det er ved Gud en nydelig måde at more sig på!"

En herre erklærede:

"Jeg var minsandten aldrig sprunget i vandet for sådan et fruentimmers skyld!"

Yvette tog atter Belvignes arm, idet hun slyngede ham i ansigtet:

"De er et fæ, kære ven, De ved ikke, hvad De er gået glip af."

De vendte om og gik hjemad. Hun tilkastede de forbigående harmfulde blikke:

"Hvor alle de mennesker ser dumme ud," sagde hun.

Hun så op på sin ledsager og tilføjede:

"Det gør De forresten også."

Hr. de Belvigne bukkede. Yvette så sig om, og så, at fyrsten og chevalier'en var forsvundet. Servigny, der var drivvåd og i dårligt humør, blæste ikke mere på trompet, men traskede med en misfornøjet mine ved siden af de to nye, unge herrer, som var blevet trætte og ikke mere slog på tromme.

"Det lader til, at I har fået nok. Og det er dog det, som I kalder for at more jer, ikke sandt? Det er det, I er kommet for, jeg har givet jer noget for pengene."

Hun gik videre uden at sige mere, og på én gang opdagede Belvigne, at hun græd. Han spurgte forfjamsket:

"Hvad er der i vejen med Dem?"

Hun mumlede:

"Lad mig være i fred. Det kommer ikke Dem ved."

Han trængte dumt ind på hende:

"Men, herregud da, frøken Yvette, fortæl mig dog, hvad der er i vejen! Er der nogen, som har gjort Dem fortræd?"

Hun gentog utålmodigt:

"Å, så ti dog stille!"

Og pludselig, uden længere at kunne modstå den fortvivlede sorg, der sammensnørede hendes hjerte, gav hun sig til at hulke så voldsomt, at hun ikke kunne gøre et skridt mere.

Hun tog begge sine hænder op for ansigtet og stønnede med rallen i halsen og halvt kvalt af sin fortvivlelses voldsomhed.

Belvigne stod ganske rådvild ved siden af hende og blev ved med at gentage:

"Jeg begriber ikke, hvad er der i vejen! Jeg begriber ikke, hvad der er i vejen!"

Men Servigny skyndte sig hen til den unge pige:

"Lad os komme hjem, frøken Yvette, lad ikke nogen se Dem græde således på gaden. Hvorfor gør De den slags dårskaber, når De bliver i dårligt humør over dem?"

Han stak sin arm ind under hendes og trak hende med sig. Men så snart de var kommet til havelågen, gjorde hun sig fri, fo'r i løb igennem haven og op ad trappen og lukkede sig inde på sit værelse.

Hun kom først ned til middag, meget bleg og meget alvorlig. Stemningen blev ikke desto mindre meget munter. Servigny havde i en butik i nærheden købt en hel arbejdsmandsdragt, et par fløjlsbukser, en spraglet skjorte, et strikket halstørklæde og en jakke, og snakkede pøbelsprog.

Yvette længtes efter at få måltidet overstået, for hun følte, at hendes mod begyndte at svigte. Så snart kaffen var drukket, gik hun atter op til sig selv.

Neden under sit vindue hørte hun de glade stemmer.

Chevalier'en kom med plumpe vittigheder, en udlændings grove og tarvelige ordspil.

Hun lyttede fortvivlet. Servigny, som var en lille smule ør, spillede drukkenbolt og kaldte marquisen for: "Mutter". Og på én gang hørte hun ham sige til Saval:

"Hej, du, fatter!"

En almindelig latter påfulgte.

Det fik hende til at bestemme sig. Hun tog et ark af sit brevpapir og skrev:

"Bougival, søndag,
klokken ni aften.

Jeg dør, fordi jeg ikke vil sælge mig.

Yvette".

Og nedenunder, som efterskrift:

"Farvel, kære moder, og tilgiv mig."

Hun forseglede konvolutten og skrev: "Fru marquise Obardi" uden på.

Så rullede hun sin chaiselong hen til vinduet, trak et lille bord hen, således at hun nemt kunne nå det, stillede den store flaske kloroform på det og hentede et stykke vat.

Et mægtigt rosentræ, der var helt dækket med blomster, slyngede sig nede fra verandaen op ad muren, helt op til hendes vinduer og åndede en mild og svag duft, der i lette pust

strømmede ind til hende, ud i natten; i nogle øjeblikke blev hun liggende ganske stille for at indånde den. Månen, der stod i første kvarter, svævede hen over den sorte himmel, lidt afgnavet på venstre side og af og til tilsløret af tåger.

Yvette tænkte:

"Jeg skal dø! Jeg skal dø!"

Hendes hjerte var opsvulmet af gråd og bristefærdigt af sorg. Hun følte trang til at bede nogen om nåde, til at blive frelst, blive elsket.

Servignys stemme hævede sig atter. Han fortalte en slibrig historie, som hvert øjeblik blev afbrudt af lattersalver. Marquisens lystighed var endnu mere støjende end de andres. Hun gentog hele tiden:

"Der er ingen, der kan sige den slags ting således som han! Ha! Ha! Ha!"

Yvette tog flasken, tog proppen af den og skænkede lidt af dens indhold ud på vattet. En underlig, sødlig og bedøvende lugt bredte sig i stuen. Hun førte vattet op til sine læber og indåndede i et stærkt drag denne kraftige, svimlende duft, der fik hende til at hoste.

Hun lukkede munden og gav sig til langsomt at indånde kloroformen igennem næsen. Hun lukkede øjnene og gjorde sig umage for at slukke enhver tanke i sig, for at glemme, hvad hun havde for, mens hun i lange drag inddrak den dødbringende dunst.

Hun havde først en fornemmelse af, at hendes brystkasse udvidede sig og blev større, og at hendes sjæl, som for et øjeblik siden havde været knuget og tynget af sorg, blev let, let, som om den vægt, der havde overvældet den, var blevet taget bort, løftet

af og fjernet. Noget varmt og behageligt strømmede igennem hende, trængte ud i hendes lemmer, helt ud i hendes hænder og fødder, og hendes legeme sank hen i en tåget rus, en døsig feber.

Hun opdagede, at vattet var blevet tørt, og hun undrede sig over, at hun endnu ikke var død. Hendes sanser syntes at være blevet skærpede, hurtigere opfattende, mere levende.

Hun kunne høre hvert ord, der blev sagt nede på verandaen. Fyrst Kravalow fortalte om, hvorledes han i en duel havde dræbt en østrigsk general.

Og længere borte, ude omkring i egnen, hørte hun alle nattens lyde, en hunds afbrudte gøen, frøernes korte kvækken, bladenes næsten umærkelige skælven.

Hun tog atter flasken og fugtede på ny vattet. Så gav hun sig igen til at indånde giften. I de første øjeblikke følte hun ikke mere noget, men så blev hun atter betaget af det langsomme og vidunderlige velvære, der allerede én gang havde indhyllet hende.

Endnu to gange hældte hun kloroform på vattet, længselsfuld efter igen at føle denne ejendommelige, legemlige og moralske sløvhed, denne drømmende døs, hvori hendes sjæl gled bort.

Det forekom hende, at hun hverken havde knogler, muskler, arme eller ben længere. Alt det var blidt blevet taget fra hende, uden at hun havde lagt mærke til det. Kloroformen havde tømt hendes legeme og havde kun ladet hendes ånd blive tilbage, men den var mere vågen, mere levende, friere og videre, end hun nogensinde før havde følt den.

Hun mindedes tusinde glemte ting, små enkeltheder fra sin barndom, rene ubetydeligheder, der havde glædet hende.

Hendes hjerne var pludselig kommet i besiddelse af en ukendt smidighed, hendes tanker strejfede de mest forskellige ting, gennemløb tusinde eventyr, flakkede om i fortiden og kastede sig ud i de begivenheder, hun håbede af fremtiden. Og denne letspringende tankevirksomhed ejede et sanseligt trylleri, det voldte hende en salig fryd således at drømme.

Hun hørte hele tiden stemmerne, men hun kunne ikke længere skelne ordene, der fik en hel anden betydning for hende. Dybere og dybere sank hun hen og blev borte i et slags besynderligt, skiftende trylleri.

Hun stod på et stort skib, der gled langs med en skøn, blomsterdækket kyst. Inde på bredden så hun folk, der talte meget højt, og uden at hun vidste, hvorledes det var gået til, var hun pludselig inde på land, hvor Servigny, klædt som prins, kom for at hente hende til en tyrefægtning.

Gaderne var fulde af spadserende, der passiarede, og hun lyttede til deres samtaler, som ikke forbavsede hende, som om hun kendte dem, der talte, for gennem sin drømmerus hørte hun stadig moderens venner le og snakke nede på verandaen.

Så flød alt sammen.

Men atter vågnede hun, behagelig døsig, og havde noget besvær med at komme i tanker om, hvor hun var.

Hun var altså ikke død endnu.

Men hun følte sig så udhvilet, inddysset i et sådant legemligt velvære og et sådant åndeligt velbehag, at hun ikke havde lyst til at få en ende på det. Hun ønskede kun, at denne vidunderlige døs altid måtte vare ved.

Hun åndede langsomt og betragtede månen, der lige overfor hende svævede over træerne. Der var noget, som var forandret i

hendes sind. Hun tænkte ikke mere på samme måde som før. Samtidig med, at kloroformen havde slappet hendes legeme og hendes sjæl, havde den dulmet hendes sorg og dysset hendes længsel efter at dø i søvn.

Hvorfor skulle hun ikke leve?

Hvorfor skulle hun ikke blive elsket? Hvorfor skulle hun ikke komme til at leve et lykkeligt liv?

Alt forekom hende nu muligt, let og sikkert. Alt i livet var mildt, godt og tillokkende. Men da hun ville blive ved med at drømme, hældte hun på ny kloroform ud over vattet og gav sig atter til at indånde dunsten, idet hun dog sørgede for at holde giften i nogen afstand fra næsen for ikke at få for meget, for ikke at dø.

Hun stirrede op på månen og så et ansigt i den, et kvindeansigt. Hun begyndte atter at fantasere i sin billedrige kloroformrus. Ansigtet gyngede frem og tilbage på himlen og på én gang gav det sig til at synge, med en velkendt stemme sang det: "*Elskovens halleluja*".

Det var marquisen, der var gået ind i dagligstuen og havde sat sig til klaveret.

Yvette havde nu fået vinger. Hun fløj ud i natten, ud i den skønne, lyse nat, henover skovene og floderne. Hun fløj med henrykkelse, hun foldede sine vinger ud, slog med dem og blev båret frem af vinden, som man kunne blive båret af kærtegn. Hun boltrede sig i luften, der kyssede hendes hud, og hun svævede så hurtigt, så hurtigt afsted, at hun ikke havde tid til at se noget neden under sig, indtil hun fandt sig selv siddende ved bredden af en dam med en medestang i hånden: hun fiskede.

Der var noget, der rykkede i snøren, hun trak den op og på krogen hang et pragtfuldt perlehalsbånd, som hun for nogen tid siden havde haft lyst til. Hun blev dog på ingen måde forbavset over denne fangst, men så hen på Servigny, som, uden at hun vidste hvorledes, var kommet til at sidde ved siden af hende, og som netop trak en lille karruselhest op af vandet.

Så fik hun på ny en fornemmelse af, at hun vågnede, og hun hørte nogen kalde på sig nede fra.

Hendes moder havde sagt:

"Sluk lyset, Yvette."

Servignys stemme lød tydelig, med et komisk tonefald:

"Ta' og sluk Dereses lys, lille jomfru!"

Hun fugtede igen vattet med kloroform, men da hun ikke ville dø, holdt hun det temmelig langt fra ansigtet for at kunne indånde den friske luft, mens det bedøvende middels kvælende duft bredte sig ud i værelset, for hun forstod, at de ville komme op til hende. Hun indtog en stilling, der kunne få dem til at tro, at hun var død, og ventede.

Marquisen sagde:

"Jeg er lidt ængstelig! Den lille tåbe er faldet i søvn og har ladet lyset brænde på bordet. Jeg vil sende Clémence op for at slukke det og lukke vinduet til balkonen; hun har ladet det blive stående på vid gab."

Et par minutter senere bankede kammerpigen på døren og kaldte:

"Frøken! Frøken!"

Efter et øjebliks tavshed gentog hun:

"Frøken! Frøken! Det er fra marquisen, som beder Dem om at slukke lyset og lukke Deres vindue."

Clémence ventede atter lidt, så bankede hun endnu stærkere og råbte:

"Frøken! Frøken!"

Da Yvette stadig ikke svarede, gik pigen ned og sagde til marquisen:

"Frøkenen er vist faldet i søvn. Slåen er skudt for, og jeg kan ikke få hende vækket."

Fru Obardi mumlede:

"Hvad skal vi gøre? Hun kan ikke blive liggende på den måde."

På Servignys råd gik de alle hen under den unge piges vindue og gav sig til at hyle i kor:

"Hip! – hip! – hurra! – Frøken Yvette!"

Deres kalden steg op i den stille nat, fløj under månens stråler gennem den gennemsigtige luft og ud over den sovende jord. De kunne høre den fjerne sig som støjen af et tog, der farer bort.

Da Yvette ikke svarede, sagde marquisen:

"Bare der ikke er hændt hende noget! Jeg begynder at blive bange."

Servigny gav sig til at plukke de røde roser og de endnu ikke fuldt udsprungne knopper af det store rosentræ, som slyngede sig op ad muren, og kastede dem gennem vinduet ind i Yvettes værelse.

Da den første rose ramte hende, skælvede hun og var lige ved at skrige. Andre faldt på hendes kjole, andre på hendes hår og atter andre gik over hovedet på hende og nåede hen til sengen, der dækkedes af en regn af blomster.

Marquisen skreg endnu en gang med angstfyldt stemme:

"Men så hør dog, Yvette! Svar os!"

Servigny erklærede:

"De har ret, det er ikke naturligt, jeg vil klatre op på balkonen."

Men chevalier'en udbrød forarget:

"Nej, undskyld, undskyld, det er en alt for stor gunst, jeg nedlægger en protest. Det er et alt for godt middel … og et alt for godt øjeblik til at opnå et stævnemøde!"

Alle de andre, der troede, at det var en spøg, som den unge pige havde for med dem, stemte i med:

"Vi protesterer. Det er et aftalt spil. Han får ikke lov til at komme derop."

Men marquisen, der ikke kunne få bugt med sin uro, gentog:

"Vi må dog alligevel se efter."

Fyrsten slog dramatisk ud med hånden og erklærede:

"Hun favoriserer hertugen, vi er forrådte."

"Lad os slå plat og krone om, hvem der skal klatre derop," foreslog chevalier'en.

Og han trak et guldstykke på hundrede francs op af lommen.

Han begyndte med fyrsten.

"Plat!" sagde denne.

Det blev krone.

Det var fyrstens tur; han kastede mønten og sagde til Saval:

"Hvad holder De på?"

Saval svarede:

"Krone!"

Det var plat.

Fyrsten stillede derpå det samme spørgsmål til alle de andre. De tabte alle sammen.

Servigny, som var blevet stående lige foran ham, erklærede med sin uforskammede mine:

"Det er sgu' meget naturligt – han snyder!"

Russeren lagde hånden på hjertet og rakte guldstykket til sin rival, idet han sagde:

"Værs'go, kast selv, kære hertug."

Servigny tog det og kastede, mens han råbte:

"Krone!"

Det blev plat.

Han bukkede, pegede på søjlerne, der bar balkonen, og sagde:

"Vejen er fri, vær så god!"

Fyrsten så sig uroligt omkring.

"Hvad leder De efter?" spurgte chevalier'en.

"Jeg ... jeg ... jeg ville gerne have en stige."

De brast alle i latter. Saval gik et par skridt frem:

"Nu skal vi hjælpe Dem."

Han løftede ham op i sine kraftige arme og befalede:

"Tag fat i balkonen."

Fyrsten hagede sig fast og da Saval slap ham, blev han hængende med fødderne sprællende i luften. Servigny greb om dette forfjamskede par ben, der søgte en støtte, og halede af alle kræfter i dem; fyrsten gav slip og faldt som en klump lige ned på hr. De Belvigne, der var gået frem for at holde ham oppe.

"Hvis tur er det så?" spurgte Servigny.

Men ingen meldte sig.

"Nå, Belvigne, tag mod til Dem."

"Nej, tak, skal De have, jeg har mit skind for kært."

"Så De, chevalier? De må jo være vant til den slags stormangreb."

"Jeg overlader pladsen til Dem, hertug."

"Hm! … hm! … jeg er heller ikke så meget for det."

Og Servigny gik spejdende omkring søjlerne.

På én gang tog han tilløb, fik ved et spring fat i den nederste del af balkonen, entrede som en gymnastiker op ved hjælp af sine hænder, svang sig over rækværket og stod deroppe.

Tilskuerne, der stod og stirrede op i luften, applauderede. Men han kom næsten straks igen til syne og råbte:

"Skynd Dem! Skynd Dem! Yvette er besvimet!"

Marquisen udstødte et højt skrig og styrtede ind i huset og opad trappen.

Den unge pige lå med lukkede øjne, som om hun var død. Hendes moder blev aldeles ude af sig selv, hun kastede sig ned over hende:

"Å Gud, hvad er der med hende? Hvad er der med hende?"

Servigny bukkede sig og tog kloroformflasken, der var faldet på gulvet.

"Hun har taget livet af sig," sagde han.

Og han lagde sit øre ind mod hendes hjerte, så tilføjede han:

"Men hun er ikke død; vi skal nok få hende til bevidsthed. Har De noget salmiakspiritus?"

Kammerpigen spurgte forfjamsket:

"Hvad for noget? Hvad for noget?"

"Salmiakspiritus."

"Ja, det har vi."

"Så kom straks med det og lad døren blive stående åben, for at her kan blive gennemtræk."

Marquisen, der var faldet på knæ, hulkede:

"Yvette! Yvette! Min egen lille pige! Min egen lille. Pige, hør mig, svar mig, hører du, Yvette, mit barn! Å, min Gud! min Gud! Hvad har hun dog gjort?"

Herrerne fo'r forfjamskede omkring uden at udrette noget. Nogle af dem kom med vand, andre med håndklæder, glas og eddike.

En af dem sagde:

"Vi må have hende klædt af."

Marquisen, der fuldstændig havde tabt hovedet, forsøgte at klæde datteren af, men hun vidste ikke længere, hvad hun gjorde. Hendes hænder rystede, hun tog forkert, kunne ikke finde ud af det og klynkede:

"Jeg kan ikke ... jeg ... jeg ... kan ikke ..."

Kammerpigen kom tilbage med en flaske. Servigny tog proppen af og hældte halvdelen af dens indhold ud over sit lommetørklæde, som han derefter holdt op for næsen af Yvette, der fik et kvælningsanfald.

"Det er godt," sagde han, "nu trækker hun vejret, det kommer ikke til at betyde noget."

Og han badede hendes tindinger, hendes kinder og hendes hals med den skarpt lugtende væske.

Derpå tilkendegav han ved tegn kammerpigen, at hun skulle snøre den unge piges korset op, og da Yvette ikke længere havde andet på end sit skørt og sin chemise, løftede han hende, skælvende ved duften fra det næsten nøgne legeme, ved berøringen med den bløde hud, ved varmen fra de næppe skjulte, unge bryster, der gav efter under hans mund, op i sine arme og bar hende hen på sengen.

Da han havde lagt hende ned, rettede han sig meget bleg i vejret.

"Hun kommer snart til sig selv," sagde han, "det er ingenting."

Han havde hørt hende ånde vedvarende og regelmæssigt.

Han kom til at se på alle herrerne, der stod og stirrede på Yvette, som lå udstrakt på sengen, og han kom til at ryste af skinsyg harme. Han gik henimod dem:

"Undskyld, mine herrer, men vi er alt for mange her i værelset. Vær så god at lade Saval og mig være alene med marquisen."

Han talte i en tør og myndig tone. De andre gik øjeblikkelig deres vej.

Fru Obardi havde slynget armene om sin elsker og med hovedet løftet op imod ham, skreg hun:

"Red hende! … Å, red hende! …"

Servigny havde vendt sig om og opdaget brevet på bordet. Med en hastig bevægelse greb han det og læste udskriften. Han forstod straks, hvad det måtte indeholde og tænkte:

"Det er måske bedst, at marquisen ikke får noget at vide om det."

Han rev konvolutten op og lod sit blik flyve hen over de to linjer:

"Jeg dør, fordi jeg ikke vil sælge mig. – Yvette."

"Farvel, kære moder. Tilgiv mig."

"Det var som pokker," tænkte han, "det fordrer eftertanke."

Og han gemte brevet i sin lomme.

Så gik han hen til sengen og han fik straks den idé, at den unge pige atter var kommet til bevidsthed, men at hun ikke turde vise det af skam, af ydmygelse og af frygt for de spørgsmål, der ville blive stillet til hende.

Marquisen var i mellemtiden faldet på knæ ved sengens hovedgærde og lå og græd. Pludselig sagde hun:

"En læge, vi må have fat på en læge."

Men Servigny, der sagte havde vekslet nogle ord med Saval, sagde til hende:

"Nej, det er forbi. Hvis De vil gå Deres vej et minut, blot et minut, så lover jeg Dem, at hun vil være i stand til at omfavne Dem, når De kommer tilbage."

Saval tog marquisens arm og trak hende med sig udenfor.

Da døren havde lukket sig efter dem, gik Servigny hen og satte sig ved siden af sengen. Han tog Yvettes hånd og sagde:

"Frøken Yvette, hør på mig ..."

Hun svarede ikke. Hun følte sig så vel til mode, hun lå så blødt og så varmt, at hun ønskede, at hun aldrig mere behøvede at røre sig, at hun kunne blive liggende således resten af sit liv. Hun var indhyllet i et uendeligt velvære, et velvære, som hun aldrig havde kendt magen til.

Den lune natteluft, der i lette, fløjlsbløde bølger kom ind gennem vinduet, strejfede fra tid til anden mildt og blidt hendes ansigt. Det var som et kærtegn, som et kys af nattevinden, som et langsomt forfriskende pust fra en vifte, der var sammensat af alle skovens blade, af alle nattens skygger, af flodernes dis og af alle sommerens blomster, for roserne, der nedefra var kastet ind i hendes værelse og ind på hendes seng,

og roserne, som slyngede sig op omkring balkonen, blandede deres smægtende duft med natteluftens sunde vellugt.

Hun inddrak i dybe drag den liflige luft. Hendes hjerte havde hvilet ud i den endnu ikke overvundne giftrus, og hun nærede slet ikke længere noget ønske om at dø; hun følte tværtimod en stærk og bydende længsel efter at leve, efter at blive lykkelig, ligegyldigt på hvilken måde, efter at blive elsket, ja, elsket.

Servigny gentog:

"Frøken Yvette, hør på mig."

Hun bestemte sig til at åbne øjnene. Da han så, at hun var ved bevidsthed, fortsatte han:

"Så, så, hvad er nu det for dårskaber?"

Hun hviskede:

"Å, stakkels Spidsmus, jeg var så bedrøvet."

Han trykkede faderligt hendes hånd:

"Herregud, som om det kunne have hjulpet noget! Vil De værs'go love mig ikke at begynde forfra?"

Hun svarede ikke, men gav et lille nik, der understregedes af et smil, som han mere følte end så.

Han trak brevet, som han havde fundet på bordet, op af sin lomme:

"Skal jeg vise det til Deres moder?"

Hun rystede på hovedet.

Han vidste ikke længere, hvad han skulle sige, for situationen forekom ham ikke at have nogen løsning. Han hviskede:

"Stakkels, kære lille ven, man må nu en gang finde sig i de mest pinefulde ting. Jeg forstår så godt Deres sorg, og jeg lover Dem ..."

Hun stammede:

"De er så god."

De tav. Han så på hende. Der var noget rørt, noget selvopgivende i hendes øjne, og pludselig løftede hun begge armene, som om hun ville drage ham ned til sig. Han følte, at hun kaldte på ham, han bøjede sig ned over hende og deres læber mødtes.

De blev længe med lukkede øjne i denne stilling. Men han indså, at han var i færd med at tabe hovedet, og rettede sig op. Hun smilede kærligt til ham og tog med sine hænder om hans skuldre for at holde ham tilbage.

"Jeg vil hente Deres moder," sagde han.

Hun hviskede:

"Vent et øjeblik. Jeg har det så godt."

Og efter en kort tavshed tilføjede hun ganske sagte, så sagte, at han knapt kunne høre det:

"De vil jo holde meget af mig, ikke sandt?"

Han lagde sig på knæ ved siden af sengen og kyssede hendes hånd, som hun havde ladet ham beholde:

"Jeg tilbeder Dem."

Men der var nogen, der gik udenfor døren. Han rejste sig hurtigt og råbte med sin sædvanlige stemme, der altid syntes at have et ironisk tonefald:

"De kan godt komme ind. Nu er det overstået."

Marquisen styrtede ind, kastede sig med åbne arme over datteren, omfavnede hende fanatisk og dækkede hendes ansigt med sine tårer, mens Servigny med strålende sjæl og sitrende legeme gik ud på balkonen for at indånde den friske natteluft, idet han nynnede:

La donna é mobile – –

Hjemkomsten

Havet skyller mod kysten i korte og ensformige skvulp. Små hvide skyer flyver, jagede af vinden, som snare fugle hen over den blå himmel, og landsbyen, der ligger i en dalsænkning, som skråner ned imod havet, gennembages af solen.

Lige ved indgangen til den, ved bredden af landevejen ligger i afsondret ensomhed Martin-Lévesques hus. Det er en lille fiskerhytte med lervægge og et stråtag, hvorfra blå iris vajer som fjerbuske. En have, som ikke er større end et lommetørklæde, og hvori der gror løg, lidt kål, persille og kørvel, ligger i firkant foran døren. Ud imod vejen begrænses den af en hæk.

Manden er ude for at fiske og konen står foran huset, beskæftiget med at bøde maskerne i et stort brunt net, der som et kæmpemæssigt edderkoppespind er spændt ud på muren. En fjortenårs pige sidder på en træstol med ryggen lænet mod havelågen og lapper noget fattigt linned, der allerede er fuldt af lapper og stopninger. Et andet pigebarn, der er et år yngre, vugger i sine arme et ganske lille barn, som endnu er uden gestus og uden ord; og to småunger på en to-tre år sidder overfor hinanden med deres bagdele halvt begravede i gruset, roder i jorden med deres små kejtede hænder og kaster hinanden sten i ansigtet.

Ingen af dem siger noget. Kun det lille barn, som søsteren prøver på at få til at sove, bliver ved at græde med en lille spæd stemme. En kat ligger og sover i vindueskarmen og omkring et

bed udsprungne levkøjer, der ved foden af muren danner en hvid blomsterkrans, summer en masse travle bier.

Pigebarnet, der sidder og syer ved lågen, kalder pludselig:

"Mo'r!"

Moderen svarer:

"Hvad er der?"

"Der er han igen!"

De er blevet ængstelige, fordi en mand lige siden morgenen har lusket omkring huset: en gammel, fattigt udseende mand. De havde fået øje på ham, da de fulgte faderen ned til båden for at hjælpe ham med at komme afsted. Han havde siddet på grøftekanten overfor deres dør. Da de kom tilbage fra stranden, sad han der endnu og stirrede over på huset.

Han så syg og ussel ud. Over en time var han blevet siddende uden at røre sig, så, da han så, at de blev bange for ham, som om han havde ondt i sinde, rejste han sig og gik sin vej med det ene ben slæbende efter sig.

Men ikke længe efter havde de atter set ham komme humpende langsomt og besværligt tilbage; og han havde atter sat sig på grøftekanten, lidt længere borte denne gang, som for at udspejde dem.

Moderen og pigebørnene blev endnu ængsteligere. Moderen var især stærkt urolig, for hun var af naturen meget frygtsom, og hun vidste, at hendes mand ikke ville komme hjem, førend det begyndte at blive mørkt.

Manden hed Lévesque og hun Martin og de var derfor af naboerne blevet døbt Lévesque-Martin. Hun havde nemlig været gift før med en matros ved navn Martin, som hver sommer tog til Newfoundland for at fange kabliauer.

Da de havde været gift i to år, havde hun fået en lille pige, og hun var på ny frugtsommelig på sjette måned, da "*De to søstre*", en tremastet bark, som var hjemmehørende i Dieppe, og som havde hendes mand ombord, forsvandt.

Man hørte aldrig noget til den, ingen af mandskabet kom tilbage og det var den almindelige mening, at den var gået under med mand og mus.

I ti år ventede madam Martin på sin mand og opdrog med stor møje sine to børn. Da de ti år var gået, og hun var et bravt og tappert fruentimmer, friede en fisker dér på egnen til hende. Han hed Lévesque, var enkemand og havde en dreng. Hun giftede sig med ham og i løbet af tre år fik de to børn.

De måtte arbejde strengt for at slå sig igennem. Brødet var dyrt og kød så godt som ukendt i hytten. Af og til om vinteren, når stormene rasede, kom de i gæld hos bageren, men det gik alligevel; børnene trivedes godt.

Der blev sagt om dem:

"Det er et par brave mennesker, Martin-Lévesque's. Hun er ikke bange for at tage fat og han er en af vore flinkeste fiskere."

Pigebarnet ved lågen fortsatte:

"Man skulle tro, at han kendte os. Det er måske en eller anden fattig fra Epréville eller Auzebosc."

Men moderen lod sig ikke narre. Nej, nej, det var ikke én dér fra egnen, det var sikkert nok!

Da han blev ved med at sidde lige så stiv som en pind uden at røre sig og med øjnene hårdnakket fæstede på Martin-Lévesques hus, blev madam Martin til sidst rasende, og da frygten gjorde hende modig, tog hun en skovl og gik ud på vejen.

"Hvad bestiller De dér?" råbte hun til landstrygeren.

Han svarede med en hæs stemme:

"Jeg trækker frisk luft! Kan det måske skade Dem?"

Hun vedblev:

"Hvorfor sidder De dér og glor lige udenfor vores hus?"

Manden svarede:

"Jeg gør jo ikke nogen noget. Har man måske inte lov til at være på vejen?"

Hun vidste ikke, hvad hun skulle svare, og gik igen ind hos sig selv.

Dagen randt langsomt. Hen imod klokken tolv forsvandt manden, men ved femtiden gik han atter forbi huset. Så så de ikke mere til ham resten af aftenen.

Da mørket faldt på, kom Lévesque hjem. De fortalte ham om den ubekendte. Han kom til følgende slutning:

"Det er en eller anden tigger eller en skælm, der vil have løjer med os."

Og uden at være spor af ængstelig gik han til ro og sov, mens hans kone lå og tænkte på den fremmede stodder, der havde set på hende med sådanne underlige øjne.

Da det blev dag, blæste det op til en storm, og da Lévesque så, at det ikke kunne nytte at tage ud for at fiske, blev han hjemme og hjalp sin kone med at bøde garn.

Da klokken var omtrent ni, kom den ældste af pigerne, den ene af Martins døtre, som var sendt hen for at købe brød, løbende hjem og skreg, ganske forfjamsket:

"Mo'r, nu er han der igen!"

Moderen blev helt bleg af sindsbevægelse og sagde til sin mand:

"Gå ud og tal med ham, Lévesque, og sig til ham, at han ikke sådan må udspionere os … jeg … jeg kan ikke fordrage det, det gør mig så underlig."

Lévesque, en høj og kraftig fisker med teglstensfarvet hud, et tæt rødligt skæg, et par gennemtrængende blå øjne og en stærk, bred hals, der altid af frygt for stormen og regnen ude i rum sø var indhyllet i et uldent tørklæde, gik roligt ud på vejen og over til landstrygeren, der ligesom dagen forud havde sat sig på grøftekanten.

De gav sig til at tale sammen.

Angst og spændte iagttog moderen og børnene dem på afstand.

Pludselig rejste den ubekendte sig og kom sammen med Lévesque over mod huset.

Madam Martin veg forfærdet tilbage, men hendes mand sagde til hende:

"Giv ham lidt brød og et glas æblemost. Han har ikke fået noget siden i forgårs."

Og de gik begge to ind i hytten, fulgte af konen og børnene. Landstrygeren satte sig ned og gav sig til at spise; han dukkede hovedet under alle de nysgerrige blikke, som var rettet mod ham.

Moderen havde plantet sig ved enden af bordet og stirrede ham lige ind i ansigtet, Martins to pigebørn stod lænet til døren, den yngste med det spæde barn på armen, og gloede med opspilede øjne på ham og selv de to unger, der sad i asken foran ildstedet, var hørt op med at lege med den sorte kasserolle som for også at iagttage den fremmede.

Lévesque, der havde taget en stol, spurgte ham: "Nå, De kommer vel langvejs fra?"

"Jeg kommer fra Cette."

"Til fods? Sådan uden videre? ..."

"Ja, til fods. Når man ikke har råd til andet, så lærer man at bruge benene."

"Hvor skal De da hen?"

"Jeg skulle hertil."

"Kender De da nogen her?"

"Det kunne jo nok være."

De tav.

Skønt han var frygtelig udsultet, spiste han meget langsomt og efter hver mundfuld brød drak han en slurk most. Hans ansigt var udslidt, rynket og indfaldent over alt, han så ud, som om han havde lidt meget.

På én gang spurgte Lévesque:

"Hvad hedder De?"

Han svarede uden at løfte hovedet:

"Jeg hedder Martin."

Der fo'r en skælven gennem moderen. Hun gik et skridt frem som for at se den fremmede på nært hold og blev stående lige foran ham med hængende arme og åben mund. Ingen af dem sagde mere noget. Omsider spurgte Lévesque videre:

"Er De herfra?"

Han svarede:

"Ja, jeg er herfra."

Og da han endelig så op, mødtes hans og konens øjne og de blev ved med at se på hinanden, som om deres blikke var limet sammen.

Med en forandret, lav og rystende stemme spurgte hun:

"Er det virkelig dig, lille mand?"

Han fremstødte langsomt:

"Ja, det er mig."

Han rørte sig ikke og blev ved med at tygge på sit brød.

Lévesque, som var mere overrasket end bevæget, stammede:

"Er det dig, Martin?"

Den anden svarede sindigt:

"Ja, vel er det mig."

Ægtemanden nummer to spurgte igen:

"Hvor i alverden kommer du fra?"

Nummer ét fortsatte:

"Fra den afrikanske kyst. Vi strandede på en revle. Der var tre af os, som blev reddet, Picard, Vatinel og jeg. Men så blev vi taget til fange af de vilde, der holdt på os i tolv år. Picard og Vatinel døde. Så kom der en engelsk rejsende og tog mig med til Cette. Og nu er jeg her."

Madame Martin skjulte ansigtet i sit forklæde og gav sig til at græde.

Lévesque sagde:

"Hvad skal vi nu stille op?"

Martin spurgte:

"Er det dig, som er hendes mand?"

Lévesque svarede:

"Ja, det er mig."

De så på hinanden og tav.

Martin kastede et blik omkring på børnene, der havde samlet sig i rundkreds om ham, og pegede på de to ældste pigebørn:

"Er det mine?"

Lévesque sagde:

"Ja, det er dine."

Han rejste sig ikke, han omfavnede dem heller ikke, han nøjedes med at fastslå:

"Herregud, de er blevet store!"

Lévesque gentog:

"Hvad skal vi nu gøre?"

Martin vidste det ikke, han var lige så perpleks. Endelig bestemte han sig:

"Jeg vil gøre akkurat, hvad du vil. Jeg vil ikke skade dig. Det er barestens ærgerligt med dette her med huset. Jeg har to børn og du har tre, hver har sine. Men nu moderen, hører hun dig til eller hører hun mig til? Det må du afgøre, som du selv synes, men se, huset, det er mit, for det er min fader, som jeg har arvet det efter, og jeg er født her. Det står alt sammen i papirerne og dem har notaren."

Madam Martin hulkede stadig i sit blå forklæde. De to store piger var kommet nærmere og betragtede ængsteligt deres fader.

Han var blevet færdig med at spise og nu var det ham, der spurgte:

"Ja, hvad skal vi gøre?"

Lévesque fik en idé:

"Vi kan gå hen til præsten og lade ham bestemme det."

Martin rejste sig og gik et par skridt henimod sin kone, der grædende kastede sig om hans hals:

"Å, lille mand, er du kommet igen? Martin, stakkels Martin, er du her virkelig igen?"

Og hun klyngede sig til ham, et pust fra fortiden var pludselig faret igennem hende og minderne om hendes tyve år og deres første favntag stormede ind på hende.

Martin, der selv var bevæget, kyssede på hendes hovedtørklæde. De to børn henne ved ildstedet gav sig pludselig, da de hørte deres moder græde, til at hyle af fuld hals og den sidstfødte, som den yngste af Martins piger havde på armen, stemte i med en røst så skingrende som en sækkepibe.

Lévesque stod og ventede.

"Nå," sagde han, "kom nu, vi må have den sag i orden."

Martin slap sin kone, og da han så på sine to pigebørn, sagde moderen til dem:

"Kys jeres fa'r, i det mindste."

Med tørre øjne, forbavsede og lidt ængstelige, nærmede de sig begge på samme tid. Han kyssede først den ene og så den anden med et smældende bondekys på begge kinder. Da det lille barn så det ubekendte ansigt bøje sig ned over det, gav det sig til at skrige så gennemtrængende, at det var lige ved at få krampe.

De to mænd gik sammen.

Da de kom forbi kroen, spurgte Lévesque:

"Skal vi ikke tage os en hjertestyrkning?"

"Jo, hvorfor ikke?" erklærede Martin.

De gik indenfor og satte sig i den tomme krostue.

"Hej! Chicot, to glas brændevin, men af den bedste. Det er Martin, som er kommet tilbage, min kones Martin, De ved nok, ham, Martin fra *De to Søstre*, som var gået under."

Værten, der var tykmavet, opdunstet og rødblisset, kom hen til dem med tre glas i den ene hånd og en karaffel i den anden

og spurgte med en rolig mine: "Nej se, er du kommet hjem igen, Martin?"

Martin svarede:

"Ja, jeg er såmænd! ..."

Et gensyn

"Jeg tror sandelig, at du er blevet forrykt, min kære! Vil du virkelig gå en tur i det vejr? I de sidste to måneder har du haft de løjerligste indfald. Enten jeg ville eller ej, fik du mig trukket med ud til kysten, skønt du aldrig før i de fem og fyrre år, vi har været gift, har ytret lyst til at komme til et badested. Du valgte Fécamp, en bedrøvelig by, men du ville med djævlens vold og magt hertil, og nu er du blevet grebet af et sådant raseri efter at komme omkring, du, som ellers aldrig har villet røre dig, at du absolut vil ud at spadsere på den hedeste dag i hele året. Sig til d'Apreval, at han skal gå med dig, han føjer dig jo i alle dine luner. Hvad mig angår, da foretrækker jeg at gå op og få mig en lille lur."

Fru de Cadour vendte sig om imod sin gamle ven:

"vil De med, d'Apreval?"

Han bukkede smilende, med en svunden tids galanteri.

"Hvor De går, dér går jeg også," sagde han.

"Ja, værs'go, gå bare ud og få solstik," erklærede hr. de Cadour og gik ind i hotellet for at strække sig en time eller to på sin seng.

Så snart de var blevet alene, begav den gamle dame og hendes aldrende ledsager sig på vej.

Hun trykkede hans hånd og sagde ganske sagte:

"Endelig! Endelig!"

Han mumlede:

"De er vanvittig. Jeg forsikrer Dem, at De er vanvittig. Tænk på, hvad De udsætter Dem for. Hvis denne mand ..."

Det gav et sæt i hende:

"Å, Henri, sig ikke: *denne mand*, når De taler om ham."

Han fortsatte i en brysk tone:

"Nu vel, hvis vor søn fik en anelse om noget, hvis han fik mistanke til os, så er De, så er vi i hans magt. De har kunnet lade fyrre år gå hen uden at se ham. Hvad går der af Dem i dag?"

De var kommet gennem den lange gade, der fører fra havet ind til byen, og nu drejede de til højre opad bakken til Étretat. Blændende hvid i det glødende solskin rullede vejen sig op.

De gik ganske langsomt og med små skridt i den trykkende varme. Hun havde stukket sin arm ind under sin vens og hun stirrede lige frem for sig med et stift og forpint blik.

Hun sagde:

"De har altså heller aldrig set ham igen?"

"Nej, aldrig!"

"Er det virkelig muligt?"

"Kære veninde, lad os ikke begynde forfra på denne evige strid. Jeg har kone og børn og De har en mand, vi har begge alt at frygte af folkesnakken."

Hun svarede ikke. Hun tænkte på sin fjerne ungdom, på svundne og så sørgelige tider.

Hendes ægteskab var blevet arrangeret således, som alle unge pigers ægteskab bliver arrangeret. Hun kendte ikke videre til sin tilkommende. Han var diplomat, og senere hen levede hun ved hans side det samme liv, som alle det gode selskabs kvinder lever.

Men så traf hun en ung mand, hr. d'Apreval, der var gift ligesom hun. Han fattede en lidenskabelig kærlighed til hende,

og da hr. de Cadour for at udføre en politisk mission drog ud på en lang rejse til Indien, bukkede hun under.

Hvorledes skulle hun have kunnet stå imod, forsvare sig? Hvorledes skulle hun have haft kraft, mod til ikke at give efter? Hun elskede jo også ham! Nej, tusinde gange nej. Det ville have været alt for hårdt! Hun ville have lidt alt for meget! Hvor livet er ondt og lumskt! Hvorledes skulle man bære sig ad med at undgå dets listige anslag, hvorledes skulle man kunne flygte for den uafvendelige skæbne? Når man er kvinde, ene, forladt, uden kærlighed og uden børn, kan man så flygte for en lidenskab, der lysende sænker sig over én? Hvem ville flygte for solens stråler for lige til sin død at leve i mørket?

Hvor huskede hun endnu alle enkelthederne, hans kys, hans smil, hans blik, når han blev stående uden for døren for at se hende forsvinde ind i huset. Hvilke lykkelige dage, hendes eneste skønne dage, der så hurtigt var forbi!

Så opdagede hun, at hun var frugtsommelig. Hvilken angst gennemlevede hun ikke!

Å, rejsen sydpå, den lange rejse med dens lidelser og dens uophørlige rædsler! Og den skjulte tilværelse i den lille ensomme villa, der ved bredden af Middelhavet lå gemt inde i en have, som hun ikke turde vove sig udenfor!

Hvor huskede hun de lange dage, som hun tilbragte liggende under et orangetræ og stirrende op på de runde, røde frugter i det grønne løv! Hvor havde hun ikke lyst til at gå ud, til at gå ned til havet, hvis friske pust nåede ind til hende over havemuren, hvis korte skvulp mod stranden hun tydeligt kunne høre, og om hvis store blå overflade, der med sine hvide sejl og et bjerg langt ude i horisonten lå lysende i solskinnet, hun

uafladelig drømte. Men hun turde ikke vise sig udenfor haveporten. Sæt nogen genkendte hende, skæmmet som hun var af sin tydelige skam under det tunge bælte!

Og ventetiden, de sidste kvalfulde dage! Tilløbene! De truende lidelser! Og til sidst den skrækkelige nat! Hvor megen elendighed havde hun ikke døjet!

Hvilken nat havde det ikke været! Hvor havde hun stønnet, skreget! Hun så endnu sin elsker, der hvert minut kyssede hendes hånd, for sig, hun så hans blege ansigt, lægens skægløse træk og sygeplejerskens hvide kappe.

Og hvilken rystelse havde hun ikke følt lige ind i hjertet, da hun hørte barnets spæde klynken, en mandsstemmes første skrøbelige livsytringer, en svag mjaven!

Og dagen efter, dagen efter! Den eneste dag i hele hendes liv, hvor hun havde haft sin søn i sine arme, for hun havde aldrig, aldrig senere fået ham at se!

Og siden efter – hvilken lang og tom tilværelse, hvori tanken om barnet stadig dukkede op! Hun havde aldrig set ham igen, ikke én eneste gang, det lille væsen, som hun havde bragt til verden, hendes søn! Han var blevet taget fra hende, bragt væk, skjult. Hun vidste kun, at han var blevet opdraget af et par normanniske bønderfolk, at han selv var blevet bonde, at han var blevet gift, godt gift, og af sin fader, hvis navn han ikke kendte, havde fået en rundelig medgift.

Hvor mange gange havde hun ikke i de fyrre år haft lyst til at tage afsted, til at rejse til Normandiet for at se ham, for at omfavne ham! Hun kunne ikke forestille sig, at han var vokset! Hun tænkte altid på den lille menneskelarve, som hun en dag havde holdt i sin arm og trykket ind mod sin smertende side.

Hvor mange gange havde hun ikke sagt til sin elsker:

"Jeg kan ikke længere holde det ud, jeg vil se ham, jeg vil derned."

Men han havde altid standset hende, holdt hende tilbage. Hun ville ikke være i stand til at lade ligegyldig, til at beherske sig; den anden ville gætte, hvorledes det forholdt sig, og benytte sig af det til at udnytte hende. Hun ville være fortabt.

"Hvorledes er han?" spurgte hun.

"Det ved jeg ikke. Jeg har heller aldrig genset ham."

Var det muligt? At have en søn og ikke kende ham! At være bange for ham, at have kastet ham fra sig som en skændsel! – det var forfærdeligt.

Langsomt, overvældede af solheden, vandrede de stadig ud ad landevejen, opad den uendelige bakke.

Hun fortsatte:

"Skulle man ikke tro, at det var en straf: jeg fik jo aldrig noget andet barn. Nej, jeg kunne ikke længere modstå længslen efter at se ham, den har pint mig i fyrre år. Det kan De ikke forstå, det kan en mand ikke forstå. Husk på, at jeg nu står lige foran døden. Og så skulle jeg ikke have set ham igen! … ikke set ham igen, var det vel muligt? Hvorledes har jeg kunnet vente så længe? Jeg har tænkt på ham hele mit liv. Hvilken skrækkelig tilværelse har det ikke forskaffet mig. Jeg er ikke vågnet en eneste gang, hører De, ikke en eneste gang, uden at min første tanke er gået til ham, til mit barn. Hvorledes er han? Å, hvor jeg føler mig brødefuld overfor ham! Burde man vel i sådanne tilfælde bryde sig om verdens dom? Jeg skulle have forladt alt for at blive hos ham, opdrage ham og elske ham. Jeg er sikker på, at jeg så ville have været meget lykkeligere. Men jeg turde

ikke. Jeg var fej. Hvor jeg har lidt! Å, alle den slags stakkels, forladte væsner, hvor må de ikke hade deres mødre!"

Hun standsede pludselig, halvkvalt af gråd.

Hele dalen lå øde og stum under dagens knugende sollys. Kun græshopperne udsendte fra det gule og sparsomme græs på begge sider af vejen deres korte og udholdende skrig.

"Sæt Dem lidt ned," sagde han.

Hun lod sig lede hen til grøftekanten og sank ned, med ansigtet skjult i sine hænder. Hendes hvide hår, der var rullet op i bukler på begge sider af ansigtet, kom i uorden og hun blev ved at græde, sønderrevet af en dyb smerte.

Han var blevet stående lige foran hende. Han trippede uroligt og vidste ikke, hvad han skulle sige. Han mumlede:

"Så, så ... mod."

Hun rejste sig atter op:

"Jeg er modig."

Hun tørrede sine øjne og gik videre med sine ujævne gammelkoneskridt.

Lidt længere henne gik vejen ind under en klynge træer, som skjulte en del huse. De skelnede tydeligt de regelmæssige, dirrende slag af en smedehammer på en ambolt.

Og noget efter fik de på højre side af vejen øje på en arbejdsvogn, der stod udenfor et lavt hus. Under et skur stod to mænd og skoede en hest.

D'Apreval gik hen til dem.

"Vil De have den godhed at sige mig, hvor Pierre Bénédicts gård ligger?" spurgte han.

Den ene af mændene svarede:

"De skal dreje om ad den første vej på venstre hånd lige efter kroen, og så bare gå lige ud. Det er den tredje gård efter Porets. Der står et fyrretræ lige ved indkørslen. Det er ikke til at tage fejl af."

De drejede til venstre. Hun gik endnu langsommere end før, benene svigtede under hende og hendes hjerte slog med sådan en voldsomhed, at hun var lige ved at kvæles.

Ved hvert skridt mumlede hun som en slags bøn:

"Å, Gud, å, Gud!"

Den skrækkelige sindsbevægelse snørede hendes hals sammen og fik hende til at vakle, som om musklerne i hendes ben var blevet skåret over.

D'Apreval, som var nervøs og en lille smule bleg, sagde hårdt:

"Hvis De ikke er i stand til at beherske Dem bedre, så forråder De straks Dem selv. Prøv dog på at tage Dem sammen."

Hun stammede:

"Hvor kan jeg det? Mit barn! Når jeg tænker på, at jeg skal se mit barn!"

De gik på en af de små sideveje, der i Normandiet sluttes inde mellem gårdenes haver og er begravet mellem en dobbelt rad høje bøge, som står i række langs grøftekanten.

På én gang stod de foran et led, der overskyggedes af et ungt fyrretræ.

"Her er det," sagde han.

Hun standsede med et ryk og betragtede stedet.

Haven, der var beplantet med æbletræer, var stor, den strakte sig helt op til det stråtækte stuehus. Lige overfor lå hestestalden, laden, kostalden og hønsegården. Under et

halvtag var sammenbunket en del arbejdsvogne. Fire heste gik på græs under træernes skygge. En del sorte høns spankede om i haven.

Der hørtes ikke en lyd. Døren ind til huset stod åben, men der var ingen at se.

De lukkede leddet op og gik ind. En stor sort hund fo'r ud af en tønde, der var rullet hen ved foden af et stort æbletræ, og gav sig til at bjæffe som en rasende.

Da de kom nærmere hen til huset, så de fire bikuber, hvis gule stråkupler hvælvede sig i rad på en planke langs med muren.

D'Apreval råbte:

"Er der nogen?"

Et barn kom til syne, en lille pige på omtrent en ti år. Hun var iført en særk og et uldent skørt, hendes ben var nøgne og snavsede, og hun så frygtsom og tvær ud. Hun blev stående i døren, lænet til karmen, som om hun ville forsvare indgangen til huset.

"Hvad vil De?" spurgte hun.

"Er din fader hjemme?"

"Nej."

"Hvor er han?"

"Det ved jeg ikke."

"Og din moder?"

"Hun er ude hos køerne."

"Kommer hun snart tilbage?"

"Det ved jeg ikke."

Den gamle dame erklærede pludselig og med et hastigt tonefald, som om hun var bange for, at hun skulle blive slæbt

bort med magt:

"Jeg går ikke herfra, førend jeg har set ham."

"Nej, nej, så venter vi på ham, kære veninde."

De vendte sig om og fik øje på en bondekone, som kom hen imod dem, og som slæbte på to tilsyneladende meget tunge spande, der af og til glimtede hvidt og blændende i sollyset.

Hun haltede på det højre ben, og hun havde en brun strikket trøje på, der var medtaget af regn og falmet af sol. Hun lignede en stakkels, ussel og snavset tjenestepige.

"Der er moder," sagde barnet.

Da konen var kommet i nærheden af huset, kastede hun et mut og mistænksomt blik på de fremmede og gik ind, som om hun slet ikke havde set dem.

Hun så gammel ud, hendes ansigt var indfaldent, gult og hårdt som træ.

D'Apreval kaldte hende tilbage:

"Å, hør lidt, lille madam, vi er gået herind for at spørge Dem, om vi ikke kunne få to glas mælk hos Dem?"

Hun viste sig atter i døren og brummede efter at have sat sine spande fra sig:

"Jeg handler ikke med mælk."

"Det var kedeligt, vi er nemlig meget tørstige. Damen dér er gammel og meget træt. Er det virkelig ikke muligt at få noget at drikke?"

Konen så på dem med et par lumske og urolige øjne.

Endelig bestemte hun sig.

"Nå, ja, siden De nu en gang er her, så kan jeg jo alligevel gerne give Dem noget," sagde hun.

Og hun forsvandt ind i huset.

Lidt efter kom barnet ud med to stole, som hun stillede under et æbletræ, og et øjeblik efter kom moderen tilbage med to spølkummer skummende mælk, som hun rakte de besøgende.

Som for at holde øje med dem og gætte sig til deres hensigter blev hun stående foran dem.

"Er De fra Fécamp?" spurgte hun.

D'Apreval svarede:

"Ja, vi tilbringer sommeren i Fécamp."

Og efter et øjebliks tavshed fortsatte han:

"Kunne vi ikke købe nogle høns hos Dem, sådan en gang om ugen?"

Konen betænkte sig, så svarede hun:

"Ja, det kunne vel nok lade sig ordne. Er det kyllinger, De vil ha'?"

"Ja, kyllinger."

"Hvor meget plejer De at give for dem?"

D'Apreval, der ikke vidste noget om det, vendte sig om imod sin veninde:

"Hvor meget betaler De for Deres kyllinger?"

Hun stammede med øjnene fyldte af tårer:

"Fire francs og fire francs og halvtreds."

Bondekonen kiggede fra siden forundret på hende og spurgte:

"Er damen syg? Hun græder jo."

Han vidste ikke, hvad han skulle svare, og stammede:

"Nej ... Nej ... men hun ... hun har tabt sit ur undervejs, et meget smukt ur, og det er hun meget ked af. Hvis nogen skulle finde det, så lader De os det nok vide."

Madam Bénédict svarede ikke, det forekom hende løjerligt.

På én gang udbrød hun:

"Dér kommer manden!"

Hun alene havde fået øje på ham, for hun stod med ansigtet imod leddet.

Det gav et sæt i d'Apreval, og fru de Cadour vendte sig så hurtigt på stolen, at hun var lige ved at falde.

Kun to skridt fra dem kom en mand trækkende med en ko. Han gik helt sammenbøjet og pustede stærkt.

Uden at bryde sig om de fremmede udstødte han:

"Nå, din satan, vil du humme dig!"

Og han gik forbi dem over til stalden, hvor han forsvandt.

Den gamle dames tårer var pludselig standset, hun var rædselsslagen og hun sad uden ord og uden tanker – hendes søn, det var hendes søn!

D'Apreval, som den samme tanke krænkede, spurgte i en forvirret tone:

"Er De vis på, at det var Bénédict?"

Konen så mistroisk på ham:

"Hvem har fortalt Dem, hvad vi hedder?"

Han svarede:

"Smeden henne på landevejen."

De tav alle og stirrede over på stalddøren, der dannede et hul i den hvide mur. De kunne intet se indenfor, men de hørte en ubestemt støj af lænkeraslen og skridt, hvis lyd dæmpedes af halmen, der var strøet ud over gulvet.

Endelig viste han sig atter på tærsklen; han tørrede sin pande og gik med langsomme, tunge og sindige skridt over imod sit hus.

Han kom på ny forbi de to fremmede, tilsyneladende stadig uden at lægge mærke til dem, og sagde til konen:

"Skrub ned og tap mig et krus most, jeg er tørstig."

Og han gik ind i huset. Konen skyndte sig over mod kælderen og lod de to parisere blive alene tilbage.

Fru de Cadour stammede, ude af sig selv:

"Lad os gå, Henry, lad os gå."

D'Apreval tog om hendes arm, løftede hende op, og idet han støttede hende af al magt, for han følte, at hun var lige ved at falde, kastede han et femfrancs-stykke på den ene af stolene og trak hende med sig.

Så snart de var kommet udenfor leddet, gav hun sig til at hulke, rystet af smerte, og stammede:

"Å, Gud, å Gud ... og *det* har De gjort ham til!"

Han var meget bleg og svarede i en tør tone:

"Jeg gjorde, hvad jeg kunne. Hans gård er firs tusinde francs værd. Det er en medgift, som ikke mange børn fra gode hjem har magen til."

Ganske langsomt, uden at sige et ord mere, gik de tilbage til Fécamp. Hun græd stadig, uophørligt randt tårerne ud af hendes øjne og ned ad hendes kinder.

Endelig, lige som de nåede hotellet, lykkedes det hende at standse dem.

Hr. de Cadour ventede på dem for at sætte sig til middagsbordet. Da han fik øje på dem, gav han sig til at le og råbte:

"Jeg kan se på min kone, at hun har fået hovedpine. Det har hun godt af. Jeg tror sandelig, at hun i den sidste tid fuldstændig har tabt hovedet!"

Ingen af dem sagde noget. Ægtemanden gned sig i hænderne og spurgte:

"Nå, har I i det mindste haft fornøjelse af jeres tur?"

D'Apreval svarede:

"Den var henrivende, kære, ganske henrivende!"

Oberstens teorier

"Ja," sagde oberst Laporte, "nu er jeg blevet gammel, jeg har gigt og mine ben er lige så stive som et par telegrafpæle, men alligevel, hvis en kvinde, en smuk kvinde, befalede mig at krybe gennem et nåleøje, så tror jeg, at jeg fo'r lige igennem det som en klovn gennem et tøndebånd. Og sådan vil jeg blive ved med at være, lige indtil jeg dør, det ligger mig i blodet. Jeg er en gammel kurmager og det er jeg stolt af. Jeg hører til den gamle skole, synet af en kvinde, af en smuk kvinde, får blodet til at rulle raskere i årene på mig. Således er jeg nu en gang.

Og således er vi forresten alle sammen mere eller mindre her i Frankrig, mine herrer. Trods alt er vi blevet ved med at være riddere, kærlighedens og tilfældets riddere, eftersom Vorherre, hvis livvagt vi franskmænd var, er blevet sat ud af spillet.

Kvinden derimod, ser De, hende får de aldrig pillet ud af hjerterne på os. Hun er der og hun bliver der. Vi elsker hende og vi vil blive ved med at elske hende. Så længe der på Europakortet er et Frankrig, vil vi blive ved med at gøre dumheder for hendes skyld. Ja, selv hvis Frankrig bliver slettet ud, vil der altid blive ved at være franskmænd.

Jeg for mit vedkommende har det således, at så snart en kvinde, en smuk kvinde ser på mig, så er jeg i stand til alt. Ja, for fanden, når jeg føler hendes blik, hendes djævleblændt dejlige blik hvile på mig, så er det, ligesom om det tænder ild i mine årer, og jeg får lyst til jeg ved ikke hvad, til at slås, til at gå på, til at slå møbler itu, til at vise, at jeg er den stærkeste, den modigste, den dristigste og den mest opofrende af alle mænd.

Og jeg er ikke den eneste, nej, det er jeg sandelig ikke, hele den franske armé er ligesom jeg, det kan De stole på. Lige fra trandunken og op til alle generalerne stormer vi løs, lige til målet, når det gælder en kvinde, en smuk kvinde. Tænk på, hvad Jeanne d'Arc fik os til at gøre i fordums tider! Og ved De hvad, jeg tør vædde med Dem om, at hvis en kvinde, en smuk kvinde, havde taget kommandoen aftenen før slaget ved Sédan, da marchal Mac Mahon blev såret, så havde vi slået os tværs igennem de prøjsiske linjer og drukket vores snaps mellem deres kanoner, ja, gu' min sæ'l havde vi så!

Det var ikke en Trochu, Paris trængte til, det var en Sankt Geneviève.

Jeg kommer netop til at tænke på et lille eventyr fra krigen, der bedre end alt andet beviser, at vi er i stand til alt, når der er en kvinde med i spillet.

Jeg var den gang kaptajn, almindelig kaptajn, jeg havde kommandoen over en deling spejdere, og vi var på tilbagetog midt i en egn, som var oversvømmet af prøjsere. Vi var omringede, jagede, ødelagte af overanstrengelse, døende af udmattelse og sult.

Det gjaldt for os om inden næste dag at have nået Bar-sur-Tain, ellers var det ude med os, vi ville blive afskåret og nedsablet. Hvorledes vi hidtil havde båret os ad med at undslippe, ved jeg ikke en gang. Vi skulle altså tilbagelægge tolv mil i løbet af natten, tolv mil i sne og med en tom mave.

Jeg tænkte:

"Det er ude med os, de stakkels fyre når det aldrig."

Lige siden den foregående dag havde vi intet fået at spise. Hele dagen igennem havde vi ligget skjult i en lade, trykket tæt

op mod hinanden for at fryse lidt mindre. Vi var ude af stand til at tale eller til at røre os; af og til faldt vi i en kort, afbrudt søvn, således som man sover, når man ikke kan mere af træthed.

Klokken fem var det nat, tyk, sort nat. Jeg ruskede i mine folk. Mange af dem ville ikke mere rejse sig, de var ude af stand til at røre sig eller til at holde sig oprejste, stive som de var af kulden og det øvrige.

Foran os lå en flad slette, en nedersaksisk stor slette, som sneen hvirvlede ned over. Den blev ved at komme, de hvide flokke var som et tæt faldende forhæng, der skjulte alt under en tung, tyk, død og kold kåbe, en madras, vævet af is-uld. Man skulle have troet, at det var verdens ende.

"Nå, af sted, børn!"

De stirrede ud på det hvide slør, der regnede ned oppe fra, og så ud, som om de tænkte:

"Vi har døjet nok; det er lige så godt at dø her."

Jeg trak min revolver frem:

"Den første, der mukker, skyder jeg ned."

Det hjalp, de satte sig i bevægelse, men ganske langsomt som folk, hvis ben er udslidte.

Jeg sendte fire af dem et hundrede meter i forvejen for at rekognoscere, resten fulgte efter uden marchorden, som det kunne falde sig. De kraftigste anbragte jeg bagest med ordre til at skynde på efternølerne ved hjælp af bajonetstød … i ryggen.

Sneen syntes at ville begrave os levende; uden at smelte overpudrede den vore huer og vore kapper og forvandlede os til spøgelser, gengangere af døde, trætte soldater.

Jeg sagde til mig selv:

"Vi slipper aldrig gennem dette her, med mindre der da sker et mirakel."

Af og til måtte vi standse nogle minutter på grund af dem, der ikke kunne følge med. Da hørtes der ikke andet end sneens vage gliden, den næsten umærkelige lyd af de faldende flokkes gnidning mod hinanden.

Nogle af mændene rystede sneen af sig. Andre af dem rørte sig ikke.

Så gav jeg atter ordre til at gå videre. Geværerne blev atter lagt op over skulderen og med slap, udmattet holdning fortsattes marchen.

Pludselig kom de fire mænd, der var sendt i forvejen, tilbage. Der var noget, som havde gjort dem ængstelige. De havde hørt nogen tale forude. Jeg lod seks mand og en sergent marchere afsted for at undersøge sagen og forholdt mig afventende.

Pludselig skar et hvinende skrig, et kvindeskrig, gennem sneens knugende stilhed, og efter nogle minutters forløb blev to fanger, en gammel mand og en ung pige, ført frem for mig.

Med sagte stemme underkastede jeg dem et forhør.

De var på flugt fra prøjserne, som samme aften havde besat deres hus og havde drukket sig fulde. Faderen var blevet bange for datterens skyld, og uden en gang at underrette deres tyende om det, var de flygtet ud i natten.

Jeg så straks, at det var folk af det gode selskab, ja, oven i købet virkelig fornemme folk.

"De kan følges med os," sagde jeg til dem.

Vi satte os atter i bevægelse. Da den gamle herre var kendt på egnen, viste han os vej.

Sneen hørte op med at falde, stjernerne kom frem og kulden blev forfærdelig.

Den unge pige, der havde sin fader under armen, gik med trætte, snublende og anstrengte skridt. Flere gange mumlede hun: "Jeg kan ikke længere føle, at jeg har fødder." Jeg led mere end hun selv ved at se hende, det stakkels lille pigebarn, slæbe sig således frem gennem sneen.

Pludselig standsede hun:

"Far," sagde hun, "jeg er så træt, at jeg ikke kan gå længere."

Den gamle ville bære hende, men han formåede knapt at løfte hende og hun lod sig glide ned i sneen, idet hun udstødte et dybt suk.

Soldaterne stimlede sammen i en kreds om hende. Jeg selv stod og trippede på stedet uden at vide, hvad jeg skulle gribe til; jeg kunne ikke bekvemme mig til således at forlade denne gamle mand og dette unge barn.

Pludselig tog én af mine folk, en pariser, der gik under tilnavnet "Harmonikaen", ordet:

"Ved I hvad, kammerater, vi må bære den lille frøken, ellers kan vi ikke længere være bekendt at kalde os franskmænd, for fanden!"

Jeg tror minsandten, at jeg bandede af glæde:

"Satan stå i jer! Det var pænt af jer, børn! Jeg skal nok tage min part!"

Til venstre for os skimtede vi svagt i mørket en lille skov. Nogle af mændene skilte sig ud fra os og kom snart efter tilbage med en båre, der var bundet sammen af grene.

"Hvem låner sin kappe?" spurgte Harmonikaen, "det er til en smuk dame, venner."

Ti kapper blev på samme tid kastet hen til ham. I løbet af et sekund var den unge pige svøbt ind i de varme klæder og løftet op på seks skuldre. Jeg havde placeret mig forrest til højre og jeg var, min tro, glad ved at få min del af byrden.

Vi gik videre, som om vi havde drukket et glas vin; vi var blevet ligesom oprømte og havde fået flere kræfter. Jeg hørte endog enkelte vittigheder. Når der bare er en kvinde med i spillet, ser De, bliver vi franskmænd straks elektriserede.

Soldaterne marcherede næsten i rækker, opmuntrede og oplivede. En gammel sergent, som gik lige bag efter båren og ventede på, at den første af kammeraterne skulle blive træt, så at han kunne komme til, hviskede til sin sidemand, højt nok, til at jeg kunne høre det:

"Jeg er ikke længere ung, gu' er jeg ej, men det er lige fedt. Kvindekønnet, du, der er sgu' ikke noget andet, der til den grad kan få én til at skyde hjertet op i livet!"

Lige til klokken tre om morgenen blev vi ved med at marchere fremad uden at unde os den ringeste hvile. Pludselig kom de fire spejdere atter tilbage og et sekund efter lå hele delingen på maven i sneen og var kun en ubestemmelig flad skygge på marken.

Med sagte røst gav jeg mine ordrer og jeg hørte bag ved mig den tørre metalklirren af hanerne, som spændtes.

Thi foran os, midt ude på sletten, var der noget underligt, som bevægede sig. Det så ud som et uhyre dyr, der kom løbende, strakte sig ud som en slange eller trak sig sammen til en kugle, tog bratte tilløb, snart til højre og snart til venstre, standsede lidt og fo'r videre.

Pludselig nærmede dette omflakkende ubestemmelige sig og jeg så tolv uhlaner, som var faret vild og ledte efter den rette vej, komme ridende i trav hen imod os, den ene bag ved den anden.

De var snart så nær, at jeg fuldkommen tydeligt hørte hestenes hæsblæsende prusten, våbnenes klirren og sadlernes knirken.

Jeg råbte:

"Giv ild!"

Og halvtreds geværskud knaldede løs i nattens stilhed. Derefter lød endnu fire eller fem skud og så kom et sidste ganske alene. Da den flammende krudtrøg var drevet bort, så vi, at de tolv mand og ni af deres heste var faldet. De tre dyr flygtede afsted i rasende galop, og det ene af dem slæbte liget af sin rytter, der var blevet hængende ved den ene fod i stigbøjlen, med sig.

En af soldaterne bag ved mig lo, en skrækkelig latter. En anden sagde:

"Der blev lavet enker!"

Han var måske selv gift. En tredje tilføjede:

"Det gik i en ruf!"

Et hoved blev stukket op fra båren.

"Hvad går der for sig?" spurgte hun, "slås de?"

Jeg svarede:

"Det er ingenting, frøken, det var blot et dusin prøjsere, som vi har ekspederet over i den anden verden!"

Hun mumlede:

"Stakkels mennesker!"

Men da hun frøs, forsvandt hun atter under kapperne. Vi drog videre. Vi marcherede længe, længe. Endelig begyndte

himlen at blive blegere. Sneen blev klar, lysende, skinnende og et rosenrødt farveskær bredte sig mod øst i horisonten.

En fjern stemme råbte på fransk:

"Hvem der?"

Hele delingen gjorde holdt og jeg gik frem for at give os til kende.

Vi havde nået de franske linjer.

Da mine mænd defilerede forbi forposten, spurgte føreren, som var til hest, og som jeg i få ord havde fortalt vore hændelser, med en klangfuld stemme, idet han så båren blive båret forbi:

"Hvad er det for noget?"

Et lille, blondt, mildt og smilende hoved dukkede frem og svarede:

"Det er mig, hr. kommandant."

Mændene brast i latter og alle vore hjerter fyldtes af glæde.

"Harmonikaen", der marcherede ved siden af båren, tog sin kepi af og svingede med den.

"Leve Frankrig!" råbte han.

Og jeg ved ikke hvorfor, men jeg følte mig ganske rørt, til den grad fandt jeg det smukt og ridderligt.

Jeg havde en fornemmelse af, at vi havde reddet fædrelandet, at vi havde udrettet noget, som ingen andre havde udrettet, noget som var ganske naturligt, men alligevel virkelig patriotisk.

Det lille ansigt dér i det øjeblik, ser De, det glemmer jeg aldrig, og hvis nogen ville spørge om min mening med hensyn til afskaffelsen af trommer og trompeter, så ville jeg foreslå at erstatte dem med en smuk ung pige ved hvert regiment. Det

ville være endnu bedre end at spille *Marseillaisen*. Død og pine, hvor det ville bringe liv i rækkerne at have sådan en madonna, en levende madonna ved siden af obersten!"

Han tav nogle sekunder, så nikkede han og tilføjede han med en overbevist mine:

"Ja, det kan være, som det være vil, men vi elsker nu en gang kvinderne, vi franskmænd!"

En spadseretur

Da Leras, der var bogholder hos firmaet Labuze & Co., kom ud fra forretningen, blev han stående nogle øjeblikke, blændet af den nedgående sols stærke skær. Hele dagen igennem havde han arbejdet ved det gule lys fra et gasblus inde i bagbutikken, som vendte ud til en gård, der var snæver og dyb som en brønd. Det lille rum, hvori han i de sidste fyrre år havde tilbragt alle sine dage, var så mørkt, at man selv midt om sommeren dårligt kunne undvære at have lyset tændt fra klokken elleve til tre.

Der var altid koldt og fugtigt derinde, og uddunstningerne fra den grav, vinduet vendte ud til, trængte ind i det mørke værelse og fyldte det med en muggen kloakstank.

I fyrre år havde Leras hver morgen på slaget otte lukket sig ind i dette fængsel, og han var blevet siddende der hele dagen lige til klokken syv om aftenen, bøjet over sine bøger som den flittige og samvittighedsfulde kontormand, han var.

Han tjente nu tre tusinde francs om året; da han begyndte, fik han femten hundrede. Han var forblevet ugift, hans gage havde ikke tilladt ham at påtage sig forsørgelsen af en kvinde.

Da han aldrig havde kendt til nogen nydelse, stillede han ikke store fordringer. Af og til kunne han dog, når han var træt af det altid lige ensformige arbejde, formulere et beskedent ønske: "Jeg skulle bare have fem tusinde i rente, så skulle jeg minsandten gøre mig livet behageligt."

Han var aldrig nået til at gøre sig livet behageligt, da han aldrig havde haft flere penge end sin månedsgage.

Hans liv var gledet hen uden begivenheder, uden sindsbevægelser og næsten uden forhåbninger. Den evne til at drømme, som ethvert menneske bærer i sig, havde i hans beskedne ærgerrighed aldrig fået nogen næring.

Da han var en og tyve år gammel, var han trådt i tjeneste hos firmaet Labuze & Co., og der var han blevet.

I 1856 havde han mistet sin fader og i 1859 sin moder. Siden den tid var der intet sket ud over en flytning i 1868, fordi hans vært havde villet lægge på lejen.

Hver morgen, klokken seks præcis, fik hans vækkeur ved at gøre et skrækkeligt spektakel, der lød som en jernkæde, der blev rullet op, ham til at springe ud af sengen.

To gange havde uret dog svigtet, den ene gang i 1866 og den anden i 1874, uden at han nogensinde havde kunnet finde ud af grunden.

Så klædte han sig på, redte sin seng, fejede gulvet og tørrede støvet af lænestolen og kommoden. Alt dette tog ham halvanden time.

Derefter tog han sit overtøj på, købte i forbigående et horn i Lahures bagerbutik, der i hans tid havde haft elleve forskellige indehavere uden dog at skifte navn, og begav sig på vej til kontoret, idet han undervejs spiste det lille brød.

Hele hans tilværelse var rundet hen i det mørke og snævre kontor med det samme tapet. Han var kommet derind som ung mand for at være Bruments medhjælper og med håbet om med tiden at afløse ham.

Han var blevet hans efterfølger og havde nu ikke mere at håbe på.

Han kendte intet til den høst af minder, som andre mænd samler sammen i løbet af deres liv. Alle uforudsete begivenheder, alle tragiske eller salige kærlighedsforhold, alle spændende rejser, alle de tilfældigheder, en fri tilværelse kan føre med sig, stod han fuldstændig fremmed for.

Dagene, ugerne, månederne, årstiderne, årene havde lignet hinanden. Hver dag, på samme tid, stod han op, gik ud, gik på kontoret, spiste frokost, gik fra kontoret, spiste til middag og gik i seng, uden at noget nogensinde havde afbrudt denne ensformige regelmæssighed i de samme handlinger, de samme vaner og de samme tanker.

Når han tidligere i tiden havde set sig selv i det lille runde spejl, som hans forgænger havde ladet blive tilbage, havde han set et lyst overskæg og et krøllet hår. Når han nu hver eftermiddag, inden han gik, kastede et blik i det samme spejl, var det et hvidt skæg og en skaldet pande, der lyste ham i møde.

Fyrre år var svundet hen, lange og dog hurtigt rundne, tomme som en sorgens dag og éns som timerne i en søvnløs nat! Fyrre år, hvoraf der intet var tilbage, ikke en gang et minde, ikke en gang en ulykke siden forældrenes død. Intet.

Den dag blev Leras stående i gadedøren, blændet af den nedgående sols skær, og i stedet for at gå hjem fik han lyst til at gå en lille tur inden middag, noget, der kun hændte ham fire eller fem gange om året.

Han gik ned på boulevarderne, hvor en strøm af mennesker gled afsted under de nyudsprungne træer. Det var en forårsaften, en af disse første, lune og bløde forårsaftener, der får blodet i éns årer til at rulle med fornyet livskraft.

Leras gik med sine trippende gammelmandsskridt; der var kommet et oprømt glimt i hans øjne, han var blevet smittet af den almindelige glæde og følte sig lykkelig over den milde luft.

Han kom ud til Champs-Élysées og blev ved med at gå, oplivet af den ungdomsfylde, som vinden var svanger med.

Hele himlen stod i flammer, og Triumfbuen aftegnede sin sorte masse mod horisontens glødende baggrund som en kæmpe, der rager op midt i en brand. Da den gamle bogholder var nået op til det vældige monument, følte han, at han var sulten, og han standsede uden for en beskeden restaurant for at spise til middag.

Der blev serveret for ham på fortovet uden for restauranten. Der var lammefødder med salat og asparges, og Leras fik den bedste middag, han længe havde smagt. Han skyllede sin ost ned med en halv flaske rød Bordeaux-vin, derefter drak han en kop kaffe og, hvad der sjældent hændte ham, et lille glas fin cognac.

Da han havde betalt, følte han sig helt kvikket op, helt lystig, ja, endog en smule omtåget. Han sagde til sig selv:

"Det er en herlig aften. Jeg vil spadsere videre lige ud til indgangen til Boulogneskoven. Det vil gøre mig godt."

Han gav sig til at gå. Han havde pludselig fået en gammel vise, som en af hans tidligere naboersker plejede at synge, i hovedet:

Når linden igen springer ud;
da får fra min elsker jeg bud,
når skoven står grøn,
vi mødes i løn.

Han kunne ikke blive af med den, men blev ved med at nynne den, om og om igen. Mørket havde sænket sig over Paris. Det var blevet nat, en lummerhed nat uden et kølende vindpust. Leras gik ud ad Avenue de Bois-de-Boulogne og så på droskerne, der kørte forbi. De kom i række med deres skinnende øjne, den ene bag efter den anden, og lod lige skimte et sammenslynget par, damen i lys kjole og herren mørkklædt.

Det var en lang procession af forelskede par, der kørte frem under den hede, stjernebesåede himmel. Og der blev ved at komme. Uafbrudt gled elskende forbi, henslængte i vognene, tavse, tæt trykkede ind mod hinanden, sitrende af attrå og hensunkne i drømme om det nære favntag. Det lumre mørke syntes fyldt med kys. Elskovslængslen lå i luften og gjorde den bedøvende og endnu mere kvælende. Fra alle disse sammenslyngede par, fra alle disse mennesker, der var hidsede af den samme forventning, den samme tanke, udgik der en feber. Fra alle disse vogne, som var ladet med kærtegn, udstrømmede der en gennemtrængende og svimlende beruselse.

Leras, der omsider var blevet træt af at gå, satte sig på en bænk for at se alle disse elskovsfyldte vogne køre forbi. Næsten øjeblikkelig kom en kvinde hen og satte sig ved siden af ham.

"God dag, lille ven," sagde hun.

Han svarede ikke. Hun fortsatte:

"Lad mig få lov til at holde af dig, min skat; du skal se, hvor sød jeg kan være."

Han svarede:

"De tager fejl, frøken."

Hun stak sin arm ind under hans:

"Så, lad nu være med at spille fjollet! Hør lidt ..."

Han havde rejst sig og gik med sammensnøret hjerte sin vej.

Hundrede skridt længere henne blev han tiltalt af en anden kvinde:

"Vil De sidde et øjeblik hos mig, De dér?"

Han sagde til hende:

"Hvorfor driver De den forretning?"

Hun plantede sig foran ham og svarede med en helt forandret, hæs og ondskabsfuld stemme:

"Det er s'gu ikke for min fornøjelses skyld!"

I en mild tone trængte han ind på hende:

"Hvad er det da, der får Dem til det?"

Hun brummede:

"Man skal s'gu da leve – idiot!"

Og nynnende gik hun sin vej.

Leras blev opskræmt stående. Andre kvinder gik forbi ham, kaldte ad ham, indbød ham.

Han havde en følelse af, at noget sort, noget hjerteskærende sørgeligt, havde bredt sig ud over hans hoved.

Han satte sig på ny på en bænk. Vognene blev stadig ved at køre.

"Jeg havde gjort bedre i ikke at gå herud," tænkte han, "jeg føler mig så løjerlig. Jeg er kommet helt ud af ligevægt."

Han gav sig til at tænke på al den falbudte eller oprigtige elskov, på alle de betalte eller frivillige kys, der defilerede forbi ham.

Elskov! Han kendte ikke videre til den. I hele sit liv havde han kun ejet to eller tre kvinder, som ved et tilfælde, ved en overrumpling var blevet kastet i armene på ham; hans midler

tillod ham jo ikke nogen som helst ekstra udgifter. Og han tænkte på det liv, han havde ført, så forskelligt fra alle andres, et liv så mørkt, så trist, så fladt og så tomt!

Der er visse mennesker, der virkelig aldrig får lykken med sig. Og på én gang, som om et slør blev sønderrevet for hans øjne, fik han blikket op for sin tilværelses usselhed, dens uendelige, ensformige usselhed; dens forudgangne usselhed, dens nuværende usselhed og dens fremtidige usselhed, dens sidste dage aldeles som dens første. Der var intet foran ham, intet bag ved ham, intet omkring ham, intet i hans hjerte, intet noget sted.

Vognrækken fortsattes stadig. Han så dem bestandig komme og forsvinde og i det korte øjeblik, de var foran ham, et stumt og sammenslynget par. Det forekom ham, at det var hele menneskeheden, der her defilerede forbi, beruset af glæde, fryd og lykke. Og han sad ene og så på dem, ene, ganske ene. Og i morgen igen ville han være alene, altid alene, alene, som ingen anden var alene.

Han rejste sig, gik nogle skridt, men følte sig pludselig træt, som om han havde fuldført en lang rejse, og måtte igen sætte sig på en bænk.

Hvad havde han at vente på? Hvad havde han at håbe på? Intet. Han tænkte, at det måtte være godt, når man var blevet gammel og kom hjem, at finde små, pludrende børnebørn. Det er nemt at ældes, når man er omgivet af væsener, der skylder én livet, der elsker én, kærtegner én og siger én alle de dumme og dårende ord, som varmer hjertet og trøster for alt.

Og ved tanken om hans tomme værelse, hans lille, propre, men triste værelse, hvor der aldrig kom andre end ham selv,

strømmede en isnende fornemmelse gennem hans sjæl. Han så det for sig, dette værelse, der var endnu mere ynkeligt end hans kontor.

Der kom ingen. Ingen talte nogensinde derinde. Det var dødt, stumt, uden genklang af nogen menneskelig stemme.

Det er, som om væggene gemmer på noget af de mennesker, der lever inde mellem dem, noget af deres væsen, af deres ansigtstræk, af deres stemmer. De huse, der bebos af lykkelige familier, er muntrere end de boliger, hvor ulykken har hjemme. Hans værelse var tomt på minder ligesom hans liv.

Tanken om ganske alene at komme hjem i denne stue for at gå i seng, gøre de samme bevægelser og ordne de samme småting som hver aften, fyldte ham med rædsel. Og som for at komme endnu længere bort fra sit uhyggelige hjem og fra det øjeblik, hvor han måtte vende tilbage til det, rejste han sig og gik, da han pludselig stod foran skovens første allé, ind i tykningen for at sætte sig i græsset ….

Omkring sig, oven over sig, over alt hørte han en forvirret, vedvarende og vidtstrakt summen, sammensat af talløse, forskellige lyde, en dump nær og fjern summen, en ubestemmelig og uhyre skælven af liv: det var Paris, der åndede som et kæmpemæssigt væsen.

Solen stod allerede højt på himlen og sendte en strøm af lys ned over Boulogneskoven. Nogle vogne begyndte at rulle, og rytterne kom ridende i lystigt trav.

Et par gik skridt for skridt ned ad en af de øde alléer. På én gang så den unge kvinde op og fik imellem grenene øje på noget brunt. Forbavset og ængstelig pegede hun på det:

"Se dér … hvad kan det være?"

Så udstødte hun et skrig og lod sig falde om i armene på sin ledsager, der måtte lægge hende ned på jorden.

Opsynsmændene, der hurtigt blev tilkaldt, skar liget ned. Det var en gammel mand, som havde hængt sig i sine seler.

Det blev konstateret, at døden måtte være indtruffet den foregående dags aften. Af de papirer, der blev fundet på ham, fremgik det, at han var bogholder hos firmaet Labuze & Co., og at han hed Leras.

Der forelå øjensynlig et selvmord, som det var umuligt at påvise grunden til. Måske et pludseligt anfald af sindsforvirring?

Skovfogeden

Det var oven på middagen. Der blev fortalt jagteventyr.

En gammel ven af os alle – Boniface hed han – en vældig jæger for Herren og en stor vindrikker, en kraftig og lystig mand, som var i besiddelse af vid, sund fornuft og filosofi, en ironisk og resigneret filosofi, der kun åbenbarede sig gennem bidende pudsigheder, aldrig gennem bedrøveligheder, sagde pludselig:

"Jeg kan også en jagthistorie eller rettere en højst ejendommelig jagttragedie. Den ligner aldeles ikke alt, hvad der ellers bliver berettet i den retning, derfor har jeg heller aldrig fortalt den; jeg troede ikke, at den ville more nogen.

Den er ikke sympatetisk, skal jeg sige Dem. Jeg mener, at den ikke har den art interesse, der kan rive med eller bedåre eller sætte tilhørerne i en behagelig, bevæget stemning.

Nå, det er lige meget – nu skal I høre.

Jeg var den gang omtrent en fem og tredive år og jagede som en rasende.

Jeg ejede på den tid et ret afsides liggende terræn i omegnen af Jumieges; det var omgivet af skove, hvor der var rigeligt med harer og kaniner. Kun fire eller fem gange om året tog jeg derud, og jeg var da altid alene, da beboelsesforholdene ikke tillod mig at tage nogen med mig.

Jeg havde som skovfoged ansat en gammel afskediget gendarm, en brav, men noget voldsom mand, der holdt strengt på sin instruks og var en rædsel for alle krybskytterne, fordi han ikke var bange for noget. Han boede ganske alene, langt fra

landsbyen i et lille hus, eller snarere en rønne, der bestod af to værelser nedenunder, køkken og kælder og ovenpå to kamre. Det ene af dem, et slags bur, der lige var stort nok til at rumme en seng, et skab og en stol, var forbeholdt mig.

Cavalier, således hed skovfogeden, havde selv det andet. Når jeg sagde, at han boede ganske alene, udtrykte jeg mig forkert. Han havde taget sin brodersøn til sig, en ung laban på fjorten år. Han blev brugt til at besørge indkøbene i landsbyen, der lå tre kilometer borte, og gik forresten den gamle til hånde med alt det dagligt forefaldende arbejde.

Det var en lang mager, lidt ludende fyr med et gult hår, der var så let, at det mindede om dunene på en plukket høne, og så sparsomt, at han så ud, som om han var skaldet. Ydermere var han i besiddelse af nogle uhyre store fødder og et par mægtige hænder, rene kæmpehænder.

Han skelede lidt og så aldrig på folk. Han gjorde på mig indtrykket af indenfor menneskene at være noget lignende som alle stinkende dyr blandt dyrene. Han var sådan noget som en ilder eller en ræv, slynglen!

Han sov i et slags hul ovenfor den lille trappe, der førte op til de to sovekamre.

Men under mine korte besøg i *Pavillonen* – jeg havde døbt rønnen *Pavillonen* – måtte Marius vige pladsen for en gammel kone fra Ecorcheville, der hed Céleste og kom for at lave maden til mig, da det roderi, Cavalier rørte sammen, var alt for drøjt at sætte til livs.

Nu kender De altså personerne og stedet. Vi kommer nu til selve begivenheden.

Det var i 1854 og det var den 15. oktober – jeg husker datoen og vil aldrig nogensinde kunne glemme den.

Jeg red derhen fra Rouen, fulgt af min hund Bock, en stor hønsehund fra Poitou med en god brystbredde og et stærkt gab, et dyr, der borede sig ind i et tjørnekrat lige så godt som en jagthund fra Pont-Audemer.

Over sadlen havde jeg min vadsæk og min bøsse hang i en rem over min skulder. Det var en kold og trist dag; det blæste og mørke skyer jog over himlen.

Jeg red op ad bakken ved Canteleu og så ud over Seinedalen, hvorigennem floden snoede sig som en slange langt ud i horisonten. Til venstre lå Rouen med alle dens knejsende klokketårne og til højre lukkedes udsigten af de fjerne skovdækkede bakker. Snart i trav og snart i skridt red jeg derpå gennem Roumare-skoven og henad klokken fem gjorde jeg holdt foran pavillonen, hvor Cavalier og Céleste ventede mig.

I ti år var jeg på det samme tidspunkt af året kommet ridende på samme måde og de samme munde havde budt mig velkommen med de samme ord.

"Goddag, herre. Går det godt med helbredet?"

Cavalier havde ikke forandret sig synderligt. Han trodsede tiden som et gammelt træ; men Céleste var efterhånden, særlig i de sidste fire år, blevet ukendelig.

Hun var blevet stærkt kroget, men hun var stadig lige virksom til trods for, at hun gik med overkroppen så langt foroverbøjet, at den næsten dannede en lige vinkel med benene.

Den gamle kone var mig meget hengiven og lod altid til at blive stærkt bevæget ved at se mig. Hver gang jeg atter red bort, sagde hun til mig:

"At tænke sig, at det måske er sidste gang, jeg har set vores kære herre!"

Og dette, det gamle tyendes sørgmodige og frygtsomme farvel, hendes bevidste resignation overfor den uundgåelige og sikkert nært forestående død, rørte hvert år mit hjerte på en underlig måde.

Jeg steg altså af hesten, og mens Cavalier, hvis hånd jeg havde trykket, førte dyret over til den lille bygning, der tjente til stald, gik jeg, fulgt af Céleste, ud i køkkenet, der også blev brugt til spisestue.

Et øjeblik efter kom skovfogeden ind til os. Jeg så straks ved første øjekast, at han ikke havde sit sædvanlige ansigt på. Han så ud til at føle sig utilpas, som om han var ængstelig eller bekymret over et eller andet.

Jeg sagde til ham:

"Nå, Cavalier, går alting efter ønske?"

Han mumlede:

"Det både går og ikke går. Der er jo nok noget, som jeg ikke er fornøjet med."

Jeg spurgte:

"Hvad er det for noget, min brave ven? Lad mig få det at vide med det samme."

Men han rystede på hovedet:

"Nej, ikke endnu. Jeg vil ikke plage Dem, sådan lige som De er kommet, med mine ærgrelser."

Jeg trængte ind på ham, men han afslog bestemt at fortælle noget, inden vi havde spist til middag. Af udtrykket i hans ansigt forstod jeg imidlertid, at det var alvorligt.

Da jeg ikke længere vidste, hvad jeg skulle sige til ham, spurgte jeg:

"Og hvorledes går det med vildtet? Er der noget?"

"Om der er! De kan stole på, at der er lige så meget, De vil have, gudskelov; jeg har passet på."

Han sagde det med en så højtidelig alvor, at det virkede komisk. Hans store grå overskæg så ud, som om det var lige ved at glide ned over munden på ham, således hængte det.

Pludselig kom jeg i tanker om, at jeg endnu ikke havde set hans brodersøn:

"Og Marius? Hvor er han henne? Hvorfor viser han sig ikke?"

Det gav et sæt i skovfogeden, og han så mig pludselig lige ind i ansigtet:

"Nå ja, jeg må måske hellere sige Dem det med det samme, ja, det må jeg vist hellere. Det er noget med ham, det, jeg har på hjerte."

"Se, se! Nå, hvor er han da?"

"Han er ovre i stalden, herre, jeg ville ikke lade ham komme, førend øjeblikket var der."

"Hvad har han gjort?"

"Nu skal De høre, herre ..."

Skovfogeden betænkte sig imidlertid lidt; hans stemme var forandret og rystende og hans ansigt var med ét blevet gennemfuret af rynker, dybe gammelmandsrynker.

Omsider fortsatte han langsomt:

"Altså: jeg havde jo nok i vinter set, at der blev hugget i skoven ved Roseraies, men det var mig ikke muligt at få fat på manden. Jeg tilbragte nat på nat derude. Ingenting opdagede jeg og mens jeg var der, blev der hugget ovre ved Ecorcheville. Jeg blev

helt mager af lutter ærgrelse. Men hvad det angik at få fat på fyren – umuligt! Man skulle ligefrem tro, at han vidste besked med min gøren og laden og på forhånd var underrettet om mine planer, den kæltring!

Men så en dag, da jeg børstede Marius' benklæder, hans søndagsbenklæder, fandt jeg tre francs i hans lomme. Hvor kunne knægten have fået dem fra?

Jeg gik en otte dages tid og grundede over det og lagde mærke til, når han gik ud; det passede altid med, at han gik, når jeg kom hjem for at sove, ja, det gjorde det.

Så gav jeg mig til at udspejde ham, uden at det alligevel faldt mig ind, hvorledes det hang sammen. Nej, det havde jeg såmænd ikke tænkt mig! En morgen, da jeg var gået i seng, mens han så på det, stod jeg stille op og listede mig bagefter ham. Der er ingen, der kan liste sig sådan som jeg, ved De nok.

Og så greb jeg ham jo. Det var ham, det var Marius, der huggede på Deres jord, herre, det var ham, Deres skovfogeds egen brodersøn!

Det lyste rødt for mine øjne og jeg var lige ved at slå ham ihjel på stedet, sådan gennempryglede jeg ham. Ja, De kan tro, at han fik prygl, og jeg lovede ham, at han, når De kom herover, skulle få flere endnu, mens De så på det.

Ja, det er historien. Jeg er blevet helt mager af sorg over det. De ved selv, hvad det vil sige at ærgre sig. Men hvad ville De have gjort i mit sted?

Han har hverken fader eller moder, slynglen, jeg er den eneste, han havde tilbage af sin slægt. Derfor beholdt jeg ham, jeg kunne da ikke jage ham bort, vel?

Men jeg sagde til ham, at hvis han nogensinde gjorde det igen, så var det forbi, helt forbi, så ville jeg ikke længere have medlidenhed med ham. Nu ved De det hele. Har jeg handlet rigtigt, herre?"

Jeg svarede, idet jeg rakte ham hånden:

"Ja, det har De, Cavalier, De er en brav mand."

Han rejste sig.

"Mange tak, herre. Nu går jeg over og henter ham. Han skal have sin straf – det manglede bare andet!"

Jeg vidste, at det var unyttigt at prøve på at få den gamle overtalt til at opgive noget, han en gang havde sat sig i hovedet, og jeg lod ham derfor gøre, som han ville.

Han gik altså over efter fyren og kom trækkende med ham ved øret.

Jeg havde sat mig på en træstol og påtaget mig en dommers alvorlige mine.

Marius forekom mig at være vokset. Han var endnu grimmere end året forud med sit ondsindede, lumske ansigt.

Hans store hænder forekom mig ligefrem uhyggelige.

Onklen skubbede ham hen foran mig og befalede med militær kommandostemme:

"Bed godsejeren om forladelse."

Knøsen sagde ikke et ord.

Den forhenværende gendarm greb ham i den ene arm, smed ham om på gulvet og pryglede løs på ham med sådan en voldsomhed, at jeg rejste mig for at standse slagene.

Drengen havde givet sig til at hyle:

"Nåde! – Nåde! – Nåde! – Jeg skal aldrig gøre det mere … det lover jeg …"

Cavalier slæbte ham helt hen til mig og tvang ham ved et tryk på skuldrene til at lægge sig på knæ for mig.

"Bed om forladelse," sagde han.

Slynglen mumlede med nedslagne øjne:

"Jeg beder om forladelse."

Onklen rejste ham op og afskedigede ham med en lussing, der var lige ved atter at få ham til at dejse.

Han løb ud, og hele aftenen så jeg ikke mere til ham.

Cavalier lod til at være meget nedslået.

"Det er en slet karakter," sagde han.

Og under middagen blev han ved med at gentage:

"De ved ikke, hvor den historie piner mig, herre, De ved ikke, hvor den piner mig."

Jeg prøvede på at trøste ham, men det hjalp ikke.

Jeg gik tidligt til ro for at være parat til at gå ud på jagt, så snart det begyndte at gry ad dag.

Min hund havde allerede lagt sig til rette på gulvet ved fodenden af min seng og sov sødt, da jeg pustede lyset ud.

Omtrent midt på natten blev jeg vækket ved, at Bock gøede som en rasende. Jeg lagde straks mærke til, at mit værelse var fuldt af røg. Jeg sprang ud af sengen, tændte lyset, løb hen til døren og åbnede den. En vrimmel af flammer slog mig i møde. Huset brændte.

Jeg smækkede hastigt den svære egedør til igen, skyndte mig at trække mine benklæder på og hejsede først min hund ned igennem vinduet ved hjælp af et tov, som jeg havde lavet ved at sno mine lagener sammen; så besørgede jeg, efter at have kastet mine klæder, min bøsse og min jagttaske ud, mig selv ned på samme måde.

Så snart jeg følte jorden under mine fødder, gav jeg mig til at skrige af alle kræfter:

"Cavalier! – Cavalier! – Cavalier!"

Men skovfogeden vågnede ikke. Han sov hårdt, den gamle gendarm.

Imidlertid så jeg gennem vinduet nedenunder, at hele stueetagen ikke længere var andet end et flammende bål, og jeg opdagede, at den var blevet fyldt op med hø for at begunstige ilden.

Branden havde altså været påsat!

Jeg gav mig atter til at råbe som en vanvittig:

"Cavalier!"

Så faldt det mig ind, at han måske var i færd med at kvæles af røgen. Heldigvis fik jeg en indskydelse; jeg lod to patroner glide ned i min bøsse og skød op imod hans vindue.

De seks ruder fløj i splinter ind i værelset. Denne gang havde den gamle hørt det, forvildet og i natskjorte kom han til syne, især forfjamsket over det stærke skær, der kastede et voldsomt lys over træerne foran huset.

Jeg råbte op til ham:

"Huset brænder! Spring ud af vinduet! Hurtigt! Hurtigt!"

Flammerne, som pludselig slog ud af de nederste åbninger, slikkede op ad muren, nåede op til ham og var lige ved at spærre ham inde. Han sprang ud og faldt som en kat ned på sine fødder.

Det var på høje tid. Hyttens tag brast på midten oven over trappen, der dannede som en slags skorsten for ilden nedefra; et uhyre rødt bål hævede sig op i luften, bredte sig ud som et

springvand og såede en regn af gnister ned omkring huset. Efter nogle sekunders forløb var det hele et flammehav.

Cavalier spurgte rædselsslagen:

"Hvorledes er det opstået?"

Jeg svarede:

"Der er blevet sat ild på i køkkenet."

Han mumlede:

"Hvem har kunnet gøre det?"

Det gik pludselig op for mig og jeg sagde:

"Marius!"

Den gamle forstod mig. Han stammede:

"Jesus Marie! Det er derfor, han ikke er kommet hjem!"

Men en skrækkelig tanke fo'r på en gang igennem mig. Jeg skreg:

"Og Céleste? Céleste?"

Han svarede ikke, men huset styrtede sammen foran os og var ikke længere andet end et vældigt, blændende, blodigrødt bål, et uhyre ildhav, hvori den stakkels kone selv sikkert for længst kun var et stykke glødende kul, brændt sammen af menneskekød.

Vi havde ikke hørt et eneste skrig.

Men da ilden sprang over til det nærliggende skur, kom jeg pludselig i tanker om min hest, og Cavalier løb over for at løse den.

Næppe havde han imidlertid åbnet stalddøren, førend et lynsnart og smidigt legeme gled ud imellem benene på ham og fik ham til at falde på næsen. Det var Marius, der øjeblikkelig satte i vild flugt.

I mindre end et sekund havde skovfogeden atter rejst sig. Han ville løbe for at indhente fyren, men da han forstod, at det ikke ville kunne lykkes ham, gav han i sit raseri efter for en af den art uvilkårlige, øjeblikkelige bevægelser, som man hverken er i stand til at forudse eller at holde tilbage, og greb min bøsse, der var blevet liggende på jorden lige ved siden af ham. Han lagde an, og førend jeg kunne gøre et skridt, skød han uden en gang at vide, om våbnet var ladt.

Den ene af de patroner, som jeg havde puttet deri for at alarmere ham, var ikke skudt af; ladningen ramte flygtningen lige midt i ryggen og han styrtede næsegrus og dækket med blod til jorden. Han gav sig til med hænder og fødder at kradse op i græsset omkring sig, som om han ville løbe videre på alle fire ligesom en hare, der er dødeligt såret og ser jægeren komme.

Jeg fo'r hen til drengen. Han rallede allerede, og udåndede, endnu inden ilden var slukket, og uden at have sagt et ord.

Cavalier, der stadig var i natskjorte og med nøgne ben, blev stående ved siden af os, sløv og ubevægelig.

Da landsbyens folk kom til, måtte de slæbe skovfogeden bort. Han så ud som en vanvittig.

Under processen blev jeg afhørt som vidne og jeg fortalte begivenheden i alle dens enkeltheder uden at skjule noget. Cavalier blev frikendt. Men samme dag forlod han egnen og forsvandt.

Jeg har aldrig senere set ham.

Ja, mine herrer, det er min jagthistorie."

Berthe

Min gamle ven (man har tit venner, der er meget ældre end én selv), min gamle ven, doktor Bonnet havde ofte indbudt mig til at tilbringe nogen tid hos sig i Riom. Jeg kendte slet ikke Auvergne, og jeg bestemte mig derfor ved midsommertid 1876 til at tage ned og besøge ham.

Jeg kom med morgentoget og det første ansigt, jeg fik øje på på perronen, var doktorens. Han var i en grå dragt og på hovedet havde han en blød, sort, bredskygget filthat, hvis meget høje puld blev spidsere opefter og fuldstændig antog formen af et kakkelovnsrør, en ægte auvergnesk hat, der ledte tanken hen på kulsviere. Således påklædt lignede doktoren med sit spinkle legeme under den lyse jakke og det store hoved under det hvide hår en gammel ung mand.

Han omfavnede mig med den umiddelbare glæde, som provinsfolk plejer at lægge for dagen, når de får besøg af længe ventede venner. Derpå pegede han rundt omkring sig og udbrød stolt:

"Se, det her er Auvergne!"

Jeg så foran mig en række bjerge, hvis tinder, der lignede afstumpede kegler, måtte være tidligere vulkaner.

Så pegede han op på navnet, der stod skrevet på stationsbygningen, og sagde:

"Riom, alle øvrighedspersoners fædreland, dommerstandens stolthed. Det burde snarere være lægernes fædreland."

"Hvorfor det?" spurgte jeg.

Han svarede leende:

"Hvorfor? Vend navnet om, så får De *mori*: at dø … Ser De, unge mand, det er grunden til, at jeg har slået mig ned på denne egn."

Og henrykt over sin vittighed gned han sig i hænderne og trak af med mig.

Så snart jeg havde fået en kop café-au-lait skyllet ned, måtte jeg ud for at se på den gamle stad. Jeg beundrede apotekerens hus og de andre berømte huse, som var ganske sorte, men aldeles bedårende med deres udhugne stenfaçader. Jeg beundrede statuen af den hellige jomfru, slagternes skytspatronesse, og fik oven i købet et morsomt eventyr, som jeg en anden gang skal fortælle, om hende.

Da alt dette var besørget, sagde doktor Bonnet til mig:

"Nu må jeg bede om fem minutter, da jeg skal hen for at se til en syg, men bagefter skal vi op på højen ved Chatel-Guyon, for at jeg inden frokost kan vise Dem udsigten over byen og Puy-de-Dôme-kæden. De kan godt vente her på fortovet, jeg skal bare lige kigge indenfor."

Han forlod mig. På den anden side af gaden, lige overfor mig, lå en af den slags dystre, tillukkede, stumme og uhyggelige huse, som man ser så mange af i provinsen. Huset her forekom mig oven i købet at have et ganske særlig trist og skummelt udseende, og jeg opdagede snart grunden til det. Den nederste halvdel af de høje vinduer i første etage var lukket med tætte træskodder. Kun den øverste del af dem kunne åbnes, som om det gjaldt om at hindre de mennesker, der var lukket inde i denne store stenkasse, i at se ned på gaden.

Da doktoren atter kom ned, fortalte jeg ham om min iagttagelse. Han svarede:

"De har ikke taget fejl; den stakkels skabning, som er gemt derinde, får aldrig lov til at se, hvad der foregår udenfor. Hun er nemlig vanvittig eller rettere åndssløv, *underlig*, som de kalder det her på egnen.

Det er forresten en uhyggelig historie og på samme tid et ejendommeligt patologisk tilfælde. Skal jeg fortælle Dem det?"

Jeg svarede Ja og han fortsatte:

"Godt, så begynder jeg. For tyve år siden fik husets ejere, hos hvem jeg var huslæge, et barn, en lille pige, der så ud som alle andre små piger.

Men jeg lagde snart mærke til, at mens det lille væsens krop udviklede sig normalt, så blev hendes forstand stående på samme punkt.

Hun gik allerede meget tidligt, men det var aldeles umuligt at få hende til at sige noget. Først troede jeg, at hun var døv, men så fik jeg konstateret, at hendes hørelse var god nok, men at hun ikke kunne opfatte, hvad der blev sagt til hende. Alle voldsomme lyde fik hende til at skælve og gjorde hende forskrækket, uden at hun gjorde sig deres årsag klar.

Hun voksede til. Hun blev smuk, men stum, stum af mangel på forstand. Jeg forsøgte alle mulige midler for at vække et tankeglimt i hendes hjerne, men intet lykkedes. Det havde forekommet mig, at hun kendte sin amme, men da hun var blevet vænnet fra, kendte hun ikke sin moder. Hun lærte aldrig at sige det ord, det første, som børnene laller, og det sidste, som soldaterne mumler, når de dør på slagmarken: "Mo'r!"

Af og til kom hun med nogle ubestemmelige lyde, en svag klynken, men det blev aldrig til mere.

Når det var smukt vejr, lo hun hele tiden og udstødte små, lette skrig, der kunne sammenlignes med fuglekvidder, og når det regnede, græd og klagede hun sig på en uhyggelig, skræmmende måde, der lignede en hunds hylen, når den varsler død.

Hun elskede at rulle sig i græsset ligesom de unge dyr og at løbe afsted som en gal; og når hun om morgenen så solen skinne ind i sit soveværelse, gav hun sig til at klappe i hænderne. Blev så vinduet lukket op, klappede hun endnu voldsommere og vendte og drejede sig i sengen for straks at blive taget op og klædt på.

Det lod i øvrigt til, at hun ikke var i stand til at skelne de mennesker, der omgav hende, fra hinanden; hun kendte ikke forskel på sin moder og barnepigen, på sin fader og mig, på kusken og kokkepigen.

Jeg satte megen pris på hendes forældre, der var så ulykkelige, og jeg besøgte dem næsten hver dag. Jeg spiste også ofte til middag hos dem og kom derved til at lægge mærke til, at Berthe (hun var blevet døbt Berthe) lod til at kende retterne og foretrække nogle frem for andre.

Hun var den gang tolv år, men hun var lige så udviklet som en ung pige på atten og højere end jeg.

Jeg fik da den idé at opøve hendes lækkersultenhed og ved hjælp af dette middel få lidt bevægelighed i hendes ånd, gennem forskellen i smagen af de forskellige retter tvinge hende, om ikke til at drage fornuftslutninger, så i det mindste til at foretage en instinktiv adskillelse, der dog allerede ville betyde et materielt tankearbejde.

Man måtte derefter ved at påkalde hendes lidenskaber og omhyggeligt vælge dem iblandt dem, der kunne blive én nyttige, opnå et slags tilbageslag af det fysiske behov på hendes hjerne og således lidt efter lidt umærkeligt forøge dens virksomhed.

Jeg stillede altså en dag overfor hende to tallerkner, en med suppe og en med sød vaniljecrême, og lod hende smage først på den ene og så på den anden. Derpå lod jeg hende have frihed og vælge. Hun tog tallerkenen med vaniljecrêmen.

På forholdsvis kort tid fik jeg hende gjort meget lækkersulten, så lækkersulten, at hun ikke lod til at have andet i sit hoved end tanken om mad, eller rettere, lysten til at spise. Hun kendte fuldkommen retterne fra hinanden, rakte hånden ud efter dem, hun syntes om, og slugte dem begærligt. Hun græd, når de blev taget fra hende.

Jeg fandt så på at lære hende at komme ned i spisestuen, når klokken ringede. Det varede meget længe, men omsider lykkedes det mig dog; der fremstod ganske sikkert i hendes svigtende forståelse en forbindelse imellem lyden og smagen, en samvirken mellem to sanser, hvor den ene appellerede til den anden, og som følge deraf en slags sammenkæden af tanker – hvis man da kan kalde denne instinktive bindestreg mellem to organiske funktioner for tanker.

Jeg drev mit eksperiment videre endnu og jeg lærte hende – Gud alene ved, med hvilket besvær! – at kende tiden for måltiderne på kaminurets skive.

I lang tid var det mig ganske umuligt at få hendes opmærksomhed ledet hen på viserne, men det lykkedes mig at få hende til at lægge mærke til slagene. Det middel, jeg brugte,

var meget simpelt. Jeg afskaffede klokken, der plejede at ringe ned til måltiderne, og da den lille metalhammer slog tolv, rejste vi os alle for at gå til bords.

Det voldte mig derimod overmenneskelige anstrengelser at få hende til at tælle slagene. Så snart hun hørte uret slå, styrtede hun hen til døren; men lidt efter lidt begyndte hun alligevel at gøre sig klart, at slagene ikke altid gjaldt det samme med hensyn til måltiderne, og hendes blik hæftede sig ofte, ledet af hendes øre, på urskiven.

Da jeg havde lagt mærke til det, passede jeg hver dag klokken tolv og klokken seks på, at gå hen og lægge min finger på cifrene tolv og seks, lige da det af hende så længselsfuldt ventede øjeblik indtraf. Jeg opdagede snart, at hendes blik opmærksomt begyndte at følge de små kobbergrene, som jeg så tit i hendes nærværelse havde ladet dreje rundt.

Hun havde forstået! Jeg burde måske snarere sige: hun havde grebet det! Jeg havde endelig fået tids-bevidstheden eller snarere tids-fornemmelsen vækket i hende, aldeles ligesom hos karperne, som ikke en gang har et ur til hjælp, men som man sørger for at fodre hver dag nøjagtig på samme klokkeslæt.

Da først dette resultat var opnået, lagde alle de tids-instrumenter, der eksisterede i huset, beslag på hele hendes opmærksomhed. Hun tilbragte sin dag med at se på dem, lytte til dem og vente på tiderne.

Der hændte endda noget meget pudsigt. Ringeapparatet i et smukt vægur i Ludvig den Fjortendes stil, der hang oven over hendes seng, var gået i stykker og hun opdagede det. I tyve minutter havde hun med øjnene stift fæstet på viserne ventet på, at klokken skulle slå ti. Men da viserne gik forbi tallene,

uden at hun hørte noget, blev hun så bestyrtet, at hun måtte sætte sig ned, øjensynlig et bytte for en af den slags voldsomme sindsbevægelser, der gennemryster os, når vi står overfor en eller anden katastrofe. Og hun havde den forunderlige tålmodighed at blive siddende foran det lille ur, lige til klokken blev elleve, for at se, hvad der ville ske. Heller ikke denne gang hørte hun naturligvis noget og pludselig betaget, enten af vanvittig vrede over at være blevet skuffet og holdt for nar, eller af forfjamsket rædsel foran dette mysterium, der måtte forekomme hende frygtindgydende, eller af rasende utålmodighed over at møde en hindring for sin lidenskab, greb hun ildtangen ved kaminen og rettede et så kraftigt slag mod uret, at det sprang i tusinde stykker.

Hendes hjerne funktionerede altså, den regnede, men dens virksomhed var alligevel meget begrænset, for det lykkedes mig aldrig at få hende til at kende mennesker således, som hun kendte tiderne. For at opnå en forstandsytring af hende måtte man påkalde hendes lidenskaber i ordets mest materielle betydning.

Vi fik snart et andet, ak, et græsseligt bevis på dette!

Hun var blevet pragtfuld, ganske overordentlig smuk, en beundringsværdig, men åndssløv Venus.

Hun var nu seksten år og jeg har sjældent set så fuldkomne former, så smidigt et legeme og så regelmæssige træk. Jeg sagde, at hun var en Venus, ja, det var hun, en blond, buttet og kraftig Venus med store, klare og tomme øjne, der var blå som hørrens blomster, og en stor mund med svulmende læber, en sanselig mund, skabt til kys og lækkerier.

En morgen kom hendes fader op til mig med et løjerligt ansigt. Uden en gang at svare på mit goddag, satte han sig ned og sagde:

"Jeg har noget meget alvorligt at tale med Dem om … Tror De … at … at Berthe kunne gifte sig?"

Det gav et sæt i mig af forbavselse og jeg udbrød:

"Berthe? … gifte sig? … men det er jo umuligt!"

Han fortsatte:

"Ja, det ved jeg nok … men tænk lidt over det … doktor … Tror De ikke alligevel … Vi mente, hun kunne jo få børn … det ville være en stor rystelse, en stor lykke for hende, og … hvem ved, om ikke hendes forstand derigennem kunne vågne?"

Jeg sad ganske perpleks. Det var rigtigt nok. Det kunne tænkes, at dette nye, at dette vidunderlige instinkt, som bæver i dyrenes hjerte som i kvindernes, som får en høne til at kaste sig foran gabet på en hund for at redde kyllingerne, at det i dette tanketomme hoved ville hidføre en revolution, en omvæltning, og sætte den ubevægelige hjernemekanisme i gang.

Jeg kom i øvrigt straks i tanker om et tilfælde, jeg selv havde oplevet. Jeg havde nogle år forinden ejet en lille jagthund, der var så dum, at jeg slet ikke kunne bruge den. Den fik hvalpe og blev med ét slag om ikke særlig klog, så dog i det mindste ligesom mange andre almindelige hunde.

Næppe var denne mulighed slået ned i mig, førend ønsket om at få Berthe gift voksede i mig, ikke så meget af venskab for hende selv som for hendes stakkels forældres skyld. Forresten kunne det også af ren videnskabelig nysgerrighed more mig at se resultatet. Hvad ville det føre til? Det var virkelig et højst ejendommeligt problem!

Jeg svarede derfor hendes fader:

"De har måske ret … det er altid et forsøg værd … prøv bare … men … men De finder vist ikke en mand, der vil indlade sig på et sådant giftermål."

Han sagde med halv stemme:

"Jeg har én på hånden."

Jeg blev ganske forbløffet. Jeg stammede:

"En ordentlig mand? … En mand … fra … Deres egen samfundskreds?"

Han svarede:

"Ja … et fuldt ud passende parti."

"Se, se! … Kan man få at vide, hvad han hedder?"

"Jeg kom netop for at fortælle Dem det og spørge Dem til råds. Det er Gaston du Boys de Lucelles!"

Jeg var lige ved at udbryde: "Den kæltring!", men jeg tav, og efter et øjebliks tavshed sagde jeg:

"Ja, det er jo meget godt. Jeg kan ikke se nogen hindring."

Den stakkels mand trykkede mine hænder:

"Så gifter vi dem i næste måned."

Gaston du Boys de Lucelles var en ung slyngel af god familie; han havde bortødslet sin fædrenearv, gjort gæld på tusinde mindre fine måder og ledte nu efter et eller andet middel til at skaffe sig penge.

Han havde fundet dette.

Han var i øvrigt en køn og rask fyr, selv om han hørte til provins-levemændenes hæslige race, og han forekom mig i dette tilfælde at være tilstrækkelig som ægtemand. Man kunne jo altid senere hen skille sig af med ham mod at sikre ham en pension.

Han blev altså modtaget og kom jævnligt i huset for at gøre kur og prøve på at gøre indtryk på den åndssvage skønhed, som han i øvrigt lod til at synes godt om. Han bragte hende blomster, kyssede hendes hænder, satte sig ved hendes fødder og så på hende med ømme blikke; men hun opfattede ingen af hans opmærksomheder og gjorde ikke den mindste forskel på ham og de andre.

Brylluppet fandt sted.

De kan nok begribe, i hvor høj grad min nysgerrighed var spændt.

Dagen efter aflagde jeg Berthe et besøg for at udspejde hendes ansigt og se, om noget havde rørt sig hos hende. Men jeg fandt hende aldeles ligesom ellers, udelukkende optaget af uret og middagen. Han derimod så ud til at være meget forelsket og søgte at vække sin kones opmærksomhed og sætte hende i godt humør ved at lege med hende og kæle for hende, som om hun var en killing.

Andet havde han ikke kunnet finde på.

Jeg besøgte fra nu af hyppigt de unge ægtefolk og jeg opdagede snart, at den unge frue kendte sin mand og så på ham med de samme grådige blikke, som hun før kun havde set på alle søde retter med.

Hun fulgte med øjnene hver af hans bevægelser, kunne kende hans skridt på trapperne eller i de tilstødende værelser, og når han kom ind i stuen, klappede hun i hænderne og et skær af attrå og dyb lykke bredte sig over hendes ansigt.

Hun elskede ham af hele sit legeme, af hele sin sjæl, sin stakkels forkrøblede sjæl, og af hele sit hjerte, sit stakkels taknemmelige, uudviklede hjerte.

Det var et henrivende, usminket billede på uforfalsket lidenskab, en sanselig, men alligevel blufærdig lidenskab, således som den af naturen var blevet nedlagt i menneskene, inden de selv havde haft tid til at forvikle og forvanske den ved følelsernes mange afskygninger.

Han blev imidlertid hurtigt træt af denne skønne, tavse og glødende skabning. Han tilbragte snart ikke mere end nogle timer af dagen sammen med hende, da han fandt det tilstrækkeligt at give hende sine nætter.

Og hun begyndte at lide.

Fra morgen til aften sad hun og ventede på ham med øjnene stift hæftede på uret og uden længere at bryde sig om måltiderne, for han spiste altid ude, i Clermont, i Châtel-Guyon, i Royat, lige meget hvor, bare han kunne slippe for at komme hjem.

Hun afmagredes.

Enhver anden tanke, ethvert andet ønske, enhver anden forventning, ethvert andet forvirret håb gled ud af hendes hjerne; de timer, hvor hun ikke så ham, blev en eneste lang og skrækkelig lidelse for hende. Det varede ikke længe, førend han heller ikke kom hjem til sengetid. Han tilbragte sine aftener med letlevende kvinder i kasinoet i Royat og vendte først hjem, når det begyndte at gry ad dag.

Det var umuligt at få hende i seng, førend han var kommet. Hun blev siddende ubevægelig på en stol med øjnene stift hæftede på de små kobbervisere, der langsomt og regelmæssigt vandrede rundt på porcelænsskiven, tallene stod skrevet på.

Når hun så i det fjerne hørte travet af hans hest, fo'r hun op med et spring, og når han trådte ind i værelset, pegede hun

med en spøgelsesagtig bevægelse på uret, som om hun ville sige:

"Se, hvor sent det er!"

Han begyndte at blive bange for denne stakkels forelskede og skinsyge idiot; han hidsede sig op, således som alle brutale mennesker gør, og en aften slog han hende.

Der blev sendt bud efter mig. Hun hvinede og slog om sig i et anfald af smerte, vrede, lidenskab, ja, hvad ved jeg? Er det muligt at gætte, hvad der foregår i sådanne ufuldkomne hjerner?

Jeg beroligede hende med en morfinindsprøjtning, og jeg udstedte et bestemt forbud mod, at hun oftere fik manden at se, for jeg forstod, at ægteskabet ufejlbarligt ville forårsage hendes død.

Så blev hun vanvittig!

Ja, kære ven, den stakkels åndssvage skabning er blevet vanvittig. Hun tænker bestandig på ham og venter ham. Hele dagen og hele natten, hvad enten hun er vågen eller hun sover, i dette øjeblik, uden ophør, venter hun på ham.

Da jeg så, at hun blev magrere og magrere, og da hendes blik aldrig forlod urenes skiver, lod jeg alle disse apparater til at måle tiden med fjerne fra huset. Jeg fratog hende således muligheden for at tælle timerne og bestandig at søge i tågede minder om de tider, han tidligere plejede at komme på. Jeg håber på efterhånden at få enhver erindring dræbt i hende, at få slukket det svage tankelys, som jeg med så stort besvær havde tændt.

Forleden dag gjorde jeg et eksperiment. Jeg viste hende mit ur. Hun tog det og så længe på det, så gav hun sig pludselig til at

skrige på en uhyggelig måde, som om synet af den lille mekanisme havde vækket hendes hukommelse, der allerede var begyndt at slumre.

Hun er nu mager, så mager, at det er en ynk, med indfaldne, skinnende øjne. Og hun går bestandig op og ned som et dyr i sit bur.

Jeg har ladet vinduerne stænge og fået høje skodder sat for, og jeg har ladet alle stolene skrue fast til gulvet for at hindre hende i at komme til at kigge ned på gaden for at se, om han kommer!

De stakkels forældre! Hvilket liv har de ikke haft!"

Vi var kommet op på højen. Doktoren vendte sig om og sagde til mig:

"Se en gang på Riom herfra".

Byen lå nede foran os, skummel og mørk som alle gamle stæder. Bag ved, så langt øjet kunne række, strakte sig en grøn, skovbevokset slette, befolket med byer og landsbyer og fortonende sig i en fin blålig dis, der kastede et henrivende slør over horisonten. Til højre for os hævede sig i det fjerne en række høje bjerge, hvis runde tinder var skåret så skarpt af, som om det var gjort med en sabelklinge.

Doktoren gav sig til at opremse navnene på byerne og fortalte mig alle de historier, der knyttede sig til dem.

Men jeg hørte ikke efter. Jeg tænkte ikke på andet end på den stakkels vanvittige kvinde og så kun hende. Det forekom mig, at hun som en uheldsvanger ånd svævede over hele denne udstrakte egn.

Og uden overgang spurgte jeg:

"Hvad er der blevet af ham, manden?"

Min ven blev lidt overrasket ved mit pludselige spørgsmål og måtte først samle sine tanker, så svarede han:

"Han bor i Royat og lever af den pension, hendes forældre udbetaler ham. Han er lykkelig, han morer sig."

Vi vendte om og gik hjemad med små skridt. Vi var begge kommet i dårligt humør og talte ikke sammen. En høj engelsk gig kom bag fra og fløj forbi os, trukket af en herlig fuldblodshest.

Doktoren greb mig i armen.

"Det var ham," sagde han.

Jeg så kun en grå filthat, der sad på skrå ned mod det ene øre, og to brede skuldre, der forsvandt i en støvsky.

En fræk hund

"Skal vi ikke drikke kaffe oppe på taget?" spurgte kaptajnen.

Jeg svarede:

"Jo, lad os dog endelig det".

Han rejste sig. Der var allerede mørkt i værelset, der efter mauriske huses skik kun fik lys fra den indre gård. Oppe fra den store terrasse, hvor husets beboere tilbragte de hede sommeraftener, faldt blomstrende ranker ned foran de høje spidsbuede vinduer. Der var ikke længere andet end frugter på bordet, Afrikas store, herlige frugter, druer så store som blommer, bløde figener med violet kød, gule pærer, lange, fede bananer og dadler i små, runde sivkurve.

Den indfødte, der havde opvartet os, lukkede døren op, og jeg steg opad trappen med de azurblå vægge. Et blidt skær fra den døende dag lyste mig i møde foroven.

Da jeg kom op på terrassen, udstødte jeg et dybt suk af lykke. Der var udsigt ud over Algier, havnen, rheden og de fjerne kyster.

Huset, som kaptajnen havde købt, var en gammel arabisk ejendom, der lå lige i centrum af den gamle by, midt i en labyrint af gyder, hvor det myldrede med den besynderlige, arabiske kystbefolkning.

Neden under os førte de flade, firkantede tage som kæmpetrin ned til europæerbyens skrå tage. Bag ved dem skimtedes masterne på skibene, der lå for anker, og derefter kom havet, det vide hav, der lå blåt og stille under den blå, stille himmel.

Vi strakte os ud på måtterne, med hovedet støttet af puder, og mens vi langsomt drak den stærke, fyldige kaffe, så jeg de første stjerner dukke frem på den dunkle azurbund. De kunne kun lige anes, så fjerne, så blege, ligesom endnu ikke rigtigt tændte.

En mild, vingelet varme kærtegnede huden. Af og til kom et tungere og hedere pust, som var svangert med en ubestemmelig duft, Afrikas duft, og som syntes at være den nære ørkens ånde, der af vinden var båret frem over Atlas' tinder.

Kaptajnen, der lå på ryggen, sagde:

"Hvilket land, kære! Hvor livet er herligt her! Hvor hvilen er vidunderlig, salig! Hvor er disse nætter ikke skabte til at drømme i!"

Jeg stirrede stadig op mod de frembrydende stjerner med en slap, men alligevel interesseret nysgerrighed og en døsig følelse af lykke.

Jeg mumlede:

"De skulle fortælle mig lidt om Deres liv længere syd på."

Kaptajn Marret var en af arméens ældste afrikanere, en officer, som havde haft lykken med sig, en forhenværende spahi, der med sabelhug havde arbejdet sig frem.

Takket være ham, hans forbindelser og hans bekendtskaber havde jeg kunnet fuldføre en storartet rejse i ørkenen. Jeg var netop den aften kommet for at takke ham, inden jeg vendte tilbage til Frankrig.

Han sagde:

"Hvilken slags historie foretrækker De? Jeg har i de tolv år, jeg levede ude i sandet, oplevet så mange eventyr, at jeg ikke

længere husker et eneste."

Jeg svarede:

"Fortæl mig om de arabiske kvinder."

Han svarede ikke. Han lå stadig på ryggen med hænderne foldede under sit hoved, og af og til mærkede jeg lugten af hans cigar, hvis røg steg lige op imod himlen i denne nat uden vind.

På én gang gav han sig til at le:

"Ja jeg kan fortælle Dem en pudsig affære, der stammer fra den første tid, jeg tilbragte i Algier.

Vi havde den gang i den afrikanske armé nogle højst ejendommelige typer, som man nu ikke mere ser, og som vore dage heller ikke egner sig til at opfostre, typer, der ville have moret Dem til den grad, at De kunne have fået lyst til at tilbringe hele Deres liv i dette land.

Jeg var den gang en almindelig spahi, en lille spahi på tyve år, lys og frejdig, smidig og kraftig, en ægte algiersk soldat. Jeg var blevet befalet til at gøre tjeneste ved militærkommandoen i Boghar. De kender jo Boghar, det går under navnet: *Sydens balkon*; De har selv oppe fra fortets tag set ud over begyndelsen til den nøgne, afsvedne, forpinte, stenede og røde ildzone. Boghar er virkelig ørkenens forværelse, den lumre og pragtfulde tærskel til den gule ensomheds vældige regioner.

Der var kun omkring en fyrre spahier og en eskadron afrikanske jægere i Boghar, da vi fik at vide, at Ouled-Berghi-stammen havde snigmyrdet en engelsk rejsende, der på en eller anden måde havde forvildet sig til dens egn – de englændere skal jo have deres næse allevegne.

Retfærdigheden måtte træde straffende til overfor dette mord, der var blevet begået på en europæer, men

overkommandanten betænkte sig på at udsende en deling, da han med rette fandt, at en englænder ikke var så megen forstyrrelse værd.

Han stod netop og talte med kaptajnen og løjtnanten om denne affære, da spahiernes vagtmester, der stod ved siden af og ventede for at komme til at afgive sin rapport, pludselig tilbød at påtage sig stammens afstraffelse, hvis man blot ville give ham seks mand.

De ved nok, at man syd på er friere stillet end i byernes garnisoner, og at der mellem soldaten og hans overordnede eksisterer et kammeratskab, som man ikke finder andre steder.

Kaptajnen gav sig til at le:

"Du, min brave ven?"

"Ja, hr. kaptajn, og hvis De ønsker det, skal jeg føre hele stammen som fanger med tilbage."

Kommandanten, der havde smag for det eventyrlige, tog ham på ordet:

"Godt, så tager du afsted i morgen tidlig sammen med seks mand, som du selv har lov til at vælge. Men hvis du kommer hjem uden at have opfyldt dit løfte, bliver det ikke godt for dig!"

Underofficeren lo i skægget:

"Vær bare ikke bange, hr. kommandant. Mine fanger skal være her allersenest onsdag middag."

Bemeldte vagtmester, som hed Mohammed, blev altid betegnet: en fræk hund! Han var i sandhed forbavsende; han var tyrker, ægte tyrker, men var efter et omtumlet og uden tvivl ikke altid lige rent liv endt med at træde i fransk tjeneste. Han havde rejst meget og været mange steder, i Grækenland, i Lilleasien, i Ægypten, i Palæstina, og havde sikkert bedrevet

adskillige misgerninger under vejs. Han var en sand *bachi-bouzouk*, uforfærdet, udsvævende, ubarmhjertig og lystig, i besiddelse af østerlænderens stilfærdige, uforstyrrelige, gode humør. Han var tyk, meget tyk, men så smidig som en abe, og han red aldeles vidunderligt. Hans overskæg, der var utrolig langt og tykt, bibragte mig altid forvirrede forestillinger om halvmåner og kirkegårde. Han hadede araberne med et afsindigt had, og han behandlede dem med en forfærdelig, udspekuleret grusomhed, udpønsede bestandig nye fælder og de mest beregnede og uhyggelige nederdrægtigheder.

Ydermere besad han en utrolig styrke og en overmenneskelig dumdristighed.

Kommandanten sagde til ham:

"Vælg så dine mænd, min ven."

Mohammed tog mig. Han havde tillid til mig, og jeg blev ham for fremtiden hengiven med liv og sjæl for dette valgs skyld, der glædede mig lige så meget som det kors, jeg senere fik på ærens mark.

Næste morgen, så snart det begyndte at gry ad dag, red vi altså afsted alle syv, ingen uden os syv. Mine kammerater var alle sammen af den slags banditter og tugthuskandidater, der efter at have vagabonderet og plyndret i alle mulige lande ender med at lade sig indrullere i en eller anden fremmedlegion. Vor armé i Afrika var den gang fuld af den slags pak, fortræffelige, men ganske samvittighedsløse soldater.

Mohammed havde givet hver af os en halv snes tovender på omtrent en meters længde. Jeg, der var den yngste og letteste, var yderligere belæsset med et meget langt tov på et hundrede

meter. Da vi spurgte ham, hvad han ville foretage sig med alt dette tovværk, svarede han med sin uanfægtede, listige mine:

"Det er til at fange arabere med."

Og han blinkede ondskabsfuldt med øjnene, et tag han havde lært af en pariser, en gammel afrikajæger.

Han red selv i spidsen for vor lille trop; på hovedet havde han den røde turban, som han altid bar, når han var i felten, og han smilede veltilfreds under sit uhyre overskæg.

Han så virkelig pragtfuld ud, denne kraftige, brede tyrk med den mægtige mave, de kæmpemæssige skuldre og den rolige mine. Han red på en hvid, middelstor, men hårdfør hest og rytteren syntes at være ti gange for stor til sit dyr.

Vi var drejet ind i en lille, stenet, nøgen og ganske gul dal, der munder ud i Chelif-dalen, og vi snakkede om den forestående ekspedition. Mine ledsagere havde alle mulige accenter, for der var iblandt os en spanier, to grækere, en amerikaner og tre franskmænd. Hvad Mohammed selv angik, så rullede han på det græsseligste på r'erne.

Solen, den skrækkelige sol, Sydens sol, som man set ikke kender på den anden side af Middelhavet, stegte vore skuldre, og vi red i skridt, således som man altid gør dernede.

Vi red hele dagen uden at møde et træ eller en araber.

Hen imod klokken tolv havde vi gjort holdt for ved siden af en lille kilde, der piblede frem mellem stenene, at spise brødet og det tørrede fårekød, som vi havde bragt med i vore tornystre, og efter tyve minutters hvil havde vi atter begivet os på vej.

Ved sekstiden om aftenen fik vi endelig efter en lang omvej, som vor anfører havde ladet os gøre, bag ved en høj øje på en stamme, der lå i lejr. De lave, brune telte, som dannede mørke

pletter på den gule jord, lignede store ørkenpaddehatte, der var vokset op i skyggen af det lille, rødlige, solsvedne sandbjerg.

Det var vore folk. Lidt længere borte ved kanten af en slette, der var dækket med ørkengræs, græssede de tøjrede heste.

Mohammed befalede: "I galop!" og vi kom farende som en stormvind midt ind i lejren. Kvinderne, der var klædt i hvide pjalter, som hang og flagrede om dem, fo'r forfjamskede omkring og søgte skjul inde i deres lærredshuler, krybende og hylende som jagede dyr. Mændene derimod kom myldrende frem fra alle sider for at tænke på at forsvare sig.

Vi red lige hen til det højeste telt, aghaens residens.

Vi beholdt sablen i skeden ligesom Mohammed, der galoperede på en løjerlig måde. Han holdt sig ganske ubevægelig, stiv som en pind sad han på sin lille hest, der som en rasende tumlede sig under hans vægt. Denne ro hos rytteren med det lange overskæg dannede en forunderlig modsætning til dyrets livlighed.

Araberhøvdingen trådte ud af sit telt i samme øjeblik, vi standsede foran det. Det var en høj, mager og mørk mand med skinnende øjne, fremspringende pande og halvmåneformede øjenbryn. Han råbte på arabisk:

"Hvad vil I?"

Mohammed holdt med et ryk sin hest an og svarede på samme tungemål:

"Er det dig, der har dræbt den engelske rejsende?"

Aghaen erklærede med stærk stemme:

"Jeg behøver ikke at tage imod et forhør af dig."

Rundt omkring os var det som et brummende uvejr. Araberne kom løbende allevegne fra, trængte sig sammen om

os, indesluttede os, hylede og skrålede.

De lignede grusomme rovfugle med deres store, krogede næser, deres magre, benede ansigter og deres vide klædninger, der flagrede ved deres gestus.

Mohammed smilede. Hans turban sad på snur, hans øjne tindrede og jeg så ligesom en skælven af fryd løbe hen over hans lidt hængende, kødfulde og rynkede kinder.

Han svarede med en rungende røst, der overdøvede skrålene omkring os:

"Døden til den, der har givet døden!"

Han sigtede med sin revolver imod aghaens brune ansigt. Jeg så lidt røg komme ud af løbet og et rødt skum af blod og hjerne springe frem fra høvdingens pande. Han bredte armene ud, et sekund løftede de hans burnus flagrende folder, som om det var vinger, så styrtede han stendød bagover.

Jeg forsikrer Dem, at jeg troede, min sidste dag var kommet, så forfærdelig var den tumult, der opstod omkring os.

Mohammed havde trukket sin sabel, vi gjorde det samme. Han råbte, idet han med en svingende bevægelse gjorde lyst omkring sig blandt dem, der trykkede ham alt for tæt:

"De, som underkaster sig, slipper med livet! Døden til de andre!"

Med sin herkuliske næve greb han den araber, der stod ham nærmest, løftede ham op, lagde ham tværs over sin saddel og bandt hans hænder, idet han hylede til os:

"Gør ligesom jeg, og hug dem ned, der gør modstand."

På fem minutter havde vi taget en snes arabere til fange og snøret deres hænder solidt sammen.

Derpå gav vi os til at forfølge de flygtende, for ved synet af de blanke sabler var der opstået panik omkring os. Endnu en tredive stykker fik vi fat på.

Hen over sletten sås en hel masse hvide ting, der løb. Det var kvinderne, der slæbte deres børn med sig og udstødte høje hvin.

De gule, sjakallignende hunde sprang gøende omkring os og viste deres hvide tænder.

Mohammed, der så ud, som om han var blevet vanvittig af glæde, svang sig med et sæt af sin hest og sagde, idet han greb det lange tov, som jeg havde haft i min varetægt:

"Pas på, drenge, nu skal I se på løjer."

Så lavede han noget, der på én gang var grinagtigt og forfærdeligt: en kæde af fanger eller rettere en kæde af hængte. Han havde bundet den første fanges håndled solidt sammen, derpå lavede han en løbeknude omkring hans hals af det samme tov, der ligeledes blev snøret om den næstes hænder for derefter at gå op om hans hals. Vore halvtreds fanger blev på denne måde bundet således sammen, at den mindste bevægelse, som én af dem ville gøre for at flygte, ville kvæle både ham og hans to sidemænd. Hver eneste bevægelse, de gjorde, fik løbeknuderne til at trække sig sammen, og de var tvunget til at gå med lige store skridt uden at vige det mindste fra hinanden, hvis de ikke ville styrte kvalt om som en hare, der er fanget i en slynge.

Da dette mærkelige arbejde var fuldført, gav Mohammed sig til at le med sin ejendommelige, tavse latter, der rystede hans mave, uden at den mindste lyd kom fra hans mund.

"Det er den arabiske kæde," sagde han.

Vi andre begyndte også at vride os af latter ved synet af fangernes forvildede og ynkelige miner.

"Se så," skreg vor anfører, "nu en pæl ved hver ende, ram dem ned, børn!"

En pæl blev rammet ned ved hver ende af dette bånd af fanger, der var lige så hvide som spøgelser og forholdt sig lige så ubevægelige, som om de var blevet forvandlet til sten.

"Lad os så få noget middagsmad," sagde tyrken.

Vi tændte et bål og stegte et får, som vi flåede itu med vore hænder. Derefter spiste vi nogle dadler, som vi havde fundet i teltene, drak mælk, der stammede samme sted fra, og tog endelig nogle sølvsmykker, som flygtningene havde glemt, i forvaring.

Vi var på slutningen af vort måltid, da jeg på skråningen lige overfor os fik øje på en mærkelig sammenstimlen. Det var kvinderne, der for lidt siden var flygtede. De samlede sig i en klynge og kom løbende ned imod os. Jeg viste Mohammed dem.

Han smilede.

"Det er desserten," sagde han.

Javist, desserten!

De kom galoperende som rasende og vi blev snart overdænget med sten, som de slyngede ned mod os uden at standse deres fart. Vi så, at de var bevæbnede med knive, teltpæle og gammelt lertøj.

Mohammed råbte:

"Til hest!"

Det var på højeste tid. Angrebet var frygteligt. De kom for at befri fangerne og prøvede på at komme til at skære tovet over.

Tyrken, der så faren, blev rasende og hylede:

"Hug ned! – hug ned! – hug ned!"

Og da vi blev siddende ubevægelige, forvirrede overfor dette angreb af en hel ny slags og uden at kunne bekvemme os til at dræbe kvinder, fo'r han selv hen imod flokken.

Ganske alene huggede han ind på denne bataljon af lasede kvinder; som en vanvittig svingede han med sablen og huggede løs med et sådant raseri, en sådan hidsighed, at en hvid skikkelse styrtede om, hver gang hans arm slog ned.

Han var til den grad forfærdelig, at kvinderne, slået med rædsel, flygtede lige så hurtigt, som de var kommet, med undtagelse af et dusin af dem, der blev liggende på pladsen, døde eller sårede, i deres hvide klædninger, som plettedes af det røde blod.

Med ansigtet i oprør kom Mohammed tilbage til os. Han gentog:

"Lad os komme afsted! Lad os komme afsted, børn! De kommer nok igen!"

Og vi tiltrådte tilbagetoget, ridende i skridt og halende vore fanger, der var lammede af angsten for at blive kvalt, efter os.

Den næste dag på slaget tolv red vi ind i Boghar med vor kæde af hængte. Der var kun død seks undervejs; men vi havde også flere gange været nødt til at løsne knuderne fra den ene ende af kæden til den anden, ellers ville det næste ryk have kvalt en halv snes af fangerne."

Kaptajnen tav. Jeg svarede intet. Jeg tænkte på det underlige land, hvor man kunne opleve sådanne ting, og jeg så op mod den talløse stjerneflok, der lyste på den sorte himmel.

Originaltitler og førsteudgaver

Yvette: *Yvette*, i *Le Figaro,* 29. august – 9. september 1884.

Hjemkomsten: *Le Retour*, i *Le Gaulois,* 28. juli 1884.

Et gensyn: *L'Abandonné*, i *Le Figaro,* 15. august 1884.

Oberstens teorier: *Les Idées du colonel*, i *Le Gaulois* 9. juni 1884.

En spadseretur: *Promenade*, i *Gil Blas,* 27. maj 1884.

Skovfogeden: *Le Garde*, i *Le Gaulois,* 8. oktober 1884.

Berthe: *Berthe*, i *Le Figaro,* 20 oktober 1884.

En fræk hund: *Mohammed-Fripouille*, i *Le Gaulois,* 20. september 1884.

Om "Yvette og andre fortællinger"

Forfatter: Guy de Maupassant (1850-1893).
Org.udg.: *Œuvres complètes illustrées de Guy de Maupassant*, Libraire Paul Ollendorff, Paris 1899-1904.
Denne udgave efter: *Samlede værker af Guy de Maupassant.* Paa dansk ved Loulou Lassen. Fh. A. Christiansens Forlag (Hermann-Petersen), København 1908.
Oversætter: Loulou Lassen (1876-1947).
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter illustration til "*Yvette*" af Oreste Cortazzo (1836-1912), fra udgaven Libraire Ollendorff, 1902.

ISBN 978-87-7628-381-0
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-574-7 (Ølstykke 2018).

© 2026 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk